

Wekhevi

ARMANCA HERİ BİLİND!

•
Eşitlik

•
Paşalar Demokrasisi

•
Sosyalizmin Yüce Önderi Engels

•
Türkiye'de Ulusal Sorunun
Sosyo-Ekonomik Temelleri

•
Ağustos 1981

Kovara Zanısti û Agahdari Ya Malên Gelê Kurd
Kürt Halkevleri - Teori ve Enformasyon Dergisi

Wekhevi

ARMANCA HERİ BİLİND !..

Esitlik

EN YÜCE AMAÇ I..

Mala Gelê Kurda'nın Teori ve
İnformasyon Dergisi

Yıl : 1 / Sayı : 1 / Ağustos 1981

Xwedi: MALA GELÊ KURD
Sahibi KÛRT HALK EVİ
Jahn Straße 49, 6 Frankfurt/M.
W.—Deutschland

İçindekiler :

<i>Haberler - Yorumlar</i>	3
<i>Eşitlik Üzerine / İhsan Aksoy</i>	16
<i>Türkiye'de Ulusal Sorunun</i>	
<i>Sosyo - Ekonomik Temelleri / Cemal Özdemir</i>	35
<i>İran ve İran Kürdistanı'ndaki Gelişmeler</i>	53
<i>Bir Belge</i>	65
<i>Ölümünün 86. Yıldönümünde</i>	
<i>Bilimsel Sosyalizmin Yüce Önderi:</i>	
<i>Friedrich Engels / Selahattin Coşkun</i>	68
<i>Paşalar Demokrasisine Doğru / M. Ali Çetin</i>	76

Olaylar ... Yorumlar ...

Sıkıyönetim Davaları

12 Eylül 1980'de iktidara el koyan paşalar onbinlerce ilerici, devrimci, demokrat ve yurtsever insanı işkenceye uğrattıktan sonra, bu işkencelerden elde ettiği ifadelere ve MİT raporlarına dayanarak iddianameler hazırlattı ve davalar açıyor.

İddianame ve yargılamaların, generallerin işine yarayan kısımları yayın ve basın aracılığıyla kamuoyuna aktarıyor.

Bir yandan faşist cinayet şebekesi MHP ve yan kuruluşlarının dava dosyası ortada dolaşırken diğer yandan da eylem" gruplarıyla ilgili davalar ve bunun yanında her gün yeni yeni yakalanan sol grupların haberleri... Bununla, paşalar iktidarı sağ ve solu dengelediğini göstermeye uğraşırken onbinlerce sol tutukluya karşı görünmeyecek durumda olan sağ tutukluların ve davalarının, solun yanında çok "masum" kaldığı da gösterilmek isteniyor.

Faşist cinayet şebekelerinin iddianamesi ve yargılamalarıyla birlikte DİSK, TÖB -DER, KÖY - KOOP , TMMOB gibi demokratik kuruluş ve partiler ile DDKD, Özgürlük Yolu, Rızgari ve Ala Rızgari gibi Türkiye Kürdistanı'nın ulusal demokratik savaşımında yer alan kuruluşların, İGD, SGB, Genç Öncü gibi ilerici gençlik örgütlerinin de iddianameleri yer alıyor. Bu durum faşist paşaların gerçek kimliğini ortaya koymaya yeterlidir. Bir yanda faşist cinayetlerin sanığı çete, diğer yanda ilerici, devrimci dünya görüşünden dolayı yada Kürt halkının varlığını ve demokratik hak ve özgürlüklerini savunduğundan dolayı yargılanan ilerici insanlar.

Faşist paşaların buyruğuyla şimdi DİSK yöneticileri "İdam talebi " ile yargılanıyor. TÖB - DER yöneticilerine 20 yıla kadar hapis cezası isteniyor. Kürt devrimcileri için "Bağımsız bir Kürdistan kurmak " istedikleri gerekçesiyle ölüm cezası isteniyor.

Nurettin Yılmaz, Şerafettin Elçi, Ahmet Türk ve Celal Paydaş gibi Kürt demokratları düzmece iddialarla yargılanıyorlar. Bunlar halkın oylarıyla seçilen ve zaman zaman Kürt halkı üstündeki zulmü dolaylı biçimde de olsa dile getiren, yada kendilerinin Kürt olduğunu söyleyen parlamanterlerdir.

Lice, Cizre ve Diyarbakır Belediye Başkanları da tutuklanarak "bölücülük " iddiasıyla yargılanıyorlar. Bunlardan Diyarbakır Belediye Başkanı Mehdi Zana, günlerce işkenceden geçirilmiş ve kendisine zorla " Türk " olduğu söylenilmek istenmiştir. Şimdi ise bağımsız bir Kürdistan kurmak amacı ile " gizli parti " kurduğu savıyla yargılanıyor...

Mehdi Zana 1977 Aralık'ında bağımsız olarak girdiği seçimlerde Diyarbakır halkının güven ve onayını alarak sağlam bir başarı elde etti. Mehdi Zana'nın başarısı egemen güçleri tedirgin etti. Aylarca süren baskılar, mali kısıtlamalar ve engellere rağmen Zana'nın direnişi egemen güçleri iyiden iyiye kızdırdı.

Bugün Mehdi Zana bir çok Kürt ve Türk ilerici, devrimcisi gibi sıkıyönetim tutukevinde ve hakemelerinde geçim sıkıntıları ve güçlükler içinde savaştığını sürdürüyor...

Bunun yanı sıra sıkıyönetim yargılamalarında ve tutukevlerinde devrimci davranış ve tutum ile dönemlerin durumu da ilerici harekette bir sınav niteliği göstererek sürüyor. Daha öne " tavada köz bırakmayan " bir çokları sapır sapır dökülürken en zor koşullarda bile direnme onurunu gösteren saygın devrimcilerle, devrimci kavganın geleceğine onurlu katkılarda bulunuyor. Diyarbakır'daki sıkıyönetim yargılamalarında, daha önceleri " Ax welat, wax welat " diye dolanan bazıların nasıl yandan çark ettiklerinin ve ne bayağı anlatımlarla kendilerini burjuva mahkemelerinde aklamaya çalıştıklarının ibret verici görünümünü izliyoruz. Polis sorgulamaları bir bir açıldıkça kitlelerden gizlenen bir çok gerçeğin orta yere serildiğini de görüyoruz... Devrimci

savaşında dünyanın her yerinde bu ayıklanmalar, dökülme-ler olagelir. Yüreksizlerin, ödlelerin, rahatına düşünlerin, bunların yanında yiğit, inançlı, kararlı insanların varlığı bu günlerde ortaya çıkar. Sıkıyönetim yargılamaları bu bakımdan büyük öneme sahiptir... Zor günlerin adamı olmak ile rahat günlerde caka satanların birbirinden ayrışması dar geçitlerde belli olur. Devrimciler en büyük sınavı işkencehanelerde, tutukevlerinde, yargılamalarda, sorgulamalarda ve kavga alanlarında gösterirler. Sıkıyönetim komutanlıklarınca, savcılara ağıtılan davaların bizi yadırgatan bir durumu yok. Bunun kadar doğal bir şey de yoktur. Bunlar mahkeme değil birer "ceza komisyonu"dur. Faşist yönetim kendini adil ve meşru göstermek için bu yargılamaları yaptırıyor. Bizim için önemli olan devrimcilerin bu mahkemelerdeki davranışlarıdır...

Kuzey İrlanda ve İngiltere'de gelişmeler

Sekiz yüz yıla dayanan İrlanda sorunu son üç ay içinde yeni bir aşamaya ulaştı.

Yaklaşık 800 yıl önce İngiltere tarafından işgal edilen İrlanda'da İngiliz sömürgeciliğinin egemenliği bugüne kadar değişik biçimlerde sürüp geldi. Buna karşın İrlanda'lılar ülkelerinin bağımsızlığı için verdikleri savaşı duraksatmadan bu günlere ulaştırdılar.

İlk kez 1916 yılında Dublin'de 58 yaşındaki Tom Clarke adlı bir tütüncünün başını çektiği ayaklanma kanla bastırıldı. Ayaklanmaya katılan 96 kişiye idam cezası verildi. Tom Clarke işkencesle öldürüldü. Ayaklanmanın kadın önderlerinden Kontes Markiewicz ömür boyu hapse mahkum oldu.

Dublin'de toplanan İrlanda Meclisi devrimcilerinden Eamon de Valera'nın önderliğini kabul ederek İrlanda Cumhuriyeti'nin kurulduğunu açıkladılar. Bunun üzerine İngiltere, İrlanda'ya 100 bin asker sevketti. Dört yıl süren savaştan sonra İngiltere ortaya yeni bir formül attı. Buna göre İrlanda'nın katoliklerinin çoğunlukta olduğu güney bölgesine "dominyon" statüsüyle bağımsızlık verilecek, halkın çoğunlukta olduğu kuzey bölgesi ise İngiltere'ye bağlı kalacaktı. İrlanda Meclisi bunu kabul etmek zorunda

kaldı. 1922'de verilen "dominyon" statülü bağımsızlık, 1948'de çıkarılan bir yasa ile " İrlanda Cumhuriyeti" adını aldı.

İngiltere'nin bağımlılığında kalan Kuzey İrlanda'da bugün 1 milyon protestan ile 500 bin katolik yaşıyor.

Ülkenin kuzeyindeki protestanlar, bundan üç yüz yıl önce oraya yerleştirilen İngiliz ve İskoç göçmenlerinden oluşuyor. Bu protestanlar özellikle 1870 - 1890 yıllarında binlerce İrlanda'lı köylünün topraklarından kovulmasıyla i-yice zenginleştiler.

Bugün ülkede en iyi işler, verimli topraklar, zengin maden ocakları protestanların elindedir. Güvenlik güçleri protestanlardan oluşuyor. Ülkenin kilit mevkileri protestanlardar. Katolikler kendi ülkelerinde ikinci sınıf yurttaş durumunda yaşıyorlar.

Bu duruma karşı Tom Clarke'ın önderlik ettiği " Sinn Fein" örgütünün kaldırdığı özgürlük bayrağı bugüne değin yere çalınmayarak, her geçen gün daha yukarıya kaldırıldı. İRA (İrlanda Cumhuriyet Ordusu) ülkedeki tüm katoliklerin desteğini alarak kendi koşullarına uygun bir savaşı duraksatmadan, yürekli, kararlı bir biçimde yürütüyor.

İRA'nın yönlendirdiği özgürlük savaşına karşı İngiltere ile birlikte " egemen tepeleri" elinde bulunduran Kuzey İrlanda protestanları karşı çıkıyorlar. Protestanlar Kuzey'in 3 milyonluk güneyle birleşmesi halinde kendi çıkarlarının büyük ölçüde zedeleneceğini görüyorlar. Ayrıca İRA'nın Marksist eğilimi de İngiltere'yi ve zengin protestanları te-dirgin ediyor.

İRA'nın sürdürdüğü savaşım geçen Mayıs ayının başında yeni bir evreye ulaştı.

5 Mayıs 1981 günü 66 gün sürdürdüğü ölüm orucunun sonunda yaşama gözlerini kapayan İRA mensubu Bobby Sands'ın ölümü Kuzey İrlanda'da politik ortamı iyiden iyiye gerginleştirdi. Bobby Sands İRA militanı olarak ilk kez tutuklandıktan sonra salıverildi. İkinci tutuklanışında kapatıldığı Meza cezaevinde kendisine politik tutuklu muamelesi yapılmasını istedi. Buna göre, ceza evi giysileri ile değil, kendi giysileri ile dolaşacak, daha çok mektup ve görüşmeci kabul edebilecekti. Bu istemin reddedilmesi üzerine ölüm oru-

cuna yattı. Ölüm orucundayken, ölmeden kısa bir süre önce İngiliz Avam Kamarası için yapılan ara seçimlerinde katolikler tarafından parlamenter seçildi. Ancak parlamenterliği onaylanmadı.

Bobby Sands 27 yaşında ve yıllardan beri İRA militanı olarak savaşım vermiş. İrlanda'nın özgürlüğünü tema alan yazılar ve şiirler yazmış. Ölümünden önce: "beni dövdüler, ceza evi giysisini zorla giydirdiler işkence ettiler ve hücreye koydular. Ama içimdeki özgürlük ateşini söndüremeyecekler" diyordu.

Sands diyordu ki, "büyük babam bir zamanlar tarla kuşunu kafese koymanın büyük günah olduğunu söylemişti. Kendimi bu kuşa benzetiyorum." Neden tarla kuşuna benzetiyor kendini Bobby Sands? İtalya'nın bir yöresinde tarla kuşları gözleri kızgın iğneyle dağlanarak kafese konurmuş. Kuş önceleri gözünün önüne siyah bir perde konulduğunu sanırmış. Bunun için de ayakları ile bu siyah örtüyü söküp atmak için bir süre çırpınıp dururmuş. Sonra bunun bir perde olmadığını anlayınca uçup uzaklara gitmek için kanatlanırmış. Bu kez de kendisinin kafesin tellerine çarptığını görünce tutsak edildiğini anlarmış. Bu kez ötmeye başlamış. Sonsuza değin ötermiş. Ötüşünü bıraktığında esaretin karanlığına düşeceğini bilirmiş. Onun ötüşü mavi denizler üzerinde yükselen mavi bulutları ve ışıldayan parlak güneşi ve bunlarla iç içe olma olanağı veren özgürlüğü dile getirirmiş. Bunun için de tarla kuşu, özgürlüğün sembolü olarak bilinir.

Bobby Sands'ın kendini tarla kuşuna benzetmesi bundandır. İngiltere hükümeti ve başbakanı Bobby Sands'in kendi giysileri ile dolaşmasına olanak vermediler ve yıllar önce işkenceyle öldürdükleri Tom Clarke gibi onu da öldürdüler. Ama Bobby Sands'in ve ardından arkadaşlarının ölümü İngiltere'nin ve bu günkü başbakanlarının güçlülüğünün değil, güçsüzlüğünün sonucudur. Sands ölümüyle özgürlük savaşımının daha da boyutlanmasına katkıda bulundu ve İrlanda Kurtuluş Savaşımını bir daha dünya Kamu Oyu'nun gözleri önüne serdi.

Bobby Sands'dan sonra İRA militanlarının ölüm oruçları sonucu ölmeleri birbirini izledi. Bu arada Londra'nın Hintli ve Pakistanlılarının çoğunlukta olduğu Southal sem-

tinde ırkçı-terörist Shihhead örgütünün neden olduğu olaylar ülke nin diğer kentlerine yayılarak büyüdü. Londra'dan sonra Liverpool kentine de sıçrayan olaylar yağma ve çapula dönüştü. Olaylara ırkçı teröristker neden oldu. Daha sonra bir çok kesim bunlara katıldı. İşsizlik ve yaşam pahalılığının had noktada olduğu İngiltere'de bundan büyük bir rahatsızlık gören kesimler olaylara karıştılar. Dini bağnazlar, ruh hastaları, sol adına kargaşa yaratanlar, lumpenler,ırkıcılar ve diğerleri olayların içine karıştılar. Başbakan Margaret Thatcher sürdürdüğü ekonomik politikadan dönme yeceğini ve olaylar dolayısıyla çekilmesinin de söz konusu olmadığını açıkladı. Iron Lady (Demir Leydi) sağlam iradeli olduğunu bir kez daha göstermek istiyor. Ve İrlanda olaylarından sonra patlak veren bu kargaşa karşısında gerilemeyeceğini göstermeye çalışıyor. Güvenlik güçleri olaylara karıştığını ileri sürdüğü yüzlerce kişiyi göz altına aldı. Şimdi özel mahkemelerin kurulmasından söz ediliyor.

Bu olaylarla İngiltere'de elbette köklü değişiklikler olmaz. Kaldı ki olaylar ilerici güçlerin örgütlü ve planlı bir baş kaldırası da değildir. Irkçı bir örgütün neden olduğu kendiliğinden gelme bir harekettir. İçine daha sonra bir çok kesim daha karışmış, onu da yağma , çapul ve kırdı döktüye dönüştürmüştür. Bu kadar geniş kesimlerin düzene öfkelerini dile getiren bu olaylar toplumsal sorunların sonucudur. Ülkede büyüyen enflasyon ve işsizlik, bu günkü yönetimin uygulamaya koyulduğu Prof. Friedman öğretisinin uygulamada geniş kitlelere sefalet ve işsizlikten başka bir şey getiremeyeceğinin de kanıtıdır. Buna karşın başbakan bu teorisinin ışığında yürümeye devam edeceğini söylüyor...

İsrail'de Seçimler Yeni Bir Şey Getirmede

İsrail'de yapılan seçimler sonucunda iktidardaki Menahem Begin'in Likud Partisi, Knesset'te (İsrail parlamentosu) 48 sandalye elde ederek Simon Peres'in İşçi Partisi'ne karşı durumun güçlendirdi. İşçi Partisi 47 milletvekili elde etti. Oysa yüzde 190'a yaklaşan enflasyon ve büyüyen işsizlik sonucu Menahem Begin'in partisinin büyük oy ve sandalye kaybına uğraması bekleniyordu. Ne var ki Begin'in seçimlerin hemen öncesinde Irak "Nükleer Santralı"na saldırması ve

Lübnan'daki Suriye SAM füzelerine karşı aldığı tavırlar kendisini ulusal bir kahraman durumuna getirerek durumunu sağlamlaştırdı.

Menahem Begin, ırkçı eğilimleri ve pervasız davranışlarıyla dünyaya meydan okur tavrıdır. Hangi devlet yetkilisi Filistin Halkının kendi geleceğini kendisinin belirlemesi hakkından söz etse ve Filistinliler'in meşru haklarının gaspedilmiş olduğunu söylese Menahem Begin, onları ırkçılık ve anti-Semitizm ile suçlamakta ve şiddetle karşı çıkmaktadır. Oysa kendisi yıllar yılı göçebe yaşamı sürdüren Filistinli'lerin meşru haklarını kesinlikle reddetmekte ve bu haklara karşı sürekli olarak silâhla karşı çıkmaktadır.

Son olarak Irak'taki nükleer Santrale karşı yaptığı saldırı onun pervasızlığının en açık belirtisi olarak kendini gösteriyor. Buna karşı ağa babası ABD, bu saldırıyı üstü kapalı olarak meşru göstermekte. Bununla bir yandan yandaşı Suudi Arabistan ve Mısır'ı hoş tutmaya çalışırken, diğer yandan da İsrail yönetiminin sırtını sıvazlamaktadır. Menahem Begin de ırkçı tutumunu iyiden iyiye belirginleştirmekte ve İrgun örgütü'nün bu eski militanı, Filistin halkına karşı düşmanlığını daha da kararlıca yürütme yolunda yürümektedir. Menahem Begin'in Likud Partisi'ni şimdi Josef Burg'un önderliğindeki 6 sandalyeye sahip Ulusal Dinci Partisi, 3 koltuğa sahip sağcı Tami Partisi ve 6 sandalyeli Ortodoks İsrail Agudal Partisi desteklemektedir. Ulusal Dinci Parti öteden beri Şeria'nın karşı yakasında yeni Yahudi yerleşim merkezlerinin kurulmasından yana tavrıyla bilinmektedir. Bu durumda Menahem Begin'in zayıf bir çoğunlukla yürüteceği iktidarının daha da sağ bir politika izlemesi bekleniyor.

Fransa'da Başlayan Sosyalist Mitterand Dönemi !

Başkanlık seçimlerinden sonra genel seçimlerde de çoğunluğu elde eden Sosyalist Partisi, Fransız Komünist Partisi'nden de Kabineye 4 Bakan olarak hükümetini oluşturdu.

Mitterand'ın kabineye Komünist bakan alması Batı Avrupa ve ABD'de yorumlara yol açtı. ABD Başkanı, komünist partisinden bakan alınmasının kendilerini tedirgin ettiğini

belirterek Fransa'nı iç işlerine karışmak istediğini gösterdi. Mitterand, savunma konularının komünist bakanların bilgisinin dışında kalacağını açıkladı ve ABD'ye teminat verdi.

Fransa tarihinde bu üçüncü sosyalist iktidardır. Mitterand dışta daha kişilikli bir politikaya yöneleceğini ve üçüncü dünya ülkeleri ile daha sık ilişkiler kuracağını çeşitli söz ve demeçlerle açıkladı. Sosyalist Parti'ni programı da bu doğrultudadır. Buna karşın Mitterand Sovyetler Birliği ile olan ilişkilerinde daha soğuk bir eğilim yansıtmakta ve Polonya, Afganistan sorunlarında Jiskar Destein iktidarından daha sert tavır içinde bulunmaktadır. Bu ilerde kabinedeki komünist bakanlarla hükümet ilişkileri içinde bazı pürüzler doğuracağına benzemektedir. Her ne kadar bu konuda komünistler ve sosyalistler arasında anlaşmaya varılmışsa da ileride bu konu gündeme gelebilir.

Mitterand iktidarı, toplumsal ve ekonomik konular da da bir takım değişiklikleri ön görüyor.

Öngörülen değişiklikler kısaca şöyledir:

İşçi ve emekçi kitlelerin ekonomik durumunu güçlendirmek ve var olan işsizliği gidermek için:

İşsizlerin sayısı hâli hazırda, 1 milyon 700 bin dolayındadır ve bu sayı artma eğilimindedir. Sosyalist iktidar bu eğilimi gidermek ve artan nüfusa iş olanakları sağlamak için kamu yatırımlarını arttırırken şu önlemlere de baş vuracak:

- 1- Kamu kesiminde 210 bin kişiye iş olanağı sağlanacak.
- 2- En düşük ücret, 2.644 Frank'tan % 30 oranında arttırılacak.
- 3- Kamu harcamaları artacak.
- 4- Aile ve emeklilik yardımları arttırılacak.
- 5- İşçilerin ödemekte oldukları yüksek sosyal güvenlik primleri düşürülecek.
- 6- Haftalık çalışma süresi 35 saate düşürülecek. Bunların yanı sıra varlıklara yüklenecek yeni vergiler de gündeme gelecek.

Devletleştirmeler:

Mitterand iktidarının devletleştirme programında silâh ve uçak sanayii, Nükleer endüstri, Demir Çelik Endüstri ve bankacılık var. İlk elden 7 Banka, banker kuruluş ve sigorta şirketleriyle birlikte, ABD, İngiltere ve Federal Almanya'da yaygın koolları bulunan Suveyş ve Paribas adlı holdingler devletleştirilecek.

İlk elden devletleştirilmesi beklenen kuruluşlar şunlardır:

Nükleer enerji ve silâh alanında

Framatome, Asthom-Atlantique ve Matra gibi yıllık ciroları milyar Frank'la ölçülen kuruluşlar.

Motor endüstrisinde:

Geçen yıl 2 milyar Frank zarar eden ve bu yıl devletin yardımını istemesi zorunlu olan Peugeot..

Bankacılık alanında:

CFB, CIC, ve Credit du Nord gibi 1980 kârları 100 milyon Frank'a yaklaşan kuruluşlarla, sigorta kârları 35 milyon ile 135 milyon Frank olan AGP, Financiere Vicoire ve Draut gibi şirketler..

Çelik endüstrisinde:

909 milyon Franklık net kârıyla Peckine Ugine Kuhlman 460 milyon Franklık kârıyla Thomson-Brandt kuruluşları.

Kimya endüstrisi alanında:

Rhone Poulenc, Roussel-Uclouf kuruluşları.

Uçak sanayiinde:

Mirage ve F 1 uçaklarının yapımcı firması Dassault.

Mitterand yönetimi bu devletleştirmeleri ve işçi ve emekçi sınıf ve tabakaların yaşam düzeylerinin arttırılması için yapacağı düzenlemeler ve varlıklılara getireceği yeni vergi yüklemeleriyle toplumsal alanda yapmak istediği değişikliği gerçekleştirmeye çalışacak. Ancak bu değişiklikler hiç bir zaman yeni bir takım düzenlemelerin ötesine geçmeyecektir. Kaldı ki sosyalist parti muhalefette iken söylediklerinin tümünü, iktidardayken yerine getirme istemini duyacak mıdır? Fransa'nın koşulları bu tür devletleştirmelerin yapılmasına nasıl cevap verecek ve burjuvazi değişimlere nereye kadar "evet" diyecek?

Bu uygulamalar, kapitalist düzenin iyileştirilmesinde ne denli etkinlik gösterecek? Bu etkinliğin derecesi, Mitterand'ın başarısını ya da başarısızlığını belirleyecek. Zaman içinde Mitterand iktidarının başarı ve başarısızlıkları, kitlelerden yana tavrı, dünya politikasındaki tutumu ortaya koyacak...

İsabel Peron, İspanya'ya Gitti

Askersel darbeler ülkesi olan Arjantin'de İsabel Peron, ko-

cası Juan Peron'un ölmesiyle 1 Temmuz 1974'te Arjantin devlet başkanlığına seçildi. 24 Mart 1976'daki askersel darbeye tutuklanarak evinde göz hapsine alındı.

Arjantin halkı, son 40 yıl içine gerçekleştirilen askersel darbelerin sayısını bile unuttu. Her Golpe (Arjantin dilinde askersel darbeye verilen isim) Arjantin halkına umut verdi. Ama çok geçmeden işsizlik, sefalet ve yokluk ile baskı ve zulmün atbaşı gittiği görüldü. Futbol ve Tango'nun sarhoşluğundaki Arjantin halkı bir türlü istikrarlı ve özgür günlere kavuşamadı.

Eskileri gibi gelip yine yoksulluk ve sefaleti büyütmekten başka bir işe yarmayan bir Golpe'den sonra halkın ilâhlaştırdığı Juan Peron sürgünden dönerek iktidar koltuğuna oturdu. Arjantin halkı bu kez artık istikrar dönemine girdiğini sandı. Peron'un ölümüyle, ikinci eşi İsaabel Peron devlet başkanlığına seçildi. İsaabel Peron, eşi Peron'un ününden yararlanarak, devlet başkanı oldu. Ne var ki, İsaabel Peron, şiddet olaylarını ve ekonomik bunalımı önleyemedi.

İsaabel Peron'dan sonra iktidara gelen general Videla yönetimi, ekonomik istikrarı ve fiyat artışlarını sağlamak ve şiddet olaylarını engellemek için işe girişti. Ekonominin uygulayıcısı Martinez de Hoz, ücretleri dondurdu. Gümrük, fiyat döviz denetimlerini kaldırdı. Sürekli devalüasyonlarla Arjantin Pezosu'nun değeri durmadan düşürüldü. Yabancı sermayenin ülkeye girişi kolaylaştı. Ana sanayi kuruluşları yüksek enflasyona karşılık, düşük faizle ve taksitle özel sermayeye satıldı. Kredi faizleri yükseltildi. 55 bin demiryolu yapımcısı demiryolu yapımının durdurulmasıyla işten çıkarıldı. Fiyat artışları bu yolla yüzde 900 den yüzde 150 ye düşürüldü. Ama bunun sonucunda bir çok kuruluş battı. İflâs etti. Bu ekonomik bunalım, işsizlik ve sefalete üç yıl içinde ülkede ortadan kaybolan ve cesetleri çöplüklerde ve sokak ortalarında bulunan 6 bin kişinin acısı da eklendi.

Futbol, Tango ve kadın Arjantinliler'in yaşamında büyük bir yer tutar. Arjantinli erkekler aynı kadını sevip, onun uğrunda vuruşup ölmeyi iyi bilirler. Arjantinli'nin kadına olan ilgisi Evita Peron'un kişiliğinde en iyi anlatımını bulur.

Evita Peron, çekiciliği, güzelliği ve ihtirasıyla "bar yosmalığından" kısa zamanda Bayan Peron'luğa yükseldi. Bu çar-

pıcı özelliklerine akli ve genç yaşta yakalandığı Kanser de eklenince, Bayan Peron Arjantin kadınının simgesi haline geldi. Evita'nın ünü Arjantin sınırlarını aştı. Ölümünden sonra bir çok Evita Derneği kuruldu. Kendi adıyla oynanan bir müzikal oyunda kendisini taparcasına seven Arjantin halkına Evita Peron ölüm döşeğinde şöyle diyor: "Benim için ağlama Arjantin.."

Bu gün anarşi, terör, işsizlik ve yoksulluktan bıkip usanan Arjantin halkı Evita'ya değil, kendi haline ağlıyor ve erkekler canlarından usanmış olarak sevdikleri aynı kadın için vuruşamıyorlar.

İsabel Peron için böyle bir dönemde ve 5 yıllık ev hapsinden sonra salıverilerek ülkesini terk edip İspanya'ya gitti. O da genç yaşında şarkıcılık yapmış ve oradan bayan Peron'luğa yükselmişti. Arjantin halkının kadına olan tutkusuna eko nomik ve toplumsal sorunların çözümlenmesine yetmedi ve bayan Peron umutla geldiği iktidar koltuğunda geri kalmış kapitalist toplumun çelişkilerinin derinliğine gömüldü. İktidara umutla, sevinçle adım atan İsabel Peron, şimdi 50 yaşında ve siyahlar içine ülkesini terk edip gitti.

Haig'in Çin Halk Cumhuriyeti'ni Ziyareti

Reagen yönetiminin iş başına gelmesinden sonra ilk kez dış işleri düzeyinde yüksek bir yetkili Çin Halk Cumhuriyeti'ni ziyaret etti.

ABD dış işleri bakanı Alexander Haig'in Çin'i ziyareti 14-18 Haziran tarihleri arasında yapıldı.

Görüşmelerde Afganistan, Polonya, Orta Doğu sorunlarının ele alındığı ve ABD'nin Tayvan'a yaptığı silâh yardımının konuşulduğu belirtildi.

Dış İşleri Bakanının ziyaretinin sonunda yapılan açıklama ile ABD'nin Çin Halk Cumhuriyetine uyguladığı silâh ambargosunun kaldırıldığı belirtildi. 1949 yılından beri sürdü-rülmekte olan silâh ambargosunun kaldırılmasının önemli bir gelişme olduğu belirtiliyor.

Bunun yanı sıra ABD'nin Çin'de dinleme tesisleri bulundu-ğuna, ABD kaynaklarınca açıklandı. 18 Haziran 1981 tarihli New York Times ve Washington Post gazeteleriyle Amerikan NBC televizyonu ABD'nin 1979'dan beri Sovyet

Füze denemelerini izlemek üzere Çin'de dinleme tesisleri bu lundurduğunu açıkladılar. Açıklamaya göre dinleme tesislerinin kurulması anlaşması Başkan Carter döneminde Nisan 1979 yılında Çin'i ziyaret eden bir kişilik ABD senato heyeti ile Çin başbakan yardımcısı Theng Hsyao Ping arasında parafe edilmiş. Açıklamayı ABD dış işleri ve savunma bakanlığı yetkilileri de doğruladılar. Dinleme tesisleri İran'daki ABD radar üslerinin yerini tutmak amacı ile kurulmuş. Tesisler, ABD'de eğitilmiş Çinli uzmanlar tarafından yönetilmekte ve ABD savunma bakanlığı gelişmelerden haberdar edilmektedir.

Çin yetkililerinin bunu yalanlamalarına karşın ABD kaynaklarının dış işleri ve savunma bakanlıklarınca doğrulanması, olayın doğruluğunu gösteriyor.

Olayla ilgili olarak yaptığı yorumda TASS Ajansı, Çin'in emperyalizmin yayılmasında artık aktif rol oynadığını belirtti. ABD'nin Çin'e geliştirilmiş silâhları satması konusunda TASS Ajansı, bunun ABD ile Çin arasında ittifak anlamında bir işbirliği olduğunu belirtti. Çin'e yaptığı dört günlük resmi ziyareti tamamlayan ABD dış işleri bakanı Çin'den ayrıldıktan sonra ASEAN örgütü dış işleri bakanları ile yapılacak toplantıya katılmak için Filipinler'in başkenti Manila'ya gitti. Malaysia, Singapur, Filipinler, Tayland ve Endonezya'dan oluşan Güney Doğu Asya Örgütü (ASEAN) toplantısında yaptığı konuşmasında Haig: "Amerikalıların ve tüm özgür halkların, kanlı çarpışmalardan, terörizmden, ulusal kurtuluş savaşı adı verilen karışıklıklardan sorumlu olan kötü güçlere karşı direnmeleri gerektiğini" söyledi. Haig ayrıca Vietnam'ın Kamboçya'dan çekilmesi gerektiğini de belirtti ve Vietnam'a karşı ekonomik önlem alacaklarını açıkladı. Haig'in gezileri ve bu gezilerde yaptığı konuşmalar ABD emperyalizminin saldırgan tutumunu arttıracığının ve savaş kışkırtıcılığını kızıştıracığının açık belirtilerini veriyor...

Bengladeş'te Ziya Ür Rahman'ın Demokratik İlkelerinin Korunacağı Açıklandı

30 Mayıs 1981'de öldürülen Ziya Ür Rahman'ın ölümünden sonra hükümet duruma egemen oldu ve darbe girişi-

minde bulunanlar tasfiye edildi. Son derece geri bir ekonomik sosyal yapıya sahip olan Bangladeş, Ulusal Parti'nin öncülüğünde bağımsızlığına kavuştuktan sonra ekonomik ve toplumsal alanlarda sağlam temeller yaratmadı. Ulusal burjuvazinin sözcüsü durumundaki Ulusal Parti, bunu yaratacak yapıda ve etkinlikte de değildir. Mucubil Rahman'dan sonra iktidarı ele alan Ziya Ür Rahman, popülaritesine, dış politikadaki esnek tutumuna karşın, ekonomik ve toplumsal alan da başarı sağlayamadı. Dünya sosyalist sistemi ve Hindistan ile iyi ilişkiler içinde bulunurken, ABD ve Batı Avrupa ülkeleriyle de sıcak ilişkiler kuran Ziya Ür Rahman, arada sıkışıp kalan bir konuma sahipti. Şimdi başbakan Şah Aziz Ür Rahman'ın ağzından yapılan açıklamaya göre Bangladeş halkı yoksulluğu, işsizliği, cehaleti ve karnlığı daha uzun süre yıkamayacak demektir.

Bangladeş gibi yoksul ve geri kalmış bir ülkede köklü ekonomik ve toplumsal dönüşümlere yönelinmedikçe, gerçek kurtuluşun olanağı yok! Bunda uzun sürede ancak işçi ve emekçi kitleler verecekleri iktidar savaşımıyla başarıya ulaştıktan sonra gerçekleşme yoluna koyacaktır...

Eşitlik Üzerine

Ihsan Aksoy

Eşitlik ve özgürlük bayrağı kuşaktan kuşağa devredildi. Sömürücü egemen sınıfın kan dökülücüğüne karşın, ezilenlerin baş kaldırısı dalga, dalga büyüdü. Ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakaların alın teri ve emeği topluma gerekli olan şeyleri verdi. Ülkeler bayındır oldu. Tarlalar yeşerdi. Egemen sınıfların rahat yaşamı için en elverişli koşullar yaratıldı. Toplumsal farklılıklar derinleştikçe, baskı ve şiddet arttı. Ezilenlerin özgürleşme arzuları büyüyüp gelişti. Toplumun yasaları öğrenilmeye bilinmeye başlandı. Eşitliğin ve özgürlüğün elde edilmesi için öğretiler ortaya atıldı. Bu öğretilerin etrafında yüzbinlerce insan kümelenerek bunun yaşama geçmesi için savaşıma başladı. Yenilgiler birbirini izledi. Egemen sömürücü sınıflar egemenliklerini başka halkların ülkelerine doğru kaydırdı. Asya, Afrika, Latin Amerika bir çok halk kölelik boyunduruğuna vuruldu. Ülkeleri alt üst edildi. Zenginlikleri talan edildi. Ezgi, baskı ve sömürü dünyanın dört bir ucuna yayıldı. Zulüm ve baskı yeni doruklara ulaştı..

Dünya ölçüsünde yaygınlaşan, talan, çapul ve sömürü milyonlarca insanın barbarca kırımına neden oldu. Batı Avrupa'nın egemen güçleri soygun ve yağmadan büyük paylar aldılar. Sömürgeci politika Asya, Afrika, Latin Amerika halklarının göğsüne indi. Batı Avrupada kapitalizm filizlenip büyümeğe başladı. Sömürgelelerden elde edilen soygunlar kapi-

talizmin büyümesine destek oldu. Feodal despotizmden acı çeken milyonlarca emekçi insan burjuvazinin eşitlik, özgürlük ve adalet sloganlarını taşıyan bayrağının etrafında toplandı. Burjuvazi başarıya ulaştı.

Burjuvazinin başarıya ulaşması sömürünün el değiştirmesiydi. Sömürünün olduğu yerdede baskı ve zulmun ve eşitsizliğin ortadan kalkması olanaksızdı. Öyle oldu. Eşitlik, adalet ve kardeşlik sloganları, kitleleri feodalizme karşı ayağa kaldıran çağrılar olmaktan öteye gitmedi. Sömürü yoğunlaştı. Tüten bacalar çoğaldı. Köylerden şehirlere göçler büyüdü. Kentlerde konutlar ve insanlar çoğaldı. Ulaşım hızlandı. İnsanların elleri ve sesleri birbirlerine kavuştu. Fabrikalara işçiler doluştu. Eşitsizlik yeni boyutlara ulaştı. Her devlet sınırlarını belirledi. Ekonomi merkezi bir eksen etrafında örgütlendi. İşçi ve emekçi kitlelerin sayısı milyonları buldu. Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları üzerindeki baskı ve sömürü içteki sömürünün derinleşmesine koşut olarak arttı. Ulusal baskı ezgi ve sömürü bu ülke halkları üzerindeki ekonomik baskı ve sömürüye eklendi. Sömürge ülkelere halkları ulusal zulum altında inledi. Başlangıçta ortaya çıkan eşitlik, özgürlük, adalet ve kardeşlik temaları kısa zamanda içeriğini kaybetti. Kapitalizm içte biçimsel bir eşitlik getirerek sömürüyü ve eşitsizliği " adli bir sisteme " dönüştürdü. Kapitalizm uluslara kendi kendini yönetme hakkını da biçimde tanıdı. Ulusal eşitliği kendisi için bir ayrıcalık olarak uyguladı. Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları ulusal egemenlik haklarından yoksun bırakıldı. Soygun ve sömürü tarihte eşi görülmedik bir biçimde derinleşip yoğunlaştı. Geniş emekçi kitleler kapitalizm çerçevesinde eşit olunamayacağını bilincine vardılar. Sömürge ve bağımlı halklarda sömürgeciliğin ve bağımlılığın bir yazgı olmadığını kavramaya başladılar. Eşitlik için yürütülen savaşım yeni boyutlara ulaştı. Kapitalist yağma ve sömürü milyonlarca insanı yoksulluk ve sefaletin kucağına itti. Feodal zulum ve baskının yerini alan kapitalist sömürünün daha derinleşmesine ve dünya ölçüsünde ezgiyi yoğunlaştırıp yaygınlaştırdı. Buna karşın işçi sınıfının emekçi kitlelerin, gelecektekiler insanların ve ezilen halkların özgürlük ve eşitlik istemleri daha geniş kesimleri kucakladı. Bilimsel gelişmeler eşitlik öğ-

retilerinin sağlam esaslara dayalı olması için gerekli kolaylıkları sağladı. Toplum yasaları bulunup ortaya kondu. Zulme ve eşitsizliğe karşı olan savaşımalar artık rast gele ve kendiliğinden değil, belli kurallara uygun olarak ve örgütlü bir biçimde geliştirilmeye başlandı. Toplum-bilim alanında büyük gelişmeler oldu. Yüz binlerce insan savaşımına deneyimini arttırırken, bilincinde arttırdı. Sınıf savaşımının zorunluğunu kavrayan ve ileriye doğru savaşımında yer alan yüz binlerce insanın çabası dünyanın değiştirilmesi doğrultusunda atılan sağlam adımları oluşturdu. Eşit ve özgür bir geleceğe olan inanç milyonlarca insanın yüreğinde ve bilincinde yer etti. Bu inanç ve bilinç milyonlara savaşımında güç ve coşku kaynağı oldu. Ezilen ve sömürülen kitlelerin devrimci yaratıcılığına olan bağlılık duygusallığın ötesinde bilimsel temellerini buldu. Bir avuç bilinçli ve kararlı insanın yılmaz çabası yüz binlerce insanın el ele ve yürek yüreğe vermesini sağladı. Emekçi kitlelerin devrimci kudretine olan bağlılık insanlığın ilerici kesiminin kavgasını verenlerin " inanç pınarı " oldu. Kapitalist kalelerde işçi ve emekçi kitlelerin ve sömürge ve bağımlı ülkelerde boyunduruk altındaki halkların savaşımı her geçen zaman içinde daha deneyimli, daha bilinçli bir duruma geldi. Kitleler savaş içinde bilendi. Özgürlüğe ve eşitliğe olan bağlılıkları pekişti. Kapitalizmin kendilerine sefalet ve toplumsal çöküntüden başka bir şey vermeyeceğini ve onun eşitlik ve özgürlük anlayışının biçimden ibaret olduğunu yüz binler kavradı. Yeni bir dünya yaratmak için savaşımı kızıştırıldı. Bu süreç içinde kapitalizm son aşamasına ulaştı. Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları üzerindeki sömürgeci baskı ve tahaküm katılaştı. Soygun ve sömürü yoğunlaştıkça, eşitlik ve özgürlük özlemleri ve bu özlemin uyandırdığı savaşım arzusuda büyüyüp gelişti. Kapitalizmin, tarihin bu son sömürü biçiminin " mezar kazıcı " sı olarak işçi sınıfı ve onun kapitalizme karşı olan savaşımı büyüyüp güçlendi. Tarihin en devrimci sınıfı olan işçi sınıfı devrimci kudretinin yanı sıra her türlü sömürünün, baskı ve ezgininde en amansız düşmandır. Bu onun özgürlük ve eşitlik savaşımındaki öncü güç olduğu anlamında taşıyor. İşçi sınıfı aynı zamanda uluslararası anlamdada en devrimci bir güçtür. Onun savaşımı diğer ulusların işçilerinin savaşımıyla

daha güçlü bir duruma gelmekte ve ulusal kurtuluş hareketleriyle birlikte etkinliğini ve dünya ölçüsündeki gücünü arttırmaktadır. Bunun içinde baskı, sömürü ve ezgi altındaki tüm sınıf ve tabakalar, ulusal haklarından yoksun boyunduruk altındaki halklar ve gelecekte yana olan tüm insanlar işçi sınıfının bayrağı altında toplandı. Bu bayrak sömürünün kökünü kazıyacak, baskı ve ezgiye son verecek sınıfın bayrağıdır. İşçi sınıfı üretimdeki rolü, örgütlenmeye olan yatkınlığı, sömürü altında bulunması gibi nedenlerle en devrimci sınıftır ve eşit ve özgür toplumun temellerini atacak yegane sınıftır. " Senin güçlü kolların istemezse her şey durur." sözü onun devrimci gücünü ve kudretini belirtmeye yetiyor. Bu güç örgütlenip, derlenip toparlanarak, doğru bir biçimde harekete dönüştürüldüğünde önünde durabilecek bir iktidar yoktur. Eşitliğin ve özgürlüğün en kararlı savaşçıları, en bilinçli erleri, en korkusuz öncüleri işçi sınıfının devrimci kudretine olan inançlarıyla beslendi. Binlerce, yüzbinlerce deneyimli, yetkin işçi sınıfı devrimcisi savaş alanlarında yetiştirdi. İşçi sınıfının bilimi gelişip yetkinleşti. Eşitlik ve özgürlük öğretileri maddi temele kavuştu. Etkili hatipler, yazarlar, sanatçılar, parti önderleri, yöneticiler, militanlar yetiştirdi. İşçi sınıfının örgütlü gücü emperyalizmin temellerini sarsan savaşımını başarıya doğru ilerletti. O güne kadar karşısında hiç bir güç tanımayan ve işçi sınıfına, emekçi kitlelere, boyunduruk altındaki halklara zulm eden ve özgürlük ve eşitlik savaşımını kana boğan emperyalizm ve sömürgecilik giderek gerilmeye ve sarsılmaya başladı.

Çürüyen, gerileyen emperyalizmin sarsıntıları arasından, yeni dünyanın temelleri yükselmeye başladı. Tarihin ilk işçiköylü devleti kuruldu. İnsanlık tarihi ilk kez sömürücü olmayan sınıfın iktidarına tanık oldu. İşçi sınıfı iktidarı insanlığın özgürlük ve eşitlik amacı doğrultusunda açılan yeni ufuklardı. Önce tek ülkede ve daha sonra bir çok ülkede ve giderek tüm dünyada işçi sınıfı, sömürünün köklerini kazıyarak baskı ve ezgiye son verecek ve eşit ve özgür bir dünyanın temellerini yükselterek yapısını tamamlayacaktı. İşçi sınıfının iktidarı insanın insanı ezmediği bir toplum ve giderek bir dünya yaratırken aynı zamanda ulusların ulusları, halkların halkları ezmediği bir dünya yaratma yoluna giriyordu.

İşçi sınıfının sınıfsız ve sömürsüz bir topluma, eşit ve özgür bir topluma doğru yürürken uluslar ve halklar da birbirleriyle eşit ve kardeş olmanın koşullarını örecektir. Bunun için işçi sınıfı önce devlet erkini sömürücü sınıf ve tabakalardan alıp parçalayarak yeni bir yapı oluşturacak ve ulusal ezgi altındaki ulus ve halklar da kendi yönetimlerini kuracak, ulusal egemenlik haklarını kullanacaklardır. Süreç içinde halkların karışıp kaynaşması ve sınıfların kalkması aşamasına gelinecek. Lenin, bunu belirtirken şöyle söylüyor: " İnsanlığın , sınıfları ortadan kaldırmaya ulaşma yoluyla, daha sonra ulusların birbirine kaynaşmasına ulaşma yolunda bazı benzerlikler var. Gerçekten de sınıfların ortadan kaldırılmasını, ancak ezilen sınıfın geçici diktatörlük aşaması sağlayabilir. Ulusların birbirine kaynaşması da ancak ezilen ulusların kurtuluşu ve ulusal baskının gerçekten ortadan kaldırılmasıyla olabilir..." (1)

Dünyanın ilk işçi köyü iktidarı, burjuva devlet aygıtını parçalayarak işçi sınıfının devletini kurarken, yani ezilen sınıfın geçici diktatörlüğünü kurarken, tüm ulusların ve rında kendi geleceklerini kendilerinin belirleyeceğini ilân etti. İktidara gelinceye kadar da işçi sınıfı tüm ulusların ve halkların kendi geleceklerini kendilerinin belirlemesi hakkını savundu. Bu hak savunulmadan sosyalist olunamayacağını açık bir dille ortaya koydu. Burjuvazinin sadece biçimde eşitlikten yana olduğunu ve özünde sömürücü bir sınıf olarak insanın ve ulusların ulusları ve halkları sömürmesini getirdiğini açıklığa kavuşturdu. İşçş sınıfının bilimi kapitalizmin sınıf tahakkümünü ve ulusal ezgi ve baskıyı yoğunlaştırıp yaygınlaştırdığını, eşitsizlikleri deınleştirdiğini kanıtladı.

Lenin: 'Genel olarak eşitlik sorununu ve özellikle ulusal liği soyut ve biçimsel olarak sunmak, burjuva demokrasisinin yapısının gereğidir. Bireylerin genel olarak eşitliği si arkasında, burjuva demokrasisi mülk sahibi ile proleterin si arkasında, burjuva demokrasisi mülk sahibi ile proleterin, sömürülenle sömürenin resmi bakımdan ya da yasalar önünde eşit olduğunu ilân eder ve böylece, ezilen sınıfları büyük ölçüde aldatır. Bütün insanlar arasında mutlak bir eşitlik olduğunu öne sürerek burjuvazi, gerçekte meta üretimi i-

lişkilerini yansıtan eşitlik fikrini, sınıfların kaldırılmasına karşı verdiği savaşta, bir silâh haline dönüştürmektedir. Eşitlik isteğinin gerçek anlamı sınıfların kaldırılması isteği olmasındadır.' (2) diyor.

Toplumsal dalgalanmaların ve baş kaldırılarının temeline değil görünen yüzüne bakarak hareket eden ve kendini güçlü gören egemenler, egemenliklerinin tek güvencesi olarak baskı ve zulmü gördü ve bunda tarih boyunca ısrar etti.

Köle sahipleri kölelere, feodaller serflere bu yöntemle gitti. Egemenliklerini ayakta tutabilmek için, yüzbinlerin-milyonların kanını acımasızca akıttı. Buna karşın ezilen sınıf ve tabakalar, her fıstatta baskı, ezgi ve aşağılanmaya karşı sesini yükseltti. Adil bir yaşam için tüm varlığını ortaya koydu. Baskı ve ezginin altında yüzbinler ve milyonlarca insan, 'ellerini toprağa dayayarak doğruldu...' Egemen sınıflar toplumsal eşitsizliğin sürmesi için, baskıyı ağırlaştırdı ve kan dökücülüğü arttırdı. İnsanlığın ilerici kesiminde eşitlik için verdiği savaşında deneyimler kazandı.

Egemen sömürücü sınıfların insanlığın ilerlemesine karşı olan saldırıları, ilerici insanlığın direncini kıramadı ve milyonlarca insanın göz yaşı, kanı ve canı pahasına insanlık tarihi yürüyüşünü sürdürdü. İnsanlığın ilerici kesiminin kararlı direnişi ve eşitliğe olan derin tutkusu: aydınlık geleceği yaratmadaki ısrarı, insanlık onurunu yüceltti. İlerici insanlığın direnme gücünün besledi, savaşım istemini bileyerek ona coşku kaynağı oldu. Yüzbinler ve milyonlar bu yüce amaç uğruna 'uzun yaşamak yerine onurlu ve doyunca yaşamayı' seçti. İnsanlığın ilerici kesiminin yiğitliği, kararlılığı ve eşitliğe olan derin tutkusu sınıf savaşımını kızıştırarak tarihin akışını hızlandırırken bir çok düşünür, yazara, sanatçıya ve bilim adamına esin kaynağı oldu. Yüksek değerlerde bir çok emek yaratıldı. Bir çok yazar, düşünür, sanatçı ve bilim adamı toplumsal çalkantının, vuruşmanın ve savaşımın kökeninde sınıflar arasındaki eşitsizliğin yattığını gördü. En özgün yapıtlar eşitlik savaşından kaynaklandı. Bir çok seçkin politika adamı bu savaşımında yetişti. İnsanca yaşamının anlamı derinleşti. İnsanlığın ilerici kesimi tek boyutlu olmaktan kurtuldu. İnsanlık deneyim ve bilincini arttırdı. Özgürlük ve eşitliğin savaşısız elde edilemeyeceği kavran-

dı.

Sömürüye dayalı düzenlerde eşitliğe kavuşma olanağının olmadığı yaşamın kendisince ortaya serildi. Kapitalizm eşitsizliği daha da yoğunlaştırdı. Bu onun doğasının gereğidir. Eşitlik ancak üretim araçlarının özel iyeliğine son verilerek insanın insanı ve ulusların ulusları ve halkları sömürmediği bir düzenin yaratılmasıyla elde edilir. Bu düzeni de işçi sınıfının iktidarı yaratır. İşçi sınıfının iktidara geçebilmesi, onun burjuva devlet aygıtını parçalayıp yok etmesi, zorlu savaşmaları gerektirir. Bu savaşımında, işçi sınıfı tüm emekçi sınıf ve tabakaları ve boyunduruk altındaki halkları kendi safında tophıyarak başarıya ulaşır. Bunu yapabilmesi için, tüm bu kesimlerin ve ezilen ulusların özgürlük ve eşitlik istemlerine cevap vermesi, bu uğurda savaşarak onların onaylarını ve güvenini kazanması gerekir. Sömürü düzenlerinde sömürü ve baskı altında bulunan sınıf ve tabakaların kısa sürede birbirleriyle karışıp kaynaşmalarının olanağı yoktur. Bu onların çelişkilerinin çeşitliliğinden kaynaklanır. Bunun için bu çelişkilerin iyi kavranması, her kesimin kısa ve uzun süredeki istemlerinin bilinmesi ve ona göre çözümler getirilmesi gerekir. Nasıl ki insanlığın sınıfları ortadan kaldırması geçici olarak işçi sınıfının diktatörlüğünü gerektiriyor ve ulusların karışıp kaynaşması onların kurtuluşunu gerektiriyorsa, emekçilerin çeşitli kesimlerinin debelirli istemlerinin yerine getirilmesi ve süreç içinde bu istemlerin işçi sınıfının sınıfsız toplum yaratma yolundaki yürüyüşüne koşut bir duruma getirilmesi ve sonuçta tüm istemlerin aynı noktada kaynaşması, yani sınıfların ortadan kaldırılmasına gidilir.

İşçi sınıfı, savaşımını sömürücü sınıflara ve onların iktidarına yönelirken böyle hareket eder. İşçi sınıfının örgütlü gücü ve devrimci kudreti, ezgi ve baskı altındaki tüm sınıf ve tabakaları, ezilen ulusları ve halkları ve insanlığın ilerici kesimini yanına alır. İşçi sınıfı sömürü ve baskıdan acı çeken tüm kesimlerin çelişkilerine çözüm getirir. Köylülüğün bağlaşığını sağlamak için onun demokratik istemlerini, emekçi kesimlerin taleplerini ve ezilen ulusların ulusal hak ve özgürlüklerini programlaştırır. Sömürü, baskı, ezgi altındaki tüm

kesimler gerçek kurtuluşun işçi sınıfının iktidarıyla olanaklı olduğunu kavrar ve onun etrafında kümelenir. Her türlü eşitsizliğin amansız düşmanı olan işçi sınıfı ezilen ulusların ve halkların da kendi geleceklerini kendilerinin belirlemesi hakkını savunur. Yoksul köylülüğün ve feodal baskı altında olan geniş köy kesiminin bağlaşığını sağlamak için nasıl ki onun demokratik taleplerini kucaklıyorsa, ezilen ulusun bağlaşığını, onayını ve güvenini sağlamak için de onun ulusal demokratik taleplerini kucaklaması, işçi sınıfının üstesinden gelmesi gereken görevidir. Toplumların eşitsiz gelişimi ulusal farklılıklara neden olmuş, sömürgecilik ve emperyalizm bu farklılıkları derinleştirmiş, uluslar ve halklar arasında derin eşitsizlik uçurumları yaratmıştır. Bu eşitsizliği yok etmeden dünya halklarının karışıp kaynaşmaları ve kardeşlik bağlarıyla birbirlerine bağlanmalarını sağlamak olanaksız. Oysa, özgürlük ve eşitlik savaşını veren işçi sınıfının sonul amacı, en yüce ereği, tüm dünyada sömürünün ve buna bağlı olarak baskı ve ezginin kükünü kurutmaktır. Tüm dünyada, baskı ve ezgi sona ermedikçe halkların birbirlerine karışıp kaynaşmaları olanaksızdır. Uluslar arasındaki eşitsizliğe son vermekte ancak ulusların ve halkların üzerindeki ulusal ezgi, baskı ve sömürüye son vermekle olanaklıdır. Bunun için her türlü sümürü, baskı ve ezginin amansız düşmanı olan işçi sınıfı ulusal sömürü, baskı ve ezgiye kararlı bir biçimde savaşarak her ulusun ve halkın kendi geleceğini kendisinin belirlemesi hakkını savunur, ulusların ve halkların ulusal egemenlik hakları uğruna savaşım verir. Böylelikle işçi sınıfı insanlığı sınıflı topluma ulaştırarak öncü olduğunu bir kez daha gösterir. İşçi sınıfı milliyetçi ön yargılar ve şoven görüşlerle savaşır. Ulusal baskının kalkması için enternasyonalist görevlerini yerine getirir.

Dünya proletaryasının yüce önderi Lenin, yıllar yılı bıkıp usanmadan engin bir enternasyonal bağlılıkla ve coşkuyla ulusların ve halkların eşitliğini savundu. Dünya halklarına kurtuluşun yolunu gösterirken işçi sınıfının savaşımında ulusal kurtuluş güçlerini yanına almasının yöntemlerini de ortaya koydu. Her türlü milliyetçi eğilimin üzerine yürüdü. Egemen ulus sosyalistlerinin görevlerinin ağırlığına dikkati çekti. İşçi sınıfının iktidarının içeriğini açıkladı ve işçi sını-

fı demokrasisini belirledi. Bu demokrasi tüm ulusların ve halkların barış içinde bir arada yaşamalarını olanaklı kılan yegâne ve gerçek demokrasidir. Çünkü işçi sınıfı ulusların, halkların ve insanların eşitliğini ve özgürlüğünü yüce tutar. Bununla tüm ulusların işçileri arasında birlik oluşur ve ezilen ulusların işçi sınıfı hareketine güvenleri pekişir.

Lenin, 'Zamanımızda, ulusların gerçek özgürlüğünü ve tüm ulusların işçileri arasında birliği yüce tutan yalnızca proletaryadır. Ulusların barış ve özgürlük içinde bir arada yaşayabilmeleri, ya da (eğer uygun düşünürse) birbirlerinden ayrılarak ayrı devletler kurabilmeleri için, işçi sınıfının yüce bildiği tam demokrasi mutlak gereklidir. Her hangi bir ulusa ya da dil'e yaracak yok! Ulusal bir azınlığa karşı en ufak ölçüde baskıya ya da haksızlığa yer yok! İşçi sınıfı demokrasisinin ilkeleri bunlardır.' (3) diyor.

Bu ilkeler uğruna kavga veren işçi sınıfı, tüm ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakaların ve ezilen halkların bağlaşığını, güvenini ve onayını sağlar. İşçi sınıfı, bu amaçlarını gerçekleştirme gücü ve yetkinliğine sahip olduğunu ve bu uğurda her türlü öz veriye hazır olduğunu savaşımıyla kanıtlar. Ezilen ulusların ve halkların yıllar yılı süren boyunduruk altında, egemen uluslara tümüyle bir güvensizlik içinde bulunduğunu bilir. Bu bilinçle hareket eder. Özellikle geri kapitalist ilişkilerin ve kapitalizm öncesi üretim biçiminin yarattığı dar görüşlülüğü hesaba katar. Savaşımıyla ezilen ulusların güvenini kazanmaya çalışır. Egemen ulusun komünist bilinçli proletaryası, ezilen ulusların güvenini kazanmayı önde gelen bir görev bilir. Lenin, 'Zayıf ve sömürge ulusların emperyalist devletler tarafından yüzyıllardır boyunduruk altında tutulması, ezilen ülkelerdeki emekçi yığınların, ezen uluslara karşı yalnız düşmanlıkla dolup taşmasına yol açmakla kalmamış, üstelik genel olarak ezen uluslara ve hatta onların proletaryasına karşı bile güvensizlik duymasına yol açmıştır...'

'Öte yandan bir ülke ne kadar geri olursa, küçük ölçekli tarımsal üretimin dar görüşlülüğünün ve dışa kapalılığın (isolation) etkisi o kadar güçlüdür. Bu da ister istemez küçük burjuva önyargılarını, yani ulusal bencilliği ve ulusal dar görüşlülüğü güçlendirir. Bu ön yargılar ancak ileri ülkelerde kapita-

lizm ve emperyalizm ortadan kalktıktan ve geri ülkelerin iktisadi yaşamının tüm temeli, esaslı biçimde değiştikten sonra yok olabileceğine göre, bu önyarguların giderilmesi ister istemez çok yavaş olacaktır. Bu nedenledir ki uzun süre boyunduruk altında kalmış ülkelerde ve halklar arasında yaşayıp giden ulusal duygulara özel bir dikkat göstermek ve ihtiyatlı davranmak tüm ülkelerin sınıf bilincine sahip komünist proletaryasının görevidir. Ayrıca bu güvensizliğin ve önyarguların üstesinden çabucak gelebilmek için bazı ödünler verilmesi de aynı biçimde gereklidir. Tüm dünyada bütün ülkeler ve onların proletaryası ve onun ardındaki emekçi halk yığınları, gönüllü olarak birlik ve ittifak için çalışmadıkça, kapitalizme karşı tam zafer elde edilemez!" (4) der,

Gönüllü birlik ve ittifakın yaratılmasında tüm ülkelerin sınıf bilinçli proletaryasının yoğun çalışmalar yapması gereklidir. Bu onların ertelenemez görevidir. Bu birlik ve bağlaşığın oluşması onların ezilen ulusların ulusal egemenlik haklarını kucaklamaları ve yaptıkları savaşımı bunu kanıtlamalarına bağlıdır. Emperyalizme karşı savaşım ancak birliğin ve bağlaşığın oluşmasıyla olanaklıdır. Birlik ve bağlaşığın oluşması da işçi sınıfının tüm ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakaların ve ezilen ulusların hak ve özgürlüklerini ve eşitliğini gerçekleştirmeyi hedeflemesine ve bu hedefine ulaşması için içten savaşım vermesine bağlıdır. Bu işçi sınıfının iktidardan önce programlaştırıp ortaya koyacağı bir şeydir. Bu olmadan onun iktidarı olanaklı duruma gelemmez. Eninde sonunda tüm insanların ve ulusların eşit ve özgür olacağı kışkıya yer vermeyecek bir gerçektir. Ama buna ulaşmak savaşımı gerektirir. Bu savaşımın başarısı da onun somut koşullara uygunluğu ve tüm ezilenleri bayrağı altına toplamasını gerektirir. Bunda tüm eşitlikten ve özgürlükten yana güçlere ve en başta da sınıf bilinçli işçi sınıfına görev düşüyor. Sömürü, ezgi ve baskı altındaki tüm sınıf ve tabakaların ve ulusların ve halkların işçi sınıfının bayrağı altında toplanmaları onların işçi sınıfına ve onun savaşımına duyacakları güvenle sağlanır. Bu bayrağın altında toplanılması kaçınılmaz olan zaferi çabuklaştırır. İşçi sınıfının iktidarı eşitliği sağlıyarak sınıfların ortadan

kalkmasını ve ulusal ayrıcalıkların son bularak ulusların da karışıp kaynaşmasını hedefler. Bu hedefine doğru ilerlerken geçici olarak diktatörlüğünü kurar ve yine ulusların karışıp kaynaşmasına kadar da onların ulusal egemenlik haklarını kullanmaları için en elverişli koşulları hazırlar. Savaşında enternasyonalizmi bayrak edinir. Her türlü milliyetçi eğilimle savaşır. Hiç bir ulusa ve halka, hiç bir 'zümreye' ayrıcalık tanımaz. Böylece tüm ezilenlerin bağlaşığını elde eder. Boyunduruk altındaki halkların kurtuluş savaşımını işçi sınıfının savaşımıyla bütünleştirirler. Bunun sağlanmasında yalnız egemen ulus sosyalistlerine değil ama onlar kadar ezilen ulusun sosyalistlerine de görevler düşmektedir. Birlik için savaşında ezilen ulus sosyalistleri daha iyi konumdadırlar. Bu konumlarını egemen ulus sosyalistlerinin enternasyonalist bir tutumla yürüttükleri savaşım daha da güçlendirir. Böylece ezilen ulusların eşitlik savaşımı işçi sınıfının savaşımıyla bütünleşir. Ezilen ulus milliyetçi eğilimleri gelişip belirginleşme olanağı elde edemez. Bu ulusların özgürlüğü ve eşitliği ve giderek karışıp kaynaşmaları için gerekli güveni ve onayı ve gerçekleşme ortamını yaratır.

Lenin, "sınıf bilinci taşıyan işçiler, hem kaba, hem "kara 100'ler" ulusalcılığıyla, hem de işçi davasını, işçi örgütlerini ve işçi sınıfı hareketini ulusal topluluklara göre bölmenin yanısıra, ulusların eşit olduğu vaazını veren bu incelmış ulusalcılıkla, ulusalcılığın her türüyle en sert biçimde savaşır. Her türlü ulusal burjuvazinin tersine, sınıf bilinci taşıyan işçiler, Marksistlerin son (yaz 1913) kararları doğrultusunda davranarak, yalnızca ulusların ve dillerin, a'dan z'ye tam gerçekleştirilmiş eşitliğinden yana olmakla kalmamışlar, onun yanısıra değişik ulusal topluluklar işçilerinin birleşmiş her türlü proletarya örgütü içinde kaynaşmasını da savunmuşlardır."

"Marksizmin ulusal programıyla, en "ileri" türden burjuva ulusal programı arasında temel fark burdadır."

"Ulusların ve dillerin eşitliğinin kabulü, Marksistler için önem taşıyor. Ama bu, yalnızca en tutarlı demokratlar Marksistler olduğu için değil, işçilerin sınıf savaşımında, proletarya dayanışmasının ve yoldaşca birliğinin istemleri de, ulusalcı güvensizliğin bütün izlerini, yabancılaşmayı,

kuşku ve düşmanlığı ortadan kaldırmak üzere ulusal toplulukların tam eşitliğini gerektiriyor. Tam eşitlik herhangi bir dil için her türlü ayrıcalığın reddini ve bütün ulusal toplulukların kendi kaderini tayin hakkını da içeriyor." (5) diye yazarken, işçi sınıfının ulusların, ulusal dillerin tam eşitliğinden yana olduğunu, bunun ulusların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi hakkını da içerdiğini söylüyor ve ancak böylece ezilen ulusun her türlü, kuşku ve güvensizliğinin ortadan kalkacağını ve her ulustan bilinçli proleterlerin aynı örgütler içinde birleşip kaynaşacaklarını belirtiyor. Ulusların eşitliğini savunmak işçilerin dayanışmasının ve yoldaşça birliğinin temel koşuludur.

Lenin, güvensizliğin ve kuşkunun kaldırılması ve işçi sınıfının birliğinin sağlanması için gerekli tavrı belirtirken ezilen ulus sosyalistlerinin görevlerini de belirtiyor. Ezilen ve egemen ulus sosyalistlerinin görevlerini enternasyonalist bir ruhla gerçekleştirme savaşımına girişmesiyle işçi sınıfının birliğinin gerçekleşeceğini ve bunun da işçi sınıfı savaşımını daha güçlü ve etkili bir duruma getireceğini, söylüyor.

Lenin, " bu nedenledir ki, sosyal-demokrat programın odak noktasında, ulusların ezen ve ezilenler diye ayrılışı yer almalıdır. Emperyalizmin özü buradadır. Sosyal şovenler ve Kautsky, bu noktayı sahtekârca atlamışlardır. Burjuva barışçılığı ya da kapitalizm çerçevesinde bağımsız uluslar arasında barışçıl yarış yollu bilisizin bilisizi ütopya açısından, ulusların bu tür bölünüşü önem taşımaz. Ancak emperyalizme karşı devrimci savaşım açısından bu bölünme çok önemli çok anlamlıdır. A'dan Z'ye demokratik ve devrimci olan ve sosyalizm için ilk ağızdaki savaşımın genel amacına uygun düşen "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı" tanımında, bu bölünmenin sonucu olması gerekir. İşte bu hak nedeniyle ve bu hakkın içtenlikle tanınması savaşımında, ezen ülkelerin sosyal-demokratları, ezilen ulusların ayrılma hakkına sahip olması gerektiğini bir istek olarak ileri sürmelidirler. Böyle yapmazlarsa, ulusların eşit haklara sahip olduklarının ve enternasyonal işçi sınıfı dayanışmasının kabulü, gerçekte boş bir lâf cambazlığından ve ikiyüzlükten başka bir şey olmayacaktır. Öte yandan ezilen

ulusların sosyal-demokratları, ezen ve ezilen uluslar işçilerinin birliğine ve kaynaşmasına büyük önem vermelidirler. Böyle yapmazlarsa, her zaman halkın çıkarlarına ve demokrasinin isterlerine ihanet eden kendi sırası geldiğinde toprak ilhakına ve başka ulusları ezmeye, her zaman hazır olan kendi ulusal burjuvazilerinin istemeye istemeye dostu haline geleceklerdir" (6) diyor.

Bu yolda yürüyen Rus proletaryasının örgütlü gücü tüm ezilen, sömürülen sınıf ve tabakaları ve ulusal baskı altındaki ulusları ve halkları yanına alarak başarıya ulaştı. İktidara gelen proletarya sınıfsız toplum kuruculuğuna geçti. Bu yolda ulusların ve halkların kendi geleceklerini kendilerinin belirlemesi ilkesi çok uluslu bir devlet yapısı içinde yaşama geçti. Dünyada ilk kez bir çok halk kardeşçe birlikte yaşamaya başladı. Ulusların birliği için, onların eşitliği temel koşuldur. Ne var ki, kapitalizm öncesi ve kapitalizm dönemi eşitsiz gelişme koşulları, emperyalist ve sömürgeci baskı ve sömürü toplumların eşit durumda gelişmesini engelledi. Kapitalizm, tüm sınıf ve tabakaların ve ulusların eşitliğini biçimsel olarak tanıdı. Esasta eşitsizlik giderek derinleşti ve toplumsal farklılaşma büyüdü. Ulusal baskı ve ezgi altındaki ulusların ve halkların gelişimi engellendi. Emperyalist baskı ve sömürü eşitsizliği yaşamın her alanına yaydı. Ekim devrimi uluslar ve halklar önüne çok uluslu bir devlet yapısı içinde eşitliğin engin ufkunu açtı. Ama eşitliği sağlamak belli bir süreci kapsayacaktı. Eski dünyanın yıkıntılarının temizlenmesi, bu yıkıntılar üzerinde eşit ve özgür bir toplumun temellerinin yükseltilmesi büyük çabaları, mali ve teknik olanakları, yetişkin insan unsurunu, ülke gerçeklerine uygun bilimsel bir planlamayı, milyonlarca emekçinin ülkelerinin kalkınmasına coşkulu katılımını, kararların tabanın gereksinimlerine ve kalkınmanın gereklerine uygun olarak alınmasını gerektiriyordu. Büyük yıkıntılar içinde olan ve bir çok halktan oluşan, eşitsizliğin dorukta olduğu bir ülkede bunu sağlamak son derece güçtü. Kaldı ki emperyalist saldırılar, deneyimsizlik, dünya ekonomisinin kaynaklarından yararlanma olanaklarının son derece kısıtlı olması, iç gericiliğin direnişleri gibi olgular eşitliği gerçekleştirme de ciddi engellerdi. Buna rağmen işçi sınıfı iktidarı kitlele-

rin büyük bir yurtseverlik coşkusıyla kalkınma çabalarına katılımını sağladı. Uygun bir planlama yürürlüğe kondu. Dış ilişkilerde barışçı bir yol izlenerek iyi komşuluk ilişkileri ve bölge halkları arasında barışın sağlanmasıyla emperyalist saldırı ve kışkırtılara engel olundu. Milyonlarca insanın özverisiyle kalkınma hızlandı. Tüm halklar ve uluslar kendi kendilerini çok uluslu devlet yapısı içinde yönetmeye başladı. Ulusların dilleri arasında eşitlik sağlandı. Ulusal baskıya kesinlikle son verilirken eşitsizliğin giderilmesi doğrultusunda kararlı bir yürüyüşe geçildi. Geri kalmış toplumların ekonomik, toplumsal, kültürel ve diğer alanlardaki kalkınmalarına hız verildi. Bu çabalarda büyük devlet olmanın yarattığı olanaklardan yararlanıldı. Ve gelişkin uluslar her türlü olanakla geri kalanların yardımına koştu. Eşitlik ve kardeşlik böylece boş ve cilâli laflar olmadı. Yaşama geçti. Ulusların birbirleirne olan güvenleri pekişti. Kardeşlik bağları güçlendi. Halklar arasında kin ve nefret duyguları bir daha geri gelmemek üzere silinmeye başladı. Gönüllü birliğin bağları sağlaştı. Halklar arasında dostluk ve yoldaşlık ve kardeşlik duyguları en gelişkin aşamaya ulaştı.

Ekim Devrimi'nden önce savaşım veren sınıf bilinçli işçilerin örgütlü kavgası yalnız içte değil, dışta da yankılanmakta gecikmedi. Ulusların diğer ulusları ve halkları, insanın insanı sömürmediği, baskı ve zulmün olmadığı bir toplum yaratmanın yolunda ilerliyen eşitlik ve özgürlük savaşçılarının mesajı tüm dünyada yankılandı. Ekim Devrimi'nin başarısı bu yankıyı büyüttü. Özgürlük ve eşitlik rüzgârı tüm insanlığı sardı. Sosyalizmin ulusların ve halkların kendi geleceğini kendilerinin belirlemesi ilkesi, Asya, Afrika, Latin Amerika halkları için eşitliğin engin ufuklarını açtı. Sovyetler Birliği'nin kuruluşuyla çok uluslu devlet yapısı içinde bu ilkenin yaşama uygulanması ve gerçeklik kazanması, ulusların özgürlük istemini alevlendirdi.

Uluslar, özgürlük ve eşitlik savaşımında sosyalizmin ilkelelerinden esinlenmekle kalmadılar. Bu ilkekeri yaşama ilk kez geçirmeye başlayan ülkenin destek ve dayanışmasını da alarak emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı verdikleri savaşımında güçlendiler. Ulusal kurtuluş hareketleri emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı üstün gelmeye başladı. İşçi sınıfı

nın Sovyetler Birliği'ndeki zaferi tüm uluslara ve halklara eşitlik ve özgürlük için yeni ufuklar açtı. Ama ulusların kurtuluş hareketlerini başarıya ulaştırmaları onların eşitliği için yetmiyordu. Sadece ulusal bağımsızlığın politik alanda elde edilmesi ulusları eşitliğe götürmek için yeterli değildi. Yılların ve yüzyılların baskı ve sömürsü insanlar arasında eşitsizlikleri derinleştirdiği gibi uluslar ve halklar arasında da derin eşitsizlikler yaratmıştı. Bu eşitsizliğin ortadan kalkması politik bağımsızlıktan sonra, ekonomik ve toplumsal alanda da eskinin yıkıntılarının kaldırılmasını ve bu yıkıntılar içinde eşitliğin temellerinin yükseltilmesini gerektiriyordu. Bu bakımdan politik bağımsızlıktan sonra ekonomik ve toplumsal kalkınmayı kapitalist bir yönde geliştirmeye yönelik çabalar toplumun eşitliğini sağlayamamış ve geniş emekçi kitleler ve genel olarak ülkenin tümü ezgi, baskı ve sömürünün altında kalmış ve geri yapısını yıkamıştır.

Bu, günümüzde eşitliğin kazandığı gerçek anlamı da dile getirmektedir. Biçimsel eşitlik, halkları özgürleştiremez. Eşitliğin gerçek bir temele dayanması gerekmektedir. Bunun için de politik bağımsızlığın ekonomik ve sosyal devrimci dönüşümlerle pekişmesi gerekir. Bu da kapitalist düzen içinde gerçekleşmesi olanaksız bir şeydir. Kapitalizm, geniş emekçi kitlelere: işsizlik, sefalet, yokluk ve ezgiden başka bir şey veremez. Geri kalmış ülke halklarının kapitalist yoldan eşitliğe kavuşturulması ve yüzyıllardan kalan geriliğin giderilmesi olanaksızdır. Bunun bilincine varan halkların Sosyalizme olan eğilimleri süreç içinde iyiden iyiye pekişti. Sovyet halklarının sosyalizmin kuruculuğu ilerledikçe eşitlik doğrultusunda ulaştıkları aşamada gerçek eşitliğin sosyalizmle elde edilebileceğinin canlı kanıtı olarak geniş emekçi kitlelerin bağlılığını kazandı. Bu ulusal kurtuluş hareketlerinde sosyalistlerin ağırlık kazanmasında önemli rol oynadı. Sosyalistlerin öncülüğünde başarıya ulaşan ulusal kurtuluş hareketleri hemen toplumsal ve ekonomik dönüşümleri gerçekleştirmeye yoluna koyuldu. O zamana değin sosyalizmin bir sistem haline gelmesi sağlanmış ve kesin zaferi noktalamıştı. Dünya sosyalist sisteminin yeni kurtulan halklara her alanda sağladığı destek bu halkların eşitsizlik-

ten kurtulma yolunda hızlı adımlar atması için gerekli olanaklar verdi. Özgürlük ve eşitlik bir dünya sorunu olarak kendisinden yana ve kendisine karşı güçleri tanıdı. Emperyalizm, sömürgecilik ve içindeki uzantılar dünyanın her yanında özgürlük ve eşitliğin düşmanları; ulusal kurtuluş hareketleri, uluslararası işçi sınıflarının savaşı ve dünya sosyalist sistemi eşit ve özgür dünyayı yaratacak güçlerdir. Bağımsızlık ve eşitlik soyut bir kavram değildir. Maddi temele dayalı bir olgudur. Eşitliğe her türlü sömürü ve baskıya son verilerek ve her alanda diğer uluslara denk olarak varılır. Ekonomik ve toplumsal farklılıklarda eşitliğin ve özgürlüğün önündeki en büyük engeldir. Bu engeller kapitalizmle ortadan kaldırılamaz. Aksine bu engellerin en büyük nedeni kapitalizmin kendisidir. Bunun için gerçekten özgürlük ve eşitlikten yana olanlar, emperyalizme, sömürgeciliğe, iç gericiliğe karşı oldukları gibi her türlü sömürü düzenine de ve bu alanda sömürü düzenlerinin sonuncusu olan kapitalizme de karşı olmak zorundadırlar. Emperyalizmin kalelerinde işçi sınıfı savaşımını yükseltirken iktidarı amaçlamaktadır. İşçi sınıfının iktidarı sömürüye ve buna bağlı olarak baskı ve ezgiye son verecek. İnsanı insanın, ulusların ulusları ezmediği eşit ve kardeşçe yaşanan toplumun temellerini yükseltecek. Bu sınıfsız toplumu gerçekleştirme yolunda gerekli koşulların oluşturulmasını da sağlayacaktır. Bu yolda yürünürken genel devrimci hareketten kopulmaması ve toplumsal alanda "Dünya Sosyalist Pazarı"nın içinde yer alınması gerekir. Emperyalist sisteme karşı savaşım veren işçi sınıfı savaşım sırasında Dünya Sosyalist Sistemi ile olan bağlaşığını başarısından sonra da sürdürerek sosyalizmin kuruculuğunda da onunla birlikte yürümelidir. Kapitalist kalıntıların ve çöküntülerin kaldırılması, eşit bir toplum yaratıcılığı doğrultusunda yürünmesi yeni bir iç örgütlenmeyi gerektirdiği gibi, dış ilişkilerin de yeniden oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır. Biçimsel eşitlik anlayışı içinde Dünya Sosyalist Pazarı'ndan ayrı durmak ve politik ilişkilerde de sosyalist sistemle kapitalist sistem karşısında yine "bağımsızlık" adına aynı tutumu takınmak, sosyalist sisteme gerekli katkıyı ver-

mediği, onun dünya ölçüsündeki yaygınlığına hizmet etmediği gibi küçük bir birim olarak işçi sınıfının da başarısı için gerekli olanakları vermez. Yeni yozlaşmalar baş gösterir. Eşitliğe ulaşılmaz. Milliyetçi eğilimler giderek kapitalizmin yeniden filizlenmesine götürür.

Bunun gibi politik bağımsızlığını elde eden ülkelerde sömürgeciliğin ve emperyalizmin kalıntılarını ve yıkıntılarını toplumsal ve kültürel alanda kaldırmak ve sömürsüz, eşit ve özgür bir toplum yaratmak için dünya sosyalist sistemiyle her alanda sağlam ilişkiler kurup geliştirmek durumundadır. Bunu yapmadıkları durumda yeniden emperyalizmin ağına takılırlar. Bu da milyonlarca insanın özgürlük ve eşitlik istemiyle yıllardır büyük özverilerde bulunarak verdiği savaşımın gerçek amacına ulaşmaması anlamındadır.

Emperyalizm kendi sömürsünden başka bir şeyi esas almadığından diğer toplumların kalkınma sorunları onu ilgilendirmez. Kaldı ki kapitalist kalkınma gerçekleşse bile toplumsal eşitliği sağlaması olanaksızdır. Sınıf tahakkümüne ve sömürüye dayalı bir düzenin insanlar arasındaki eşitsizliğe son vermesi olanaksızdır...

Emperyalizmin, sömürgeciliğin ve eşitlik ve özgürlük düşmanı güçlerin çabalarına rağmen eşitliği gerçek temelle dayalı olarak kavrayıp savunan insanlığın ilerici kesiminin gücü ve etkinliği günden güne artıyor. İlerici güçlerin enternasyonalist dayanışması bu gücün etkinliğini büyütüp pekiştiriyor. İlerici insanlık eşit ve özgür bir dünya yaratma doğrultusunda büyük özverilere katlanarak yürüttüğü savaşımı, yiğitliği, bilinci, kararlılığı ve dayanıklılığı ile yenilmezliğe ulaştırıyor. Eşizsizliğin, baskının, zulmün üzerine yürüyen insanlığın ilerici kesimi emperyalizmi, sömürgeciliği ve ortaklarını zayıflatıp geriletıyor. Dünyanın her tarafında yükselen eşitlik savaşımı daha büyük kesimleri kucaklayarak büyüyor. Sömürücü güçlerin ölüm kusan silâhları, zulümleri, aldatmaları ve cinayetleri insanlığın özgürlük ve eşitliğe olan tutkusunu derin bağlılığını kıramıyor. Bu tutku ve bağlılık günden güne güçlenip pekişiyor. Özgür ve eşit olmak için

milyonlarca insan bilerek ve isteyerek yaşamını ortaya koyuyor. Milyonlarca insan "çok yaşamak yerine az, ama onurlu ve doyunca yaşamının" yolunu seçiyor. Bin yıllardan sürüp gelen insanlığın acısını dindirecek güçler yaşamlarını vererek aydın ve eşit geleceğin menziline kısaltıyor. Türkülere, öykülere konu olan, yıllar yılı yüzbinlerce ve milyonlarca ezilen ve sömürülen insanın yüreğini yakan, benliğini saran eşitlik özlemi dünyanın bir çok yerinde yaşama geçiyor. Sömürgeciliğin ve emperyalizmin baskı ve zulmü altında inletilen ve faşizmin döktüğü kan deryasında acı çeken milyonlarca insan "insanlığı özgürlüğe ve eşitliğe götürecektir" sosyalizme kavuşarak, ya da yola giderek, insanca yaşamının sevincini tadıyor. Yine milyonlarca bu tada erebilmek, onurlu yaşayabilmek için sürdürdüğü savaşımı güçlü ve etkin bir aşamaya ulaştırıyor. Sömürgeciliğin, emperyalizmin ve onun insanlık düşmanı rejimi faşizmin saldırıları korkutmaları, katliamları sosyalizmin zaferini önleyemiyor. İnsanlığın ilerici kesimi kendinden emin olarak geleceğe ilerliyor. Çünkü geleceği belirleyen, ezilen ve sömürülenlerin özgürlük ve eşitlik savaşımıdır.

Geleceği avuçlarında tutan işçi ve emekçi kitleler ve ezilen halklardır. Onlar insanlığın gelişen kesimidir. Onların kurtuluşundan yana olmak da bunun için geleceği kucaklamak demektir. Böylece insanlığın ilerici kesimi emperyalizme, sömürgeciliğe ve her türden baskı ve sömürü iktidarına karşı savaşım verirken tarihin ilerleyişi doğrultusunda hareket etmiş oluyor. Ve bu hareketiyle tarihin yürüyüşünü de hızlandırıyor. Ve onun itici gücü oluyor. Bu gücün karşısına çıkmak tarihin yürüyüşüne karşı koymaktır. Ne var ki gelişen ve güçlenen, büyüyen ve ilerliyen güçler, karşılarında gerileyip, güçten düşen, zayıflayıp yokluğa giden eski güçleri bulur! İnsanlığın ilerici kesiminin tarihsel görevi bu engelleri kaldırarak ileriye doğru yürüyüşün önünü açmak ve tarihin ilerleyişini hızlandırmaktır. Bu engellerin kaldırılması kolay olmaz. Yokluğa giden güçler, ümitsiz bir çırpınıs içinde yerlerine tutunmaya çalışır. Kan dökmenin, vahşetin

baskı ve zulmün kendisini ayakta tutacağına güvenerek saldırır. Bu saldırıları süreç içinde gücünü ve etkinliğini yitirir. Emperyalizm ve sömürgecilik dünya halklarına karşı en barbar saldırılarını yürüttüğü, milyonlarca insanın kanını akıttığı halde gücünü ve etkinliğini koruyamamış, süreç içinde insanlığın ilerici kesimi sürekli büyümüş, güçlenmiştir. Bu gün Dünya Sosyalist Sistemi, uluslararası işçi sınıfı savaşmaları ve ulusal kurtuluş hareketlerinin sömürgeciliğe, emperyalizme ve faşizme karşı oluşturdukları "özgürlük ve eşitlik" cephesi her alanda güçlenip, "eski dünyanın umutsuz koruyucularını", sürekli geriletmekte ve dünya halklarının tümünden özgürlüğe giden "menziline" kısaltmaktadırlar.

Proleter devrimin açtığı yol, ulusal kurtuluş devrimleriyle bağlaşıp güçlenerek, insanlığın önünde eşitliğin engin ufuklarını açtı. Eşitlikten yana olan insanlığın ilerici kesiminin elleri birbirlerine kavuştu ve bundan dünyanın büyük devrimci gücü doğdu.

Şimdi, karası, sarısı, beyazıyla dünyanın eşitlik ve özgürlükten yana güçleri el ele emperyalizmin, sömürgeciliğin ve her türlü gericiliğin üzerine yürüyor. Enternasyonalist bir ruh içinde ve engin bir yurtseverlikle ilerici güçlerin dostluğu, dayanışması ve kardeşliğiyle özgür ve eşit bir dünyanın temelleri yükseliyor.

Eşit olunmadan özgür olunmayacağı gerçeğiyle eşitlik savaşımının alevleri tüm dünyayı sarıyor. Binlerce ve milyonlarca eşitlik savaşçısı dünyanın dört bir yanında "yaşasın eşitlik" belgisi uğruna bilerek ve isteyerek canını veriyor. Bu inançlı yiğitlerin bayrağı yere çalınmıyor. Onların dökülen kanları, özgürlük ve eşitlik güllerine can veriyor. Dünyanın her yanında insanlığın ilerici kesiminin eşitlik istemleri serpilip yeşeriyor....

(1), (2), (3), (4), (5), (6): V. İ. Lenin, Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Hareketleri, Sol Yayınları, s, 250-386-84-392, 393-186-232.

Türkiye'de Ulusal Sorunun Sosyo - Ekonomik Temelleri

Cemal Özdemir

Uluslaşma, ulus, ulusal sorun, ulusal sorun öğretisi, ulusal hareket... Daha başından beri bilimsel sosyalizmin temel sorunlarından birini oluşturdu. Tarihin belirli bir evresinde oluşan uluslar, bu oluşumla birlikte bir takım örgütlenmeleri ve toplumsal örgüleri de beraberinde getirdi. Batı'nın kapitalizme varan halkları, ekonomilerini merkezi bir eksen etrafında örgütleyerek feodal bölünmüşlüğü aştılar. Toplumun iç örgüsü olan ekonomi, bir yaşam birliği olarak toplumu kucaklayınca kendisiyle birlikte ruhi biçimlenmeyi ve kültürel birliği de getirdi. Böylece toplumlar bin yıllar içinde gelişerek uluslaştılar. Aynı topraklar üzerinde, aynı dili konuşan, aynı tarihe dayanan toplumun iç örgüsü tarihin belirli bir aşamasında oluştu. İlk kez insanlık kapitalizmle yeni bir etnik evreye ulaşıyordu. Feodalizmin bölük pörçüklüğü, kapitalist üretim biçimine geçilince aşıyor, ekonomik yaşam birliği, ekonominin merkezi bir eksen etrafında örgütlenmesiyle oluşuyor. Bu yeni ekonomik örgütlenme etnik değişmelere yol veriyor. "Milliyet"den daha üstün bir etnik yapıya geçiliyor. Öyleyse, uluslar yalnızca tarihin belirli bir aşamasında oluşmakla kalmıyor, bununla beraber kapitalizmin tarihinin bir kategorisi olarak ortaya çıkıyor. Bu tarih uzun bir süreci kapsıyor.

Kapitalizme ilk kez varan Avrupa toplumları, kapitalizmin gelişimi için en uygun örgütlenme biçimi olan "ulusal devlet"ler biçiminde örgütlendiler. Genel olarak (genel ola-

rak, çünkü, İrlanda bir istisna olarak o zaman da vardı), tek uluslu devlet biçimini alan bu "ulusal devlet"ler içinde bir ulusal sorun yoktu. (İrlanda dışında.)

Bu dönemde kapitalizmin rekabetçi aşamasına geçen Doğu Avrupa devletleri için değişik bir durum söz konusudur.

Çok uluslu devletler biçiminde olan, Doğu Avrupanın Çarlık Rusya'sı, Ayusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Balkan devletlerindeki ekonomisi en gelişkin olan ulusun burjuvazisi devlet gücünü de elinde bulunduruyordu. Bu devlet yapısı içinde uluslar ve ulusal topluluklar ezen ve ezilenler olarak birbirlerinden ayrılıyorlardı. Devlet gücünü elinde bulunduran ulusun egemen güçleri bir yandan kendi işçi ve emekçilerini sömürürken, diğer yandan da başka ulusların ve halkların tüm zenginliklerini ve emekçilerini sömürüyor ve bunlara ulusal baskı, ezgi ve sömürü ile gidiyordu. Bunun için Batı Avrupa'nın tek uluslu devletlerinde "ulusal sorun" olmamasına karşın, Doğu Avrupa'nın çok uluslu devletlerinde, "ulusal sorun" vardır.

Ulusal sorunun temelini ulusal ezgi, baskı ve sömürü oluşturur. Bu sömürü ve ezgi Doğu Avrupa'nın çok uluslu devletlerinde en ağır biçimde görmek olanaklıdır. Bunun içindir ki Lenin, Çarlık Rusyası'nın bir "halklar hapisanesi" haline geldiğini belirtir.

Ulusal ezgi, baskı ve sömürü, ulusal soruna temellik ederken, ulusal sorun konusunda öğretiler ve bu sorunun çözümü için görüşler gelişti.

Burjuvalar soruna kendi sınıfsal çıkarları açısından bakar ve konuyu o açıdan değerlendirerek, çözümünü ona uygun getirir.

Kapitalizmin rekabetçi evresinde burjuvazi, ulusu, ulusal hareketi idealist biçimde ele aldı ve çözüm yolları önerdi. Burjuvazi ulusu salt etnik temelde ve sınıf özünden uzaklaştırarak ele alırken kendisini de ulusun tek temsilcisi olarak gösterir. Tarihsel kökeni ırkçı temele dayandırır. Çoğu kez ulusla ulustan çok önce var olan etnik oluşumları özdeşleştirir. Devleti tüm ulusun devleti olarak gösterir. Yurtseverli-

ği saptırarak tanımlar. Bu her dönemde değişik biçimlerde sunulmasına karşın temelde aynıdır. Burjuvazi ulusal sorunu irksal kökene dayandırmış, ulusları "üstün" ve "üstün özellikleri olmayan"lar biçiminde belirlemiştir. Üstün nitelikli uluslar gelişimlerini tarihsel olarak diğerlerinden önce sağlamış uluslardı. Bunlar Batı Avrupa'nın kapitalizme ulaşan toplumlardı. Bu toplumlara bu aşamaya ulaştırmada burjuvazi başı çekmişti. Bunun için de kendisini ulusun yönlendiricisi olarak görüyordu.

Burjuvazinin gelişimi için el uygun örgütlenme biçimi olarak "ulusal devlet"i uygun bulurken, "her ulusun bir devleti olmalıdır" belgisini de ulusal sorunun çözümü için ilke kabul ediyordu.

Buna karşın, Bilimsel Sosyalizm, toplumların gelişimini maddi temele dayalı olarak getirdiği gibi, ulus kavramına da maddi bir yorum getirerek onu ete kemiğe büründürdü.

Sürekli hareket, değişme, gelişme, iç ve dış etkiler ve bağımlılık ilişkileri içinde ele alınan "ulus"un belirli bir tarihi olduğu ve bu tarihin kapitalizmin tarihine "tekbül" ettiği bilimsel sonucuna varıldı.

İlk kez J. Stalin, Ulus kavramına bilimsel bir tanım getirdi. Sosyalizmin, Çarlık Rusyası gibi çok uluslu bir devlette alabildiğine boyutlanması ve dünya devrimci sürecinin yüksek kapasiteli, deha öncülerinin de burada yetişip savaşmış olmaları da sosyalizmin diğer sorunları gibi "ulusal sorun"un da en geçerli bir biçimde canlı bir öğretiyeye kavuşması ve bilimsel temele oturmasında etkin ve önemli bir rol oynadı.

Bilimsel Sosyalizm, "ulusal sorun" öğretisiyle, ulusun oluşma ve gelişim sürecini maddi temele dayandırarak, burjuvazinin idealist öğretisini çürüttü. Burjuvazinin ulusal soruna getirdiği, "her ulusun devleti olmalıdır" ilkesinin de ancak gelişkin Batı Avrupa toplulukları için geçerli olan bir ilke olduğunu, ayrıca ulusların sınıflardan oluşan yanını görmediğini de açığa çıkararak, bunun burjuvazinin iki yüzlülüklerinden biri olduğunu da gösterdi.

Klanların, aşiretlerin ve "milliyet"lerin birbiri ardınca gelişip, birbirleriyle kaynaşmalarının sonucu oluşan "ulus"u, ulus yapan temel öğeler belirlendi. Ulusu ırkla özdeşleştiren ve ırkları da üstün ve aşağı olarak sınıflandıran burjuva öğretisinin onun dünya ölçüsündeki sınıfsal sömürüsüne "aşağılık" bir kılıf olmaktan öteye gidemeyeceği gerçeği ortaya çıktı.

Burjuvazinin ulus ve ulusal sorunla ilgili bilim dışı ve sömürüye hizmet eden, bağımlı ve sömürge halklar üzerindeki ezgi, baskı ve sömürüye gerekçe yapılan öğretisi onun çıkarları gereğidir. Onunla savaşan işçi sınıfı, bilimsel dünya görüşü yol göstericiliğinde olaylara, eşyaya, topluma çok yönlü ve gelişim süreci içinde, maddi temele dayalı olarak yaklaşıp, çözüm getirirken, ulus ve ulusal sorunu da bu temelde ele alır. Bilimsel Sosyalizm, bir yandan burjuva düşüncelerini yenilgiye uğrattırırken, diğer yandan sosyalizm adına görünen görüşlerle de savaşıp arına arına gerçek rayına oturur. Toplumsal olaylarda bilimin yol göstericiliği doğa olaylarındakinden daha güç olmaktadır. Toplumsal olaylar, her şeyden önce küçük küçük birimler halinde deneylenmeye elverişli değildir. İkincisi sağlanmaları çoğu kez uzun bir zamana gereksinim gösterir. Üçüncüsü bu olaylarda insanın bilinçli eylemi son derece önemli bir rol oynar. Bu ve bunlara eklenecek daha bir çok nedenlerden dolayı toplumsal olaylarda bir fizik, bir kimya ya da biyoloji olayındaki gibi hemencecik kanıtlamaya yönelmek, ya da matematikteki gibi hemen sağlama yapmak olanaksızdır. Çoğu kez hızla gelişen ve bazen beklenmedik olayların etkisinde bir çok hesabın yeniden yapılması gerekir. Dünyanın genel siyasal durumu ve bu durumdaki değişmeler toplumsal olayları "ciddi" bir biçimde hızlandırabilir, ya da yavaşlatabilir. Tüm olaylar, gelişmeler sınıf savaşımında odaklaştığından, bu savaşımı yürüten kadroların durumu da alabildiğine toplumsal olayları etkiler. Bunlar toplumsal olayların yönünü belirlemede dikkatli davranılması gerektiğini gösterir. Bunun için Bilimsel Sosyalizm, "somut koşulların somut irdelemesi"ni şaşmaz yol gösterici olarak benimser. Toplumların eşitsiz gelişme eğrisi ve her toplumun diğerine binlerce onbinlerce bağımlılığının, etki ve tepkinin,

değişik hareketin, değişen yetenek ve yapıdaki kadro ve örgütlenmelerin etkisinde oluşumunu, gelişim ve ileriye doğru yürüyüşünü sürdürdüğü için her zaman ve her yerde aynı değerlendirmelerin ve çıkış yollarının belirlenmesi olanaksızdır. Ulusal sorun da özünde toplumsal bir sorun olduğundan her toplumsal olayda olduğu gibi, bunda da "somut koşulların somut irdelenmesi" temel alınarak bilimsel belirlemele-re gidilir.

Her toplumun değişik koşullarda ve değişik gelişkinlik aşamasında bulunması onun toplumların hareket, gelişme ve bağımlılığını belirleyen genel toplumsal yasaların dışında olduğu anlamına gelmez. Ancak bu genel yasalarla birlikte onun somut durumunun da göz önüne alınmasıyla doğru sonuçlara varılabileceğini gösterir.

J, Stalin, ulus, ulusal sorun teorisi ve ulusal hareket gibi temel konularda genel belirlemeler yaptığı gibi, Çarlık Rusya'sının kendine özgü durumundan hareketle orada baskı ve zulüm altında inletilen halkların kurtuluşu için "somut koşulları irdeliyerek" somut sonuçlara vardı.

Lenin, ulusal sorunun çözümü için değerli görüşler getirerek bunların somut hedefleri belirleyen ilkeler haline gelmesini sağladı.

"Ulusların Kendi Yazgılarını Kendilerinin Belirlemesi Hakkı", Bilimsel Sosyalizmin insanlığın ileriye doğru yürümesinde paha biçilmez bir ilkesi olarak dünyanın genel devrimci savaşımında ilerici insanlığın savaşkanlığında coşku kaynağı oldu.

Bu belgi dünyanın ilk işçi köylü devletinin kurulmasıyla da yaşama geçti. Bu ilkenin yaşama geçmesi insanlığın önünde kurtuluşun engin ufuklarını açtı. Bilimsel sosyalizmin yüce düşünceleri insanlığın kurtuluşunun yalnızca sosyalizmle olanaklı olduğunu kanıtlıyordu. Bağımlı ve sömürge halklar kurtuluşları için maddi temele dayalı gerçek yol gösteriye, bilimsel bir öğretiyeye kavuştu. Het türlü sömürü, baskı ve ezginin yok edilmesini öngören sosyalizm, ulusal ezgi, baskı ve sömürünün de yok edilmesini temel amaçlarından biri olarak ele aldı.

Dünyanın ilk işçi sınıfı iktidarıyla bir çok ulus ve halk beraberce özgür ve eşit olmanın yoluna girerken aynı za-

manda toplumların eşitsiz gelişimi nedeniyle feodalizmden kapitalizme geçemeyen bir çok halk da kapitalizme geçmeden de uluslaşma sürecine giriyor ve giderek "sosyalist ulus" haline geliyordu. Demek ki, sosyalizmin başarısı aynı zamanda toplumların uluslaşmalarının salt kapitalizmle değil bununla beraber kapitalizme varmadan da olanaklı olabileceğinin koşullarını yarattı. Geri kalmış halklar yalnız ulusal sömürüye değil, sömürünün her türüsüne de karşı direnişe geçtiler.

Ulusal sorun yeni perspektifler kazandı. Ama ulusal sorunun çözümü için gerekli olan Leninizm'in "Ulusların ve Halkların Kendi Geleceklerini Kendilerinin Belirlemesi" ilkesi yüceliğini, canlılığını ve bilimselliğini koruyor ve koruyacak. O, bilimsel bir gerçek olarak insanlığın ilerici kesimi tarafından yaşatılıp geliştirilecek. Bu ulusal harekette daha başka değişmelerin olamayacağı anlamına değildir. Soruna genel yaklaşımın bilimsel özünün değişmediği anlamı nadır.

Sosyalizmin yaşama geçirilmesiyle bir yandan çok uluslu devlet yapısı içinde bir çok halk ulusal egemenlik haklarına kavuşup bunu iç içe kullanırken, diğer yandan da dünyadaki tüm geri kalmış ve sömürge halklar sosyalizmin ulusların ve halkların kendi geleceğini kendisinin belirlemesi ilkesinden esinlendi. Bu ilke tüm bağımlı ve sömürge halklara ve uluslara paha biçilmez değerinde bir mesaj ilettiler. Bu mesaj onlara kurtuluşlarının yolunu gösteriyordu.

Zaman içinde ulusların oluşumunda olsun, ulusal baskı, ezgi ve sömürünün biçiminde olsun bir çok değişimler oldu. Emperyalizm ve sömürgecilik bağımlı ülkeleri ve sömürge halkları zulüm altında inlettiren öteyandan da onları eritip yok etme yolunu tuttu.

Hiç bir çaba, ulusal köleliğin sürmesine yetmedi. Zulmü ve sömürüyü sürdürmenin olanakları hergeçen gün biraz daha tükendi. Ulusal hareket, anti - emperyalist bir güç olarak insanlığın ilerici kesiminin ileriye doğru doğru yürüyüşünde etkin bir öge olma durumunu daha da pekiştirdi. Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın bağımlı ve sömürge halkları zulmün, sömürünün ve eşitsizliğin üstüne yürüdüler. Ulusal kurtuluş hareketleri proleter devrimlerinin yanısıra çağımızı

belirleyen devrimler olarak damgalarını bastılar.

Ulusal sorunun çözümündeki en büyük değişme İkinci Emperyalist Bölüşüm Savaşı döneminde oldu. Ulusal hareketlere bilimsel sosyalist kadroların öncülük etmesi, bu hareketlerin yapısal değişmeye uğradıklarını gösteriyor. Çin, Kuzey Kore ve Kuzey Vietnam devrimleri bunun kanıtlarıdır. Ulusal hareketler burjuva demokratik karakterler taşımalarına karşılık sosyalistlerin bu hareketlere öncülük etmeleri de olanaklı bir duruma geliyor ve bu hareketlere burjuvazinin öncülük etme olanakları gittikçe kısılıyordu. Bunda sosyalizmin kesin zafere ulaşması ve bir dünya sistemi haline dönüşmesi rol oynuyordu. Bu rol bu gün daha büyük boyutlara ulaşmıştır.

Bunun yanısıra ulusal hareketler de, anti- emperyalist güçlerin etkinliğinde ve başarısında vazgeçilmez bir öge olma durumunu koruyor.

Sosyalizmin başarısından ve kesin zafere ulaşmasından günümüze kadar çok büyük bir zaman geçmemesine karşın gerek sosyalizmin çok uluslu devlet yapısı içinde ulusal soruna getirdiği çözüm ve gerekse bu çözümün süreç içinde son derece değerli sonuçlar vermesi ve halklar arasında kin ve nefret duygularını ortadan kaldırması, halkları birbirine yakınlaştırması, ulusçu önyargıları silmesi, tam hak eşitliği içinde birbirlerine karşı saygılı birer konuma gelmeleri ve geri gelmeyecek biçimde ulusal ezgi ve baskının köklerinin kazınması geri kalmış ve sömürge halkların sosyalizme olan eğilimlerini artırdı. Ulusal kurtuluş hareketleri salt ulusal istemler olmaktan öteye toplumsal içerik kazandı. Bu elbette sadece Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kazanımları değildir. Bu hareketlerde sosyalistlerin gitgide etkinliklerini artırmalarının ve kitle bağlarını sağlamlaştırılmalarının da sonucudur. Ne var ki yaşayan bir gerçek olarak sosyalizmin Sovyetler Birliği'nde değerli kazanımlar elde etmesi ve oradaki tüm ulusların, ulusal toplulukların, etnografik grupların ulusal baskı ve ezgiden kurtulmaları, eşit ve kardeşçe yaşanan kaynaşmış bir toplumsal birlik yaratmış olmaları da sosyalizme olan eğilimi arttırmaktadır. Ayrıca dünya sosyalist sisteminin ulusal hareketlere maddi, politik ve moral destek vermesi de bu hareketlerin yönü üzerinde etkin rol

oynuyor. Bundan başka günümüzde bağımlı ve sömürge toplumlardaki ekonomik gelişmeler de toplumsal ve siyasal gelişim ve oluşumu etkiliyor. Ekim Devrimi'nden sonra başarı yoluna giren ulusal kurtuluş hareketleri günümüze göre son derece geri sosyo - ekonomik temeller üzerinde yükseliyordu. Geçen zaman içinde emperyalizm ve sömürgecilik elinde bulundurduğu bölgelerde sömürüyü derinleştirirken (kendi isteminin dışında) ekonomik ve toplumsal gelişmelere de yolaçtı. Bu gelişmeler de siyasal oluşuma etkide bulundu. Bu ve buna eklenecek nedenler sosyalizmin etkinlik kazanmasına yolaçtı. Belirleyiciliğe doğru yürüyüşüne olanak verdi.

Bu gelişme ve değişimler aynı zamanda ulusal hareketin iç ve dış örgüsünde ve bağlaşıklarında yeni gelişmelere de kaynaklık etti. Binlerce ve hatta onbinlerce yeni yeni bağlar oluştu. Bu durum, ulusal hareketlerin günümüzde bir çok değişikliklere uğradığını gösterir. Bunun gibi, uluslaşma süreci ve ulusların oluşumu da yeni yeni değişimler gösterdi. Ulusal ezgi, baskı ve sömürü de her yeni koşulda yeni biçimlere büründü. Siyasal bağımsızlığını elde edememiş çok az ulus kaldı. Bunlardan kapitalist üretim tarzına ulaşmasına rağmen halâ ulusal baskı ve sömürü altında olan uluslar da var. Hatta ekonomik olarak bağımlı bulunduğu devletin egemen ulusuna göre daha gelişkin olmasına rağmen daha baskı ve zulüm altında olanları var. Bunlardan, örneğin Bask bölgesi İspanya'nın diğer bölgelerine göre daha gelişkin olmasına rağmen ulusal sorun çözülmüş değildir. Bunun içindir ki biçimsel özerkliği kabullenmeyen grupların hareketleri hızından bir şey yitirmeden sürüp duruyor... Bu küçük örnek olmasına karşın ulusal sorunda karşılaşılan değişimlerden biridir. Çeşitli değişimlerle ilgili örnekleri çoğaltmak olanaklı. Filistin sorunu bu örneklerin en çarpıcılarından. Filistin halkının savaşımı en yüksek boyutlarda sürmesine ve dünyadaki sadece sosyalist güçlerin ve devletlerin değil, tüm demokrat ve ilericilerin desteğini alan ve dünyanın hemen hemen tüm devletleri tarafından tanınan Filistin halkı ABD'nin desteğinde İsrail'in pervasızlığı ve saldırganlığı karşısında henüz başarıya ulaşmamıştır. Son derece özellik gösteren Filistin

ulusal kurtuluş hareketinin en göze çarpan özelliği Filistinlilerin büyük bir çoğunluğunun kendi topraklarından atılarak başka yerlerde, göçebelige zorlanmış olmalarıdır. Ulusun oluşumunda aynı topraklar üzerinde yaşama vazgeçilmez bir öğedir. Oysa bugün savaşım verenlerin büyük bir bölümü kendi topraklarında yaşamıyor. Ayrıca toprak temeli üstünde olmadığı için Filistin halkının ekonomik yaşam birliğinden söz etmek güç. Araplar içinde okuma yazma oranının en yüksek olduğu kesim Filistin'liler, Arap devletlerinin olduğu bir çok yerde çeşitli üretim faaliyetlerinde de bulunuyorlar. Ama bu faaliyetler kendi toprakları üzerinde değildir. Elbette Filistin'lilerin kendi topraklarında yaşamamaları doğal değildir. Yapaydır. Ama bu bile sorunun gelişimini etkilemekte ve ona değişik bir görünüm kazandırmaktadır.

Bunun yanında çok uluslu devlet yapısı içinde kalan ve henüz kurtulmamış bulunan ulusların durumunda da önemli değişimlerin olduğu tartışılmaz. Bu değişimler temelde ekonomik gelişimlerden kaynaklanıyor. Ekim Devrimi'nden önce ya da Ekim Devrimi sırasında emperyalizm ve sömürgecilik elinde bulundurduğu sömürü alanlarının büyüklüğü ve teknik ve ekonomik gelişmenin çapı dolayısıyla bu günkü kadar derin sömürü kepeçlerine sahip değildi. Günümüze kadar geçen süreç içerisinde bir çok halkın emperyalizmden ve sömürgecilikten kurtulması, dünyanın üçte birinin sosyalist yönetime kavuşması emperyalizmin ve sömürgeciliğin sömürü alanlarını önemli derecede daralttı. Bunu gidermek için emperyalizm ve sömürgecilik bir yandan elinde bulundurduğu sömürü alanlarına sıkı sıkıya yapışırken bir yandan da bu alanlardaki sömürüyü daha yaygın ve daha derin bir duruma getirdi. Bilimin, tekniğin ilerlemesi emperyalist tekellerin hammadde ve mamul madde pazarlarına olan gereksinimini yerine getirmesinde ona elverişli koşullar verdi. Böylece emperyalizm ve sömürgeciliğin sömürü alanlarında sömürünün ve yağmanın derinliği emperyalist ve gerici zulme koşut olarak artarken öteyandan da bağımlı ve sömürge halkların ekonomik yapısında belirli değişimler ve gelişmeler görüldü. Bu değişim ve gelişmeler çok uluslu devlet yapısı içinde daha da belirgindir. Ekonomik sömürü, emperyalist

ve sömürgeci metropole olan bağların sıklaşmasını ve çoğalmasını sağladı. Egemen ve ezilen uluslar arasındaki ekonomik ilişkiler ve bağlar kendisiyle birlikte toplumsal ve politik bağların da çoğalmasını ve sıklaşmasını sağladı. Örneğin çarlık döneminde bir Türkistan'ın yada Gürcistan'ın yada Özbekistan'ın çarlığın ekonomik merkeziyle olan ilişkileri, Türkiye Kürdistanı'nın Türkiye'nin metropolüyle olan ilişkileri düzeyinde değildi. Anılan yerlere de Rus egemen sınıflarının eli uzanmıştı. Ama bu, Türkiye Kürdistanı'na uzanan ve onu dört bir yanıyla içine alan sömürü ağı kadar değildi.

Bu sömürü ağının sonucu oluşan ekonomik yapı ve bunun üzerinde yükselen toplumsal ve siyasal durum da çok değişiktir. Sömürü yoğunlaştıkça (sömürücünün isteminin dışında) ekonomik gelişme de oluyor. Ekonomik gelişme tüm çarpıklığına ve metropolle kıyaslanmayacak geriliğine rağmen yine de oluyor. Üstelik bunun siyasal düzeye yansımaları da görülüyor. Yine verdiğimiz örneğe baktığımızda Çarlık Rusyası ezilen halklara katmerli bir zulüm uygulamasına karşılık oralardaki ulusal uyanış ve direniş çarlığı etkileyecek düzeyde değildi. Rus proletaryasının devrimci düzeyi daha gelişkindi ve Rus proletaryasının örgütlü gücü tüm halkların demokratik muhalefetini etrafında topluyordu. Bu örnekte anılan yerlerin ekonomik ve toplumsal geriliklerinden kaynaklanıyor. Bu örnek tüm eksikliğine rağmen yine de bugün Türkiye Kürdistanı'ndaki ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmeler, ilişkiler, vb. hakkında konumuz açısından bir oranlama yapmamıza olanak verebilir.

Gerçekten de bu gün Türkiye Kürdistanı'nın ekonomik ve toplumsal yapısı içinde giderek yoğunlaşan ulusal ve toplumsal düzeyi yüksek bir gelişme vardır. Türkiye Kürdistanı'nda kapitalist üretim biçiminin bir olgu haline gelmesi ve gittikçe gelişimini sürdürmesi ulusal bilincin artmasına ve yaygınlaşmasına temellik etmiş ve bu bilinç toplumsal bir içerik kazanmaya başlamıştır. (Elbette bu kapitalist üretim ilişkilerine geçilmeden ulusal bilincin ve ulusal hareketin olamayacağı anlamında değildir. Her ne kadar uluslaşma kapitalizmin (ve sosyalizmin) egemenliğiyle gerçekleşiyorsa da günümüzde ulusal baskı ve ezgi ve sömürü kapitalist üretim biçimine geçilmeden de geniş emekçi kitlelerin

derlenip toparlanıp örgütlenmesiyle onların bilinçlendirilip harekete sokulabileceğinin olanaklı olduğunu gösteriyor.)

Türkiye Kürdistanı'nda kapitalist üretim biçiminin egemen olması salt ulusal bilincin gelişip yaygınlaşmasına ve süreç içinde toplumsal bir içerik kazanmasına yol açmamış, bununla beraber ulusal sorunun kendine özgü sosyo-ekonomik ve bunun üzerinde yükselen siyasal oluşumlara geçmesine de yol açmıştır. Uzun süren ulusal baskı, ezgi ve sömürü ekonomik "fethin" gerçekleşmesini sağladı. Ekonomik sömürü ve yağma süreç içinde bir çok ilişki ve bağımlılığa neden oldu.

Türkiye Kürdistanı'nın kapitalist üretim biçimine geçmesi kendisine özgü bir yol izledi. Ulusal bir pazar oluşmadı. Bu da ulusal sorundaki değişme ve gelişmelere ayrı bir örnek olması açısından da önem taşıyor. Örneğimizi sürdürürsek: Türkiye Kürdistanı'ndaki kapitalist üretim ilişkilerinin gelişip oluşması ve egemenlik sağlaması, Türk merkezi pazarına çok sıkı ilişkilerle bağlı olarak gelişti. Ekonomik iç içelik toplumsal iç içeliği de getirdi. Siyasal ilişkiler yoğunlaştı. Demek ki, kapitalist üretim ilişkileri bir yandan ulusal bilinçlenmeyi ve uluslaşmayı sağlarken, diğer yandan da ekonomik iç içelik temeli üzerinde toplumsal iç içeliği ve politik alış verişin sıklığını getirdi. Bu, bir Türkistan ya da Gürcistan ulusal hareketiyle (gerek ulusal hareketin düzeyi ve gerekse egemen ulus işçi sınıfı hareketiyle olan ilişki ve bağlarının büyüklüğü açısından) kıyaslanamayacak durumdadır. Bu gerçeklik, Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal hareketin gelişimi ve yönelimi açısından değişimlere neden oldu. Bu bir kaç örneği vermemizin nedeni, ulusal sorunun geçen süre içinde iç ve dış etkiler altında kendine özgü yeni yeni özellikler kazanmış olduğunu belirlemek içindir. Yukarıda değindiğimiz gibi, bu gerçeklik, ulusal sorunun, ulus olgusunun ve ulusal hareketin temel belirleyici yapısını değiştirmedir. Ulusal ezgi, baskı ve sömürünün olduğu her yerde ulusal sorun ve ulusal hareket varlığını duyuruyor ve giderek gelişip başarı yoluna giriyor. Ulusal sorunun sosyalist çözüm yolu olan ve "ulusların ve halkların kendi yazgılarını kendilerinin belirlemesi hakkı" belgisinde anlamını bulan temel ilke de varlığını ve canlılığını koruyor. Gelişen ve deği-

şen her toplumun somut koşullarıdır. Bilimsel sosyalizm de somut koşulların somut irdelemesini temel aldığından, ulusal soruna yaklaşırken bu yeni değişimleri ve her ülkenin kendine özgü durumunu hesaba katar.

Ulusal sorun, ulusal ezgi, baskı ve sömürünün sonucudur. Temeli toplumsalığa dayanır. Bunun için soruna yaklaşırken salt etnik özelliklerden hareket etmek yanlış sonuçlara götürür. Ama bu etnik özelliklerin ve sorunun etnik yanının görmezlikten gelineceğini, ya da küçümseneceği anlamına gelmez. Etnik özelliklerin yanı sıra ve onunla birlikte temelde yatan toplumsal yanının görülmesi ve soruna bu açıdan bakılması bilimsel sonuçların elde edilmesi için ön koşuldur.

Besbelli ki, bir ulus diğer ulusa, halka ya da uluslara durup dururken zulmetmez. Zulmün, baskının ve ezginin nedeni sömürüdür. Bir sınıfın diğer sınıf ve tabakaları ezmesi, bir ulusun diğerlerini baskı altına alması, bir toplumsal kesimin diğerlerine baskı yapması, sömürden kaynaklanır. Bu bakımdan dünyada her türlü sömürünün kökü kazanmadıkça ulusal baskı, ezgi ve zulmün de ortadan kalkmayacağı açıktır.

Ulusal sorunun süreç içinde uğradığı değişimler, gösterdiği gelişmeler ve her toplumun kendine özgü koşulları değerlendirilirken bu temelden bakmak bilimsel bir zorunluluktur. Ulusal sorunda toplumsal yanın abartılması ve etnik yanın küçümsenmesi, ya da bunun tersi, soruna doğru belirlemeler getirmeyi önler. Yanlış değerlendirmelerden hareketle yanlış sonuçlara varılmış olur.

Ulusal sorun her ülkenin kendi özgül koşullarına göre değişimler gösterirken, emperyalizm ve sömürgecilik te yeni yöntemlerle ulusları ve halkları sömürmeye çalışıyor. Sömürgecilik dünyada son kalıntılarını yaşarken emperyalizm "yeni sömürgeci" yöntemlerle uluslara zincir vuruyor.

Dünya devrimci hareketinin vazgeçilmez ögesi olan ulusal kurtuluş hareketleri birbiri ardınca başarıya ulaşmasına karşın, bu gün hâlâ bir çok halk ulusal egemenlik haklarından yoksundur.

Salt siyasal bağımsızlığa kavuşmuş ülke halklarının bir çoğu emperyalizmin ekonomik bağımlılığına girerek elde ettiği kazanımlarını yeniden geri vermek zorunda kalıyor.

Emperyalizm ve sömürgeciliğin yıllar yılı ekonomik ve toplumsal yaşamda yarattığı çöküntü, kurtuluştan sonra da kolay silinecek durumda değildir. Siyasal bağımsızlığına kavuşan ülke halkları ekonomik ve toplumsal alanda ileriye doğru gerekli dönüşümleri yapmadıkça gerçek kurtuluşa ulaşamazlar. Ekonomik ve toplumsal çöküntü içinde bulunan ülke halkları ulusal değerlerine kavuşmak, onları geliştirip çağdaş bir yapıya kavuşturmak için de büyük çabalar göstermek zorundadırlar. Sömürgeci ve emperyalist baskı, sömürü, ezginin bıraktığı izler, yaşamın her alanında kendisini gösteriyor. Bu izleri silmek, geçmişin yaralarını sarmak, sömürge insanına kişilik kazandırmak, onun ulusal benliğine kavuşturmak kolay bir şey değildir. Her alanda yıkıntı ve çöküntülerin üstesinden gelinmeden, ileriye doğru gerekli dönüşümler yapılmadan ulusal sorunun tümüyle çözüm bulunduğunu söylemek olanaksızdır.

Günümüzde ulusal sorun bu denli karmaşık bir yapı kazanmıştır. Bu soruna baktığımızda onu tüm bu yanlarıyla görüp değerlendirmek ve gerekli sonuçları çıkarmak zorunludur.

Her türlü baskı, ezgi ve sömürünün amansız düşmanı olan sosyalistler olaylara, eşyaya, topluma çok yönlü ve onun karmaşık yapısı içinde bakarlar. Toplumsal bir olay olan "ulusal" soruna da sosyalistlerin yaklaşımı böyledir.

Günümüzde ulusal hareketler dünya devrimci sürecinin temel öğelerinden biri olmasına karşın dünya devrimci hareketinin odak noktası değildir. Ulusal hareketlerim emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı olması ve çoğu kez silâhlı savaşıma dönüşmesi dolayısıyla abartılması yanlıştır. Bu onun emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı etkin bir güç olduğu gerçeğini yadsımaz. Ama tek başına ele alınması, fetişleştirilmesi yenilgilere götürmekten başka sonuç vermez. Çoğu kez ulusal kurtuluş hareketlerinin silâhlı savaşıma dönüşmesi bir çok bilim dışı akımın onu dünya devrimci sürecinin odak noktası olarak ele almasına yol açıyor.

Bu gün, askeri, ekonomik, bilimsel, teknik, toplumsal vd. alanlarda emperyalizmle yarışan ve onun saldırganlığı üzerinde caydırıcı rol oynayan dünya Sosyalist Sistemi'nin emperyalizmin kalelerinde en zor koşullarda direnen uluslar-

arası işçi sınıfının savaşımının gözden uzak tutulması, yanlış sonuçlara götürür. Dünyanın en örgütlü sosyalist gücü olarak dünya sosyalist sistemi, dünya devrimci sürecinin odak noktasıdır. Silâhlı aşamaya varmamakla birlikte emperyalist-kapitalizmin kalelerinde demokrasi ve sosyalizm savaşının bayrağını yükselten işçi sınıfının savaşımı dünya devrimci güçlerinin savaşımı içinde etkin bir yere sahiptir.

Somut durumun somut irdelenmesi yaşayan sosyalizmin yaşayan özüdür. Emperyalist-kapitalist ülkelerde işçi sınıfının örgütlü savaşımı somut koşullara göre değerlendirilmelidir. Öznel görüşlerimizi nesnel gerçeğin yerine koymamız, yanlış yargılara ve sonuçlara götürmekten başka işe yaramaz.

Bu ulusal kurtuluş hareketlerinin dünya devrimci savaşımındaki yerinin yadsınması değildir. Ulusal kurtuluş hareketleri dünya devrimci savaşımında vaz geçilmez bir öge olarak etkin işlevini sürdürüyor. Ne var ki, bu işlevin abartılması, bu gücün büyütülmesi, yanlış değerlendirmelere ve ters sonuçlara götürür.

Ulusal kurtuluş hareketlerinin dünya ölçüsünde gerek kapsamı, gerekse etkinlik bakımından dünya sosyalist sisteminin ve uluslararası işçi sınıfı hareketlerinin anti emperyalist ve anti kapitalist gücü ve etkinliğinden oldukça zayıftır. Üçü birden dünya ölçüsünde tek devrimci bir dalga oluşturmuş bu güçler, beraberce ele alınırken, sağlam temellere dayalı belirlemeler yapılmalıdır. Bu da sorunun bir başka yönünü oluşturuyor. Tüm yönleriyle ve maddi temele dayalı olarak her toplumun somut durumunu somut bir biçimde irdeliyerek ele almak, bilimsel bir zorunluluktur. Devrimci savaşımında başarıya ulaşmanın biricik yoludur.

Bu noktadan çıkarak baktığımızda, uzağa gitmeyen bir geçmiş içinde bir çok halkın kendi koşullarına uygun olarak bağımsızlıklarına kavuştuklarını, bir çoklarının da hâlâ eşitlik ve özgürlük savaşımı içinde bulunduğunu görüyoruz. Siyasal bağımsızlığını elde eden bir çok ülke hâlâ emperyalizmin ekonomik baskı ve baskıyı kırılmamış, emperyalizmin ve sömürgeciliğin baktığı ekonomik ve toplumsal çöküntüyü ve yıkıntıyı aşmamıştır. Siyasal bağımsızlığa rağmen ekonomik ve toplumsal gerilik ve eşitsizlik yaşamın tüm kesim-

lerinde varlığını gösteriyor. Siyasal bağımsızlığını ekonomik ve toplumsal devrimci dönüşümlerle pekiştirmeye çalışan ve bunun için de dünya sosyalist sistemiyle dayanışan halkların sosyalizm kuruculuğu çok olumlu sonuçlar vererek ilerliyor. Ne var ki yılların, yüzyılların ekonomik ve toplumsal sömürü ve yağmasının bıraktığı çöküntüyü kısa zamanda gidermek ve her alanda eşit bir toplum yaratmak son derece zordur. Yıllar yılı savaş alanlarında emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı yüzbinlerce evlâdını vererek emsalsiz acılara, kan ve göz yaşına bulanarak özgürlüklerine kavuşan halklar bu özverilerini ve yiğitliklerini ekonomik ve toplumsal devrimci dönüşümlerin yapılması uğruna da göstererek toplumlarını eşit bir düzeye yükseltmenin kavgasını veriyor. Gelecek kuşaklar, daha rahat ve gelişkin bir toplum yapısı içinde kendilerinden öncekilerin inançları, bilinçleri, yüreklilikleri ve kararlılıklarıyla ve tırnaklarıyla söke söke yarattıkları özgür ve eşit yaşamı tarihlerinin onurlu bir kesiti olarak yaşayacak ve ona katkıda bulunacaktır.

Emperyalizmin ve sömürgeciliğin baskı ve zulmü altında inleyen halkların savaşımı , her halkın özgül koşullarına uygun bir biçimde giderek daha derin bir devrimci içeriğe kavuşuyor.

Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik savaşımının durumunu belirlerken ona bilimsel sosyalizmin yol göstericiliğinde eğilmek, onun karmaşık yapısı içinde ona bakmak ve maddi temele dayalı çözümler getirmek gerekir. Son yirmi yıl içinde büyük değişimlere uğrayan Türkiye Kürdistan'ı ulusal demokratik savaşımında yer alan sınıflar bunların durum ve etkinlikleri nelerdir? Türkiye Kürdistanı'nın sosyo ekonomik yapısı neye dayanıyor? Türkiye işçi sınıfı hareketiyle Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik savaşımının birliğinin nesnel koşulları nelerdir? Türkiye işçi sınıfı hareketi Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik savaşımını nasıl etkiliyor? Türk ve Kürt işçilerinin savaş birliğinin örgütsel birlik içinde sürdürülmesinin nesnel koşulları olmasına karşın, öznel koşullar neden buna yeterli değildir? Yıllar süren sömürgeci yağma ve sömürü ekonomik ve toplumsal çöküntüyle birlikte Türk ve Kürt halkı arasında ne gibi bağların kurulmasına neden olmuştur? Türkiye Kürdistanı

'nın kapitalist üretim biçimine geçmesi ulusal hareket üzerinde ne gibi etkilerde bulunuyor? Önümüzdeki görevler ve bu görevlerin üstesinden gelinmesi için neler yapılmalıdır? vb. sorulara iyiden iyiye açıklık getirmek, bunları tartışmak ve bilimsel sonuçlara varmayı amaçlıyoruz.

Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının savaşımı anti emperyalist, anti sömürgeci niteliğinin yanında anti kapitalist bir niteliğe bürünüyor. Orta Doğu'da Filistin halkının savaşımı dünyadaki tüm ilerici güçlerin desteğini ve onayını kazanarak sürüyor. Filistinli'ler bin bir güçlük içinde ve ülkelerinden uzakta savaşımalarının hızını ve ateşini eksiltmeden ilerliyorlar.

Orta Doğu'nun ulusal demokratik hak ve özgürlüklerden yoksun bir halkı da Kürt halkıdır. Kürt halkı gerek konumu ve gerekse üzerindeki baskının barbarlığı açısından son derece değişik bir durumdadır. Kürt halkı üzerindeki baskı ve zulüm, yüz yıllara dayanmaktadır. Emsallerine taş çıkartacak katılıkta sürmektedir. Kürdistan'ın dört ayrı devlet tarafından paylaşılmış olması ve yüz yıllar süren ulusal boyunduruk, onların kurtuluşu önünde büyük engeller oluşturdu. Sömürgeci güçler, Kürt halkının her türlü zenginliğini yağmaller ve insanını sömürürken ulusal direnişi önüne her türlü engel koymayı unutmadılar.

Kürt halkı parçalanmış durumundan dolayı değişik sosyo ekonomik yapı kazandı. Bunun sonucu olarak her parçasında kendisine özgü siyasal gelişmeler oldu. Her parçadaki ulusal demokratik savaşım diğerlerinden bağımsız, kendi koşulları içinde ve egemen ulusun devrimci hareketinin bir parçası olarak gelişimini sürdürüyor.

Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik savaşım, Türkiye genel devrimci savaşımının bir parçası olarak diğer parçalardaki savaşımdan ayrı gelişimini sürdürüyor. Bunun için savaşımız açısından Türkiye Kürdistanı'ndaki devrimciler, Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik savaşımın sorunlarını temel almak ve buna çözümler getirmek durumundadır.

Günümüzde Türkiye genel devrimci savaşımının bir parçası durumuna gelen Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik savaşımı çeşitli gelişim evrelerinden geçerek bu duruma

ulaştı.

Nesnel olaylardan uzaklaşarak kendi durumumuza gerekçe arayamayız. Bir ulusun kölelik zincirinden kurtulması kolay değildir. Böylesi bir savaşım doğru belirlemeleri gerektirir. 1970'li yıllarda bu sorunla ilgili bir çok görüşler ortaya atıldı ve sorun tartışıldı. Tartışmalar en fazla Kürt ulusal sorununu gündeme getirmeye yaradı. Bu arada pek çok "tabu" yıkıldı. Türkiye genel devrimci hareketi içindeki hemen hemen tüm guruplar sorunla ilgili görüşlerini belirttiler. Bu tartışmalar sorunun açığa çıkmasında ve anlaşılmasında değerli katkılarda bulundu. Çoğu kez, politik dostluk ilişkilerine ters düşmesine karşın olumlu gelişmeler oldu. Konunun üzerinde odaklaştığı nokta Kürt ulusunun varlığı ve ulusal egemenlik haklarından yoksun oluşu değildi. Bu daha önce aşıldı. Odak noktası, Kürt halkının kendi geleceğinin kendisinin belirlemesi hakkı idi. Bu hakkın elde edilmesi için egemen ve ezilen ulus sosyalistlerinin durumları ve görevleri, Türkiye Kürdistanı'nın statüsü Kürt halkının ayrı örgütlenme durumu vd.leri tartışıldı.

Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik hareketi, bu hareketin Türkiye genel devrimci savaşımıyla olan ilişkileri, bağlaşıklar ve cephe gibi sorunlardan daha az bu sorunların dayandığı sosyo ekonomik durum ele alındı.

Şimdi Türkiye'de ve Türkiye Kürdistanı'nda yeni bir durum yaşanıyor. Türk ve Kürt devrimcilerinin on binlercesi zindanlarda ve işkence altında tutuluyor. Bir çok devrimci, ilerici, yurtsever insan yurt dışında. Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda devrimci, ilerici, yurtsever düşünce ve örgütlenme yasak. Buna karşın devrimci savaşım yeniden derlenip toparlanma durumunda. Bu derlenme ve toparlanma döneminde aynı zamanda geçmişin yeniden gözden geçirilmesi, zaafaların saptanması, devrimci güçlerin birlikteliğinin koşullarının saptanması, devrimci güçlerin birlikteliği gibi sorunların yanı sıra temel bir takım teorik konuların da daha esassız bir biçimde ele alınması gerekir.

Bu temel konulardan bir tanesi de Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik hareketinin durumudur. Bunu toplumsal ekonomik temellerine dayalı olarak ele almak ve Türkiye işçi sınıfı ile Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik hareketi-

nin savaş birliğinin koşullarını ortaya koymak gerekiyor. Türk ve Kürt halkları arasında oluşmuş bulunan ve yüzlerce yıllık ekonomik ve toplumsal iç içeliğe dayanan bağların siyasal savaşındaki rolünü belirlemek savaş birliği için kaçınılmaz zorunluluklardır.

Bu genel belirlemeden sonra gelecek sayıdan başlayarak Türkiye Kürdistanı ulusal demokratik hareketini, sosyo ekonomik temellerini konu edinerek Türkiye Kürdistanı ulusal sorununun genel devrimci hareket içindeki durumunu belirlemeye çalışacağız.

İran ve İran Kürdistanı'ndaki Gelişmeler

Humeyni, Şah'a karşı İran halklarının birlikte sürdürdüğü harekete egemen olmaya başladığı dönemde demokratik bir görünüm içine girdi. Bu görünümün temel amacı, Şah'a karşı olan güçleri kendi etrafında toplamaktı. Bir diğer etken de muhalefette olmanın verdiği rahatlık. Bu durumda Humeyni daha İran'a dönmeden demokratik hak ve özgürlüklerden sözetti. Sözler verdi. Humeyni iktidarının ilk günlerinde çeşitli demokratik muhalefet gruplarının temsilcilerini kabul ederken biraz daha temkinli davranmaya ve geçmişteki rahatlığı göstermemeye başladı. Bu davranışlar git-tikçe sertleşme eğilimi gösterdi. Hoşgörü yerini yavaş yavaş şiddete terk ediyordu.

Demokratik güçler istemlerini ileri sürmekte direttiler. Bunun yanısıra İran'ın ezilen halkları örgütlenmeye ve bir yandan da silahlanmaya başladılar. Arap, Beluç, Türkmen, Azeri ve Kürt halkları çeşitli heyetler göndererek ulusal demokratik istemlerini sunarken, bir yandan da kendi iç örgütlenmelerini sağlamlaştırdılar. İstemlerin savaşıyla iktidar karşıtı bir takım eylemler başgösterdi. Humeyni bu başkaldırıları kanlı bir biçimde bastırdı. Yöneticiler hakkında ölüm kararları çıkarttı.

Özellikle Azerbaycan ve Kürdistan bölgesindeki direnişler üzerine askeri güç ve milis güçleri saldırtıldı. İran'ın bir-

liğinin " yurt düşmanlarınca " tehlikeye sokulduğu ilan edildi. Azerbaycan bölgesindeki ayaklanmalar dinsel önder Ayetullah Şeriatmedari'nin tutuklanması ve bir çok kişinin kurşuna dizilmesiyle sindirildi. Belucistan ve Türkistan ile Ahvaz bölgesindeki ayaklanmalar üzerine de sert bir biçimde gidildi. Oralardaki kıvılcıklar da kanla bastırıldı. Aslında bu başkaldırıları iyi örgütlenmemiş, hedefleri sağlam bir biçimde belirlenmemiş başkaldırılarıydı. Halkın geniş kesimini yanına almadığı gibi daha çok İran'daki keşmekeşten yararlanarak boy gösterabiliyordu.

İran Kürdistanı'ndaki demokratik istemlerin arkasında daha örgütlü bir gücün olduğu açık. Ancak Humeyni buradaki istemlere karşı da "Pastarlar"la cevap vermeyi uygun buldu.

Humeyni iktidara geldikten sonra daha önce verdiği sözleri yerine getirmediği gibi durumunu sağlamlaştırdıkça demokratik hak ve özgürlükleri iyiden iyiye kısmaya gidiyordu. Çıkarılan " İslami Anayasa " ve oluşturulan parlamento İran'ın yeni bir despotizme doğru adım adım ilerlediğinin açık belirtileriydi.

Demokratik hak ve özgürlüklere karşı duran Humeyni, ekonomik alanda da geniş emekçi kitlelerin yaşam yükünü iyiden iyiye ağırlaştıran bir yol izledi. Humeyni'nin bu gidişine karşı İran devrimci, ilerici hareketi darmadağınlık ve önemli ayrılıklar içinde derlenip toparlanamadı. Aslında yıllar yılı Şah'ın zulmü altında inletilen emekçi kitleler ve ezilen halklar ilkeli bir birliği başından beri oluşturamadılar. Şah'a karşı olan güçler onu devirdikten sonra ne yapmaları gerektiği konusunda sağlam bir anlaşmaya varamadan Humeyni'nin etrafında toplandılar. Bu büyük ölçüde somut koşulların dayatması sonucuydu. İlerici, devrimci güçlerin savaşımı kendi başına Şah'ın iktidarını daha uzun bir süre yıkacak güçte, etkinlik ve örgütlülükte değildi. Kır nüfusunun dinsel düşüncenin etkisindeki büyük kesiminin desteğini alan mollalar, Humeyni'nin önderliğinde birleşerek Şah karşıtı muhalefetin başına geçtiler. Süreç içinde mollalar Şah'a karşı olan kendi dışlarındaki güçlerin istemlerine sırt çevirerek iktidarlarını pekiştirmeye başladılar.

Humeyni karşıtı güçler iki grupta toplanıyor. Bunlardan

ilki Batı yanlısı ve başını Beni Sadr, Kutbizade gibi liberal/kapitalistler'in istemlerini yansıtanlardır. Bunlar mollaların iktidarına karşı dolaylı biçimde ve kademeli olarak direnişe başladılar. Bunların istemi ekonominin, ordunun ve toplumun çağdaş kapitalist bir yapıda yeniden düzenlenmesiydi. Bu düzenleme, Batı Avrupa'nın kapitalist ülkeleriyle ekonomik, teknik, askeri ve mali "sıcak" ilişkilerde bulunacak ve demokratik hak ve özgürlüklere karşı batıya göre kısıtlı bir hoşgörü içinde olacaktır.

Beni Sadr'ın çeşitli konuşma ve demeçlerinde bu istemleri görmek olanaklı. Ancak bunların mollalar tarafından kabul edilmesi, mollaların iktidarını sarsacak ve yıkıntıya götürecekti. Bir kez ekonominin kapitalist anlamda gelişme ve büyüme göstermesi feodal üretimi ve bunun üzerinde yükselen feodal kurumları temelden sarsacaktı. Bunun içinde dinin etkinliğini yitirmesi de vardı. Dini, Ortaçağ dargörüşlüğünde tutan ve onların yegane gücünü oluşturan, milyonlarca bilinçsiz insanı arkalarında yürüten mollalar iktidarını kapitalizmin yoğunlaşması ve batının etkinliğinin kültürel alanda da artması sarsacaktı. Bunu bilen mollalar da buna doğal olarak izin vermeyecekti. Düzenli bir ordunun yeniden örgütlenmesi de mollalar için ciddi tehlikeler yaratabilir. Dağınıklıktan ve dağılımıktan kurtulan ve süreç içinde güçlenen bir ordunun mollalara karşı kullanılması her zaman olanak içindedir. Bu yüzden mollalar bunun yerine kendi milis güçleri olan ve kesinlikle denetimlerinde bulunan "Pasdaran" örgütlenmesini daha uygun buluyorlar. Toplumun gereksinmelerinin belirlenmesi ve toplumsal düzenin batı biçimi kapitalist gelişme yoluna sokulması ve bunda batının gereksinim duyduğu petrolden yararlanılması da mollaları hoşnut edecek ve onlarca onaylanacak bir şey değildir. Böyle bir düzenleme eğitim ve öğretim kurumlarından, ticari ve sınai kuruluşlara kadar ; kadınlardan gençlere, işçi ve emekçi sınıf ve tabakalara kadar toplumun tüm kesimlerinde Ortaçağ düşüncesine karşı tepkileri ve direnişleri getirir. Bu da mollalar için kabulü olanaksız bir şey. Dış ilişkilerde barışçı bir tutum takınılması ve özellikle başgösteren İran - Irak savaşının barışçıl çözümüne de mollalar karşıdirlar. Irak - İran savaşı, İran'ın ekonomik durumunu

büyük ölçüde yıkıma uğratmasına karşın, geniş kesimlerin Humeyni iktidarının etrafında kenetlenmesini sağlama açısından mollaların işine yarıyor. Ayrıca dinsel ilkeleri benimseyen ve kendisini yalnız İran'ın değil tüm islam dünyasının en büyük lideri durumunda gören Humeyni, kitlelerin karşısında Saddam Hüseyin'e büyük bir darbe indirmeden savaşı bırakmayacaktır. Sağlam ve yaygın bir örgüte dayanmayan Beni Sadr ayrı bir yol izleyerek mollaların iktidarını bir yana itmeyi amaçladı. Humeyni karşıtı Batı yanlılarının desteğini almasına ve ordu içinde kendisini destekleyen komutanlar bulunmasına karşın Beni Sadr'ın başını çektiği muhalefet başarıya ulaşamadı.

Humeyni karşıtı ikinci kesim demokratik hak ve özgürlüklerden yoksun halkların demokratik muhalefetinden Mücahidin Örgütü'ne, Fedayin-i Halk'a kadar uzanıyor. İran -Irak savaşının başlamasıyla birlikte bu güçlerin bazıları Humeyni karşıtı savaşımalarını bıraktılar (yada ertelediler).

Bu ikinci muhalefet kesimi İran ölçeğinde bulunmakla birlikte bir cephe halinde demokratik bir muhalefete dönüşmemiş ve bölük pörçük bulunuyor. Böyle bir muhalefet zaman zaman sesini duyursa bile kısa sürede demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesi ve korunup geliştirilmesi konusunda büyük kazanımlar elde edemez. Kaldı ki Irak ile devam eden savaş yüzünden de bu savaşım iyiden iyiye tözkeleşmiş bulunuyor. Şimdi iktidarını iyiden iyiye pekiştirmeye başlayan Humeyni Irak savaşından da yararlanarak muhalefeti etkisiz duruma getirmeye çalışacaktır. İran demokrasi güçleri kısa sürede İran'da devrimci - demokratik dönüşümleri gerçekleştirmeye aday değildir. Daha bir süre iç birliğini ve bağlaşıklarını oluşturup sağlamlaştırmak durumundadır. Milyonlarca insanın Şah karşıtı harekete katılması devrimci değişim için büyük umutlara yol açıyorsa da bunun böyle olmadığı görüldü.

Humeyni Yönetimi Nereye Gidiyor?

Beni Sadr'ı bir yana itmeyi başaran ve onun yakınlarını devlet yönetiminden (bazılarını yaşamdan) uzaklaştıran, ABD'ye kafa tutan, din aracılığıyla kır kesiminin milyonlar-

ca yoksul insanımı arkasından sürükleyen, Irak'a karşı direnen ve bu direnişle ordusunu toplayan Humeyni yönetimi nereye gidiyor ? Şah gibi zalim bir sömürücüyü, ABD'nin eli kanlı uşağını deviren Humeyni, çağımız tarihinde yer etti. Humeyni'nin tarihte yer edinmesi yalnızca onun Şah'ı yenmesiyle olmadı. Bunun yanında ilk kez bir dini önderin devrimci metotlarla ve milyonlarca insanı yanına alarak 2500 yılı aşkın bir geçmişe dayanan bir hanedanın varlığına son verişine de tarih tanık oluyor. Bütün çalkantılar, çöküntüler ve yıkıntılar Humeyni'nin bu rolünü milyonlarca insanın bilincinden ve yüreğinden kolay kolay silemez. Asya'nın bu ilgi çekici devleti yeni sahibine iktidarın kapısını açarken harcı kanla yağrulmuş bu eski yapı, çatlaklarını yeniden kanla doldurarak ayakta kalmaya çalışıyor. Şah karşıtı güçler iktidar hazırlığını tam yapmadan şahı deviriyor ve geleceğe umutla bakarak Humeyni'ye yol veriyordu.

Şimdi iktidarın güçlü adamı, kendi düşüncesiyle çelişen unsurları sırayla ayıklayarak yönetimini pekiştiriyor. Ama bu yönetimin üstesinden gelmesi gereken yığınla sorun vardır. Savaş, ulusal sorun, demokratik hak ve özgürlük istemleri, batı yanlısı unsurların başını çektiği muhalefet, toplumsal kargaşa, ekonomik çöküntü... Bunların yanında geçmişten devralınan ve gittikçe ağırlaşan işsizlik, cehalet, yoksulluk ve çağdışı gericilik... Humeyni bunların üstesinden gelebilir mi ? En önemlisi toplumu ilerletme amacında mıdır ? Dünyanın her tarafında toplumlar ileri doğru gitmek için çaba gösterirken, Humeyni ve kadrosu toplumu geriye doğru çekiştirerek daha ne kadar ayakta kalabilirler ? Diploması ve devlet yönetimi konusunda izlenen ve çağdaş kurallarla bağdaşmayan yol ve yöntemler devlet kurumlarını ne hale getirir ve dış ilişkileri nerelere sürükler ?

Besbelli ki Humeyni'nin kadrosu bu sorunlara çözüm getirecek yetkinlikte ve yapıda değildir. Tek başına dış ilişkiler bile ele alındığında Humeyni iktidarının ayakta kalabilse bile gelecekte ne denli engellere takılacağı anlaşılır. Kof ve içi boşaltılmış bir ABD düşmanlığının yanısıra yapısı dolayısıyla anti - sovyet ve anti - komünist bir politika ve komşularla " gerçekçi " ilişkilerin kurulamamasının nasıl çıkmazlara götüreceği ve ne denli tehlikeler yaratacağı açıktır.

Bunun gibi feodal ekonomik ilişkilere uygun bir yolun izlenmesi de zaten çıkmazda olan İran ekonomisini iyiden iyiye batağa sürüklüyor.

Toplumsal alanda izlenen yol ve yapılmak istenenler de gerçeklere terstir. İran toplumu yoksulluğuna ve dini taassup içinde bulunmasına karşın belirli bir kesim çağdaş dünyaya uygun bir yaşam sürdürdü. Bugün bunun ters yüz edilmesi ve örneğin kadınların her bakımdan iyiden iyiye baskı altına alınan bir konuma sokulması, eğitimin dini esaslara göre düzenlenmesi, toplumsal ilişkilerin feodal döneminkine döndürülmesi gibi çabalar İran halklarının büyük tepkisi ile karşılaşacaktır. Kaldı ki bu tür uygulamalarla nereye varılabilir ? Mollaların umduğu gibi toplum ıslah olur mu ? Örneğin fuhuş, alkol, hırsızlık, rüşvet, karaborsa, hile, yalan ve dolanlar ortadan kalkar mı ? Elbette hayır. Çünkü bunlar sınıflı toplumların yakalarını kurtaramayacakları marazlardır. Bunların toplumsal / ekonomik nedenleri vardır. Bu nedenler belirlenmeden sırf zor ve baskıyla toplumsal kokuşmuşluğun üstesinden gelineceğini sanmak yanılgıdan ve yenilgiden başka nereye götürür ?

Hele hele sorunlara nesnel açıdan değil de tinsel açıdan eğilen ve çözümler öneren bir yönetimin maddesel toplum gerçeğine yön vermesi ne kadar süre olanaklıdır ?

Şimdi savaşın ve iç kargaşanın gürültüsü içinde bu sorunlar ikinci planda... Son olarak "İslamcı Cumhuriyet merkezinde gerçekleştirilen sabotaj, işi iyiden iyiye güç duruma soktu. İslami Cumhuriyet Partisi'nin Başkanı ve İran'ın Humeyni'den sonraki en güçlü adamı Behiştî'nin de öldürülmüş olması yeni gelişmelere yo açabilecek nitelikte ve İran için iç savaşı kızıştırabilecek tehlikeli bir durum yarattı. Şimdi beklenen İran'da mollalar yönetiminin iyiden iyiye radikalleşmesi ve iktidarlarına yönelen güçlere karşı alabildiğine sert önlemlere yönelmesidir.

İç çatışmaları CIA ve SAVAK'ın İran'daki uzantıları tehlikeli bir yöne doğru tırmandırıyor. Humeyni'nin yanlış tavırları emperyalist güçlere İran'da kargaşa yaratmak için büyük olanaklar sağlıyor. Son sabotaj olayı sıradan bir terör olayı değildir. Mollalar iktidarına köklü bir darbe indirme denemesidir. Bunun karşılığını getirmekte gecikmeyeceği

hesaplanarak yapılmıştır.

İyi bilinen bir şey var ki mollalar yönetiminin yıkılması ardından ilerici, devrimci bir iktidar getirmeyecektir. Bu bakımdan ilerici, devrimci, yurtsever güçlerin hesaplarını iyi yapmaları ve " Humeyni gitsin de ne olursa olsun " mantığını kullanmamaları gerekir.

Tek tek ve bölük pörçük durumda bulunan ilerici muhalefet İran'ın bu keşmekeşi içinde iktidar alternatifi değildir. Sonu nereye vardıracağı kestirilemeyen amerikancı güçler tüm çabalarını harcayarak Humeyni iktidarını devirmeyi amaçlıyor. Yıllar yılı İran'da " hüküm ferma " olan şahlık artıkları kolay kolay İran'dan elini çekmez. Kaldı ki bunlar köklü bir temizliğe de tabi tutulmamıştır. Bastıran olaylar Humeyni iktidarına bu olanağı kullanma fırsatı vermedi. SAVAK mensupları başından beri pusup fırsat kollar durumdadır. Furkan gibi fanatik örgütlerin nasıl yönlendirildiğini bilmek zordur. Azarbaycan'da "ne idüğü belirsiz" generaller "Milliyetçi" parti kurduklarını ilân ediyorlar. Her bakımdan zor bir dönemekten geçiyor İran. Emperyalizm, İran'da kaybettiği mevziyi kazanabilmek için her çabaya baş vuruyor.

Bu keşmekeşten İran, kolay kolay yakasını kurtaracağı benzemiyor. Humeyni, iç ve dış politikada geçekci akılcı bir yola koyulur ve "anti emperyalist tavrı" nı sağlam bir temele oturtursa, İran'ı emperyalizmin etki alanından bir ölçü de olsa kurtarabilir. Bunun yanında İran'daki ilerici, devrimci güçler İran ölçüsünde derlenip toplanarak bir birlik oluşturabilir ve uzun vâdeli savaşım için gerekli hazırlığı yapmaya koyulursa, demokrasi yolunda sağlam adımlar atabilir.

Bu bakımdan İran'daki devrimci güçlerin yapılarını sağlamlaştırıp giderek bir birliğe dönüşmenin yollarını aramaları dayatıyor. Durum, buna elverişli değildir. İlerici, devrimci yurtsever güçler çok ağır koşullar ve duyarlı bir ortam içindedir. Hesaplarını çok iyi yapmak ve sağlam temeller üzerinde uzun vâdeli bir savaşımın hazırlığına girmek zorunluluğunu kavrayarak geniş bir demokratik halk cephesi etrafında toplanmaları, demokrasi kazanımları için tek yoldur.

İran'da demokratik hak ve özgürlüklerin sağlam temelle-

re dayalı olarak elde edilmesi daha uzun savaşmaları gerekiyor. Bu gerçekten hareketle olaylara bakmak daha sağlıklı sonuçların elde edilmesini sağlar.

Başta ABD olmak üzere emperyalizm, İrandaki uzantılarını güçlendirmek için Humeyni yönetiminin yanlışlarından yararlanırken, Humeyni de karşıtlarını yok etmek ya da sindirmek için, daha radikal önlemlere baş vuracak. Tek tek dövüşen ve bölük pörçük bulunan ilerici güçler de İran'da iktidara seçenek değildir. Bu, savaşımın uzun bir yolda olduğu anlamınadır. Daha güç ve baskılı bir dönem bekliyor İran halklarını..

İran Kürdistanı'ndaki Savaşım "İran'a Demokrasi, Kürdistan'a Özerklik " Getirebilir mi?

İran'ın genelindeki keşmekeşin yanı sıra İran Kürdistanı'nda daha da karmaşık bir durum yaşanıyor.

Şahlığın yıkılmasından hemen sonra İran Kürdistanı'nda çeşitli örgütlerin öncülüğünde halk hızla silâlandı. İran ordusunun dağınkılığa uğraması ve diğer güvenlik güçlerinin de işlevlerini büyük ölçüde yapamaz duruma düşmesiyle İran Kürdistanı'nın bazı yerlerinde denetim Kürtlerin eline geçti. Bunu yanında Humeyni ile özerklik için bir uzlaşma sağlama ve Kürtler'in istemlerini duyurma doğrultusunda özellikle İran Kürdistan Demokrat Partisi aracılığıyla çabalar sürdü. Humeyni bu istemleri geçiştirmeye ve onlara karşı durmaya başlayınca Kürdistan'da çatışmalar başladı. Senendaj, Serdeşt, Saqez, Bane, Nagade ve zaman zaman Mahabad dolaylarında kanlı çarpışmalar, barışçı uzlaşma olanaklarını iyiden iyiye yok etmeye başladı. Humeyni, Kürt direnişini İslâmiyet'e karşı bir ayaklanma olarak nitelendirerek kesin tavrı aldı. İran Kürdistanı'nda en güçlü ve örgütlü güç olarak İran Kürdistan Demokrat Partisi kendini gösterdi. İKDP Mahabad Cumhuriyeti döneminden kalan bir prestije ve geçmişe sahipti. Kısa olmayan geçmişinde bir hayli değişiklikler göstermiş ve en son olarak 1973 yılında yaptığı üçüncü kongreyle yeni bir yapıya kavuşmuştu.

İKDP, anti emperyalist bir yol izlediğini tüzük ve programında dile getirmiştir. Buna göre İKDP, "İran'a Demokrasi ve Kürdistan'a Özerklik" ilkesini temel alıyor.

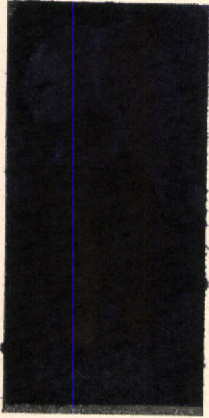
Bu gösteriyor ki, İKDP amaçlarına ve İran devleti bütünlüğü içinde kavuşmayı amaçlar durumdadır. Ve bu İran'da eski yapının esaslı biçimde değişmesini gerektirmektedir. Bu yapısal değişimleri sosyalist esasta olmasa bile en azından ilerici, demokratik bir temele dayanmak durumundadır. Oysa Humeyni yönetimi böyle bir değişikliği gerçekleştirecek durumda değildir. Bu yüzden buna karşı savaşım verip demokratik hak ve özgürlükleri elde etmek gerekir. İKDP, İran'da ve İran Kürdistanı'nda özerklik istediğine göre bu istemi İran'da ancak demokrasi güçlerinin genel savaşımıyla elde edilebilecek durumdadır. İran'ın her yerinde yükselmeyecek bir demokrasi savaşımının birliği olmadan İran'ın genelinde demokratik bir düzenin yaratılması olanaksız. İran demokratik esaslara oturmadan da Kürdistan'a özerklik beklenemez. Ne var ki İran'ın genelinde böyle bir demokrasi cephesinin oluşturulması mümkün olmadı. İran Kürdistanı'daki silâhlı direnişe bazı bölgelerde ve zaman zaman Fedaini Halk Örgütü de katılmasına karşın bu katılma süreklilik kazanamadı. İran Kürdistanı'nda silâhlı savaşımı Kürt örgütler yürüttü. İKDP'nin yanı sıra Komela de varlığını duyurdu. Şeyh İzzettin dinsel gücüne dayanarak silâhlı savaşım içinde yer aldı. Bunun yanında Peykar gibi bazı daha küçük örgütler de silâhlı savaşımına girdi. Bu guruplar zaman zaman aralarında bir güç birliği oluşturabildiler ve genel ilke olarak İran'a demokrasi ve Kürdistan'a özerklik'te birleştiler. Ardından patlak veren Irak-İran Savaşı durumu daha karmaşık bir duruma getirdi.

Fedain'i Halk Irak'a karşı savaşan İran yönetimine karşı savaşım verilmemesi gerektiğini söyliyerek sürdürdüğü silâhlı savaşımı bıraktı. Bu arada İran Ordusu beklenenin aksine kendini toparladı. Humeyni dinci ve milliyetçi ilkelere sarılarak geniş kesimler üzerindeki etkinliğini, bağımlıyı iyiden iyiye pekiştirdi. Irak'ın ABD'ye yakın olması ve İran'da ABD emperyalizminin yeni oyunlar tezgahlamaya girişmesi ilerici kesimlerde Humeyni'ye karşı olan tavırlarda bir yumuşama eğilimi yarattı. Bu, giderek İran Kürdistanı'na da

yansıdı. Özellikle İKDP içinde yeni guruplaşmalar belirdi. Irak'ın İran Kürdistanı'nda etkinlik sağlaması ve bazı yerleri işgali altına almasıyla durum daha da karmaşık bir hale geldi. İKDP'nin Irak hükümetinden yardımı aldığı savlarının ardından Gani Beluryan, Ozan Hemin, Fevziye Gazi, Mavi Muini ve dört arkadaşları İKDP merkez komitesinden ayrıldılar. Bunlar ayrılırken özellikle İKDP genel sekreterini ve çevresini Irak'tan yardım almakla suçladılar. Gani Beluryan ve arkadaşlarının ayrılması, hareket için başlı başına bir olay durumundadır. Her ne kadar Beluryan ve arkadaşları İKDP'nin üyelerini ve askeri gücünü ciddi bir biçimde sarsamamışlarsa da politik açıdan İKDP ciddi bir darbe yedi. Buna karşılık, İKDP merkez komitesi ayrılanları teslimiyetle ve "ihanet"le suçladı. Suçlamalar yazılı metinler halinde ve karşılıklı olarak sürdü. Daha sonra İKDP genel sekreteri çeşitli avrupa ülkelerini gezerek İKDP'deki gelişmeler hakkında bilgilendirmelerde bulundu. Kendilerinin Irak'tan yardım almadıkları üzerinde duruldu. Ardından Nisan ayının (nisan 1981) başlarında İKDP politik bürosuna İKDP merkez komitesi üyelerinden Senare Mamedi ve Cihangir İsmailzâde ile üç parti kuruluşunun imzasını taşıyan ve son derece ağır suçlamalarda bulunan bir toplantı çağrısı yapıldı. Aşağıda metnini verdiğimiz bildiri parti hakkındaki kuşku-kuları dile getirmekte ve emperyalizmle işbirliğine gidildiği konusu üzerinde durulmaktadır. Buna karşın İKDP bu suçlamalarında "Caş"lar tarafından yapıldığını ileri sürerek suçlamaları reddetti.

Bu kaynaşmalar içinde İKDP'nin eski saygınlığını ve güvenilirliğini koruması olanaksızdır. Kaldı ki, bu gün İKDP merkez komitesinden partinin deneyimli ve sosyalist olarak bilinen üyeleri ayrılmış ve parti, savaşım geçmişi hakkında ciddi bilgilerin bulunmadığı unsurların elinde kalmıştır. "Kürt halkı'nın var olmak ve yok olmak savaşımı"nı verdiğini söylemek yetmez. Her ortamda ve her istenildiğinde, dilediğimiz biçimde silâhlı savaşım koyup bunu bir halkın adına yapma hakkına kimse sahip değildir. Kökü çok eskiye dayanan geleneksel iddiayla her eleştiriye ve yanlışlara her karşı çıkanı ihanetle suçlamak son derece tehlikeli bir tutumdur. Örneğin yıllarını Şahlık zindanlarında geçiren bir

Gani Beluryan'a ve yıllar yılı bir Kürdistan özlemiyle yanıp tutuşan ozan Hemin'e "Caş" demekle işin içinden çıkılmaz. Sorunlara soğukkanlı ve cesaretle yaklaşma alışkanlığını ve bilimsel yaklaşımı elden bırakmamalıyız. Elbette uzun yıllar zındanda yatmış olmak, ya da dizelerinde Kürdistan'ı dile getirmiş olmak yetmez. Savaşım içinde öyle unsurlar vardır ki, yıllarını verdikten sonra "dönek"leşebilmişlerdir. Ama İran Kürdistanı'ndaki durum, İKDP içindeki gelişmeler ve suçlamaların ağırlığı orta yerde bir şeylerin olduğunu göstermektedir.

Ghani Beluryan

Şair Hemin

Feyziye Gazi

İKDP/MK'den parti yönetimini suçlayarak ayıldılar...

İKDP'nin dışında kalan Komela ve Peykar gibi örgütlerin Kürt Halkını özgürlük ve eşitlik yolunda yürütmeleri beklenemez. Dünya sosyalist sistemine karşı ve genel olarak macera eğilimleri taşıyan bu guruplar Kürt halkının İran'daki savaşımında yeni engeller yaratmaktan ve halkın boş yere yeni yüklerin altına girmesi sonucunu vermekten başka bir konuma sahip değildir.

Silâhlı savaşımı fetişleştirip, her konumda bunu yapanları "işin içeriği"ne bakmaksızın kutsamak son derece yanlıştır. Ve tehlikeli sonuçlara götürür.

Hep güçlüden yana olmak ve bunun için de gerçekleri görmezlikten gelmek, alabildiğine tehlikelidir.

Yakın geçmişte Irak'taki Kürt silâhlı direnişi karşısındaki tavırlar hatırlardadır. Hareket "teslim" oluncaya kadar i-çeriğine bakmaya pek kimseler yanaşmadı. Bunda bir yerde yüzyılların eşitlik ve özgürlük özleminin ve Kürt halkı üzerindeki zalim baskıların yarattığı duygusallığın da bir derece rol oynadığı söylenebilir. Ama bu gerçeği değiştirmeye yetmez.

İran'da Humeyni yönetiminin İran halkları için demokratik bir ortam yaratmayacağı açıktır. Zaten köhne bir dünyaya özlemcisi bir yönetimden bunu beklemek kadar safca yanlış bir beklentidir. Ama bu böyledir diyerek her türlü araca başvurulabileceğimiz gibi bir halkın geleceğine oynaya-

ranın bu devrimci bir potada yoğrulmadan sağlam temellerde dayanmadan ve uzun süreli bir savaşın sonuna girmemesi mümkün değildir. Bu yapıya sahip Kürdistan'da silâhlı savaşımın "İran'a demokrasi" ve "İstanbul'a özgürlük" kavramını yaşama geçirmesi olanaklı görünmüyor. Diğer halkları gibi Kürt halkını da daha etkin güçlerle dolu bir savaşım beklemektedir. Bu savaşım içinde İran'daki herhangi ilerici gurubun hatası diğerlerinin hatasına gerekçe yapılamaz. Somut gerçekten yola çıkılarak somut sonuçlara varmak ve buna göre davranmaktan başka yol yoktur.

Bir Belge

İRAN KÜRDİSTANI DEMOKRAT PARTİSİ POLİT BÜ-
ROSUNA

(6. 4. 1981)

Yukarıki tarihte Kürdistan'ımızın Soma bölgesinin Heşti-
yan köyünde partimizin Soma, Şelmaç, Enzeç, Bradost, Şı-
piran teşkilâtlarının temsilcileriyle, Kahraman ve Şehit
Yüzbaşı Abasi ordularının peşmerge temsilcileriyle, partimi-
zin iki merkez yürütme kurulu üyesinin hazır bulunduğu ve
bir kaç saat süren oturum sonunda Partimiz, Kürdistan ve İ-
ran devrimi üzerinde çoğunlukla şu görüş birliğine varılmış-
tır:

İRAN

Devrim İran'ı bu gün öyle bir durumdadır ki, işsizlik, açlık,
iktisadi buhran ve İran'ın Irak tarafından zaptedilen toprak-
ları, İran ekonomisini alt üst etmiş ve bu topraklarda yaşa-
yan üç milyona yakın yurttaşımızı yersiz yurtsuz bırakmış-
tır. Tüm bunlar emperyalizmin İran devrimini alt edebilmek
için oynadığı oyunların sonucudur.

Bu arada geleneksel liberallerin yeniden güç ve mevki ka-
zanmak hıncıyla başlattıkları saldırılar devrimin kritik bir
noktaya vardığının işaretleridir.

Bu gün tüm ilerici partilerin ve İran'ın ezilmiş ve ezilen
halklarının emperyalizme ve içerdeki dostlarına karşı el ele
verip saflarını pekiştirmeleri zorunludur.

KÜRDİSTAN - İran

Kürt halkı en doğal demokratik haklarını elde edebilmek
için yıllardan beri mücadele vermiş ve bu yolda büyük ka-
yıplara (maddi ve manevi) uğramıştır. Yıllar yılı bu müca-

delenin öncülüğünü Partimiz yapmıştır. Ve Partimiz bu yolda Kürt halkının en kahraman çocuklarını feda etmiştir. Ama fakat İran Kürdistan'ı milli hareketi bu gün çok hassas bir noktaya getirilmiştir. Çünkü izlenilen yol Kürdistan tarihinde bir çok defa izlenilip faciayla sonuçlanmış geleksel diyebileceğimiz yoldur.

Ve bu gün görüyoruz ki, hareketimizin önderliğinin izlediği yol günden güne bizi de demokratik cepheden uzaklaştırıp emperyalizmin kucagına atmaktadır. Sonuç olarak bundan kârlı çıkacak biz değil emperyalizm olacaktır. Tuttuğumuz yol dünyada emperyalizme karşı açılan devrim meydanında bizi devrim düşmanlarının saflarına götürmektedir.

Ve günden güne gerek İran'da ve gerekse dünyada tabii dostluklarımızdan uzak düşmekteyiz. Halbuki bizim yapmamız gereken şey İran devriminde tüm ilerici partiler ve İran halklarıyla saflarımızı pekiştirip emperyalizme karşı savaş vermektir.

Milli Kürt hareketi demokratik olduğu sürece başarılı olabilecektir.

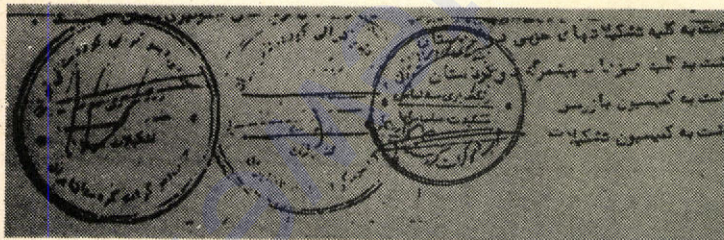
Polit büro üyesi arkadaşlar!

1. Tüm izlediğiniz yol, siyaset ve yaptığınız şeyler partimizin 4. kongresinde çizmış olduğu yola ters düşmektedir.
2. BAAS'la olan ilişkileriniz günden güne öyle yeni boyutlara varmıştır ki, bizi de yakın gelecekte Irak Kürdistanı'nın faciası beklemektedir.
3. Sosyalizmin temel ilkelerinden uzaklaşıp emperyalizme yaklaşılmıştır.
4. Partimizin en sadık üyeleri partiden uzaklaştırılmışlardır.
5. Peşmergeler birbirine kırdırılarak cephemiz çöktürülmüştür.
6. Parti bünyesinde disiplin tamamen yok edilmiştir.
7. Merkez yürütme kurulu üyelerinin hatta merkez yürütme kurulu plenumunun görüşleri bile hiçe sayılmıştır.
8. Liberallerle ve emperyalistlerle ilişkilere gidilmiştir.
9. Pratiğiniz partinin teorisine ters düşmektedir.
10. İran devrimini silip süpürüp, İran'da emperyalizm emelle-

rini gerçekleştirmek isteyen eski SAVAK'lılara, Şah ve BAAS'ın kölelerine ve emperyalizmin ajanlarına parti içinde en önemli mevki ve görevler verilmiştir.

II. Bu görüşlerimiz sizlere bildirmekle ümit ve temenni ettiğimiz şey: bütün merkez yürütme kurulu üyelerinin, bütün bölge teşkilâtları temsilcilerinin , tüm ordularımızın peşmerge temsilcilerinin hazır bulunduğu bir toplantının gerçekleştirilmesi ve bu toplantıda yukarıda çözümlenmesini arzuladığımız sorunların halledilmesidir.

- a) İKDP - Selmaz Teşkilâtı
- b) İKDP - Bradost Teşkilâtı
- c) İKDP - Soma Teşkilâtı
- d) Sanare Mamedi (Merkez yürütme kurulu üyesi)
- e) Cihangir İsmailzâde (Merkez yürütme kurulu üyesi)

Ölümünün 86. Yıldönümünde Bilimsel Sosyalizmin Yüce Önderi : Friedrich Engels

Selahattin Coşkun

K. Marx ile birlikte işçi sınıfına ve insanlığın ilerici kesimine dünyayı değiştirmenin anahtarını sunan F. Engels, bundan 86 yıl önce 5 Ağustos 1895 yılında gözlerini hayata yumdu.

Eşsiz dehasıyla, inancı, kararlılığı, yürekliliği ve bilime olan sarsılmaz bağlılığıyla eşit ve özgür bir dünyanın yaratılması için savaşım veren ve insanlığa yüzyıllar yaşayacak yüksek değerlerde yapıtlar bırakan F. Engels, insanlığın ilerici kesiminin ve tüm komünistlerin yüreğinde ve bilincinde tüm görkemiyle yaşıyor..

K. Marx ile birlikte insan düşüncesinin, doğanın ve toplumun genel yasaları ve diyalektik ve tarihi materyalizmi buldular. Bununla insanlığın ilerici kesiminin önünde özgürlüğün ve eşitliğin engin ufuklarını açtılar. Bu iki deha ve kavga adamı, kapitalizmin komünizme dönüşümünün zorunluluğunu bilimsel temellere oturttular. Sınıfsız ve sömürsüz bir dünyanın geleceğini insanlığa müjdelediler. Proletaryanın insanlığı baskı ve sömürden kurtaracak tek güç olduğunu görerek onun, kapitalizmi sosyalizme dönüştürmedeki öncü rolünü açıklığa kavuşturdular. K. Marx ve F. Engels, proleter sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğü anlayışını ortaya koydular. Proletaryanın görevlerini ancak bir proleter partisiyle gerçekleştirebileceğini gösterdiler. Bunları yapmakla kalmadılar. Bunun yanında işçi sınıfının günlük eylemi içinde de sarsılmaz kararlılıkla yer aldılar.

Çalışmalarını Karl Marx ile birlikte yürüten ve onun ölümünden sonra da aynı doğrultuda yapıtlar veren F. Engels'in adının " marksizm"e eklenmemesi, "marksizm" in yalnızca Karl Marx tarafından yaratıldığı anlamına gelmez. Bu, marksizmin temel yapıtı Kapital'in, Karl Marx imzasını taşımasından ve daha da önemlisi Friedrich Engels'in inanılmaz devrimci alçakgönüllülüğünden ileri geliyor.

F. Engels, çeşitli yazılarında bu alçak gönüllülük içinde, kendini ikinci plana koyarak Karl Marx'ı tanımlıyor. Şöyle diyor Engels :

" Tarihin maddeci görüşü olan bu görüş benden değil, K. Marx'tan gelmektedir " (1). " Bu iki büyük buluşu, materialist tarih anlayışını ve artı - değer yoluyla kapitalist üretimin sınırlarının açığa vurulmasını biz K. Marx'a borçluyuz " (2). " Nasıl Darwin organik tabiatın gelişme yasasını buldu ise Marx da insanlık tarihinin gelişme yasasını, o güne kadar bir ideoloji örtüsü altında gizlenmiş olan şu basit gerçeği bulmuştur : İnsanlar, politika, bilim, sanat, din,vb. ile uğraşmadan önce yemeli, içmeli, barınma ve giyinme ihtiyaçlarını karşılamalıdır ; bundan dolayı da hayatın maddi şartlarının üretimi ve dolayısıyla belirli bir halk tarafından, belirli bir devirde ulaşılan gelişme düzeyi temeli üzerinde, sözkonusu halkın devlet kurumları, sanatı ve hatta din konusundaki görüşleri yükselmiştir. Dolayısıyla, o ana kadar yapılagelenin tam tersine, bunların, bu temel üzerinde açıklanmaları gerekir. " (3). " Bütün manifest boyunca görülen her temel fikir, her tarih döneminin ekonomik üretimi ve zorunlu olarak bundan çıkan toplumsal biçimlenme, o dönemin politik ve düşünce tarihinin temelini teşkil ettiği ve bunun sonucu olarak (ilkel komünal mülkiyetin ortadan kalkmasından bu yana) bütün tarihin sömürülen ile sömüren ,egemen ile egemen olmayan sınıfların toplumsal gelişmenin çeşitli aşamalarındaki mücadelelerinin yani sınıf mücadelelerinin tarihi olduğu; fakat bu mücadelenin şimdi ulaştığı aşamada, sömürülen ve ezilen sınıfın (proletaryanın) aynı za manda bütün toplumu sömürüden ve ezilmeden ve sınıf mücadelelerinden nihai olarak kurtarmadan, kendini sömüren ve ezen sınıftan (burjuvaziden) kurtaramayacağı fikri, bu temel fikir sadece ve tek başına Marx'a aittir"

(4). "Burada şahsi bir açıklama yapmama izin verilsin. Son zamanlard ardarda bir kaç kere bu teorinin hazırlanmasındaki payım dan sözedildi ve bundan dolayıdır ki burada bu noktayı a çıkılığa kavuşturacak bir kaç sözü söylemekten kendimi alamıyorum. Marx'la 40 yıllık işbirliğim sırasında ve ondan önce teorinin hazırlanmasında ve özellikle geliştirilmesinde belli ölçüde pay sahibi olduğumu şahsen inkar edemem. Fakat özellikle iktisat ve tarih alanında, teorinin temel yön verici fikirlerinin en büyük kısmı ve yine özellikle bu fikirlerin nihai ve kesin ifadeleri Marx'a aittir. Benim kattığımı - olsa olsa bir kaç özel bilgi dışında - Marx pekala bensiz de gerçekleştirebilirdi. Fakat Marx'ın yaptığını ben yapamazdım. Marx, hepimizi aşıyordu, hepimizden daha cabuk, daha u zağı ve daha geniş görüyordu. Marx bir dahi idi. Bizler olsa olsa kabiliyetli kişilerdik. O olmasaydı, teori bu günkü ha linden pek uzak bulunurdu. Demek ki haklı olarak onun a- dını taşıyor" (5).

Engels, kırk yıl birlikte çalıştığı Marx'ı bu şekilde tanımlarken kendini arka planda tutuyor. Ama bu eşsiz tarihçi, materyalist diyalektisyen, ekonomi, matematik ve doğa bilimlerinin uzmanı, gerçek bilim adamı, yüce Engels'i gölgelememiş daha da yücelterek, onun proleter devrimci harekette görkemli bir biçimde yaşamasını sağlamıştır.

28 Kasım 1820'de Almanya'nın Wuppertal bölgesinde, Barmen kentinde bir fabrikatörün oğlu-olarak doğan Engels ilk yazılarını 1838'de yazdı.

1832 - 1842 döneminde, genç hegelcilerle ilişki kurdu.

Engels 1841 yılında gönüllü topçu olarak 1842'ye kadar Prusya ordusunda bulundu ve bu arada askeri bilgi ve yeteneğini geliştirdi.

1842 yılında iş amacıyla Manchester'deki büroya gitti. Burada İngiliz işçi sınıfı ve İngiltere tarihi hakkında bilgi edindi ve zaman zaman İngiltere'deki " Adiller Birliği" üyeleriyle ilişkilerde bulundu.

Engels'in "ulusal Ekonominin Eleştirisinin Taslağı" başlıklı yazısı, 1845'te kitap olarak yayınlanan " İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu " adlı eserinde daha açıklılığa kavuşarak pratikte somutlandı. Engels'in genç yaşta yazdığı bu kitap marksist ekonominin bazı konularına el atması, diya-

lektik ve tarihi materyalizmi ve sınıf savaşlarını tartışması ve bir ülkede işçi sınıfının durumunu ve devrimci gücünü ortaya koymasından dolayı sosyalizmin temel klasik yapıtları arasında sayılmaktadır. On iki bölümden oluşan yapıtta işçi sınıfı hareketleri bölümünde devletin sınıfsal karakteri ortaya konuyor ve işçi sınıfı hareketleri irdelenerek bundan somut sonuçlara varılıyor.

Diyalektik yöntemle ortaya konan yapıt işçi sınıfının devrimci kudretini ve gücünü tüm yönleriyle açıklamıştır. Marx ve Lenin bu yapıta büyük önem vermişlerdir.

Engels'in yapıtında İngiltere konusunda geleceğe ilişkin görüşler bugüne kadar henüz tümüyle gerçekleşmiş değil. Ama aynı yaklaşım içinde burjuvazi bir çok ülkede ayakta kalamadı. Bugün de kapitalizmin sallantısı sürüyor.

1842 yılında Reinsche Zeitung gazetesinin yazıhanesinde Marx ile tanışan Engels, 1844'te Manchester dönüşünde onunla yeniden görüşmüş ve bütün noktalarda görüşlerinin çakıştığı sonucuna vararak, aralarında güçlü ve verimli bir arkadaşlık başlamıştır.

Marx ve Engels'in arkadaşlıklarının ilk ürünü " Kutsal Aile yada Bruno Bauer Takımına Karşı Eleştirel Eleştirinin Eleştirisi" yapıtı olmuştur. Büyük bölümü Marx tarafından yazılan bu eserde temel ilkelerden biri olan, tarihin yapıcısı kahramanlar değil kitlelerdir ! ilkesi açıklanmış ve bireyi tarihin yapıcısı olarak gösteren idealist görüşler sert bir biçimde eleştirilmiş, işçi sınıfının tarihsel rolü ortaya konarak sosyalizm ütopye olmaktan çıkarılıp bilimsel rayına oturtulmuştur.

İki bilim adamı dostluklarının ikinci ürünü olarak " Alman İdeolojisi"ni verdiler. Bu yapıtta Marx ve Engels, Hegel idealizmini ve genç hegelcilerin öznel idealizmini eleştirerek Feuerbach'ın idealizm karşıtı durumunu ortaya koymuş ve onun da metafizik materyalizmini çürütürken tarihi materyalizmin temel ilkelerini belirlemişlerdir.

İşçi sınıfının bu iki önderi, aynı zamanda birer propagandacı ve ajitatör olarak güçlü birer kişilik olarak belirmişlerdir.

Marx ve Engels 1846'da Brüksel'de Komünistler Haberleşme Komitesi'ni kurarak çeşitli örgütlerle haberleştiler.

Bu haberleşme içinde burjuva ideolojisine karşı savaşım verdiler.

" İkiisi birlikte 1846'da " Kriege'ye Karşı Genelge" adlı bir doküman yayınlayarak Hess, Kriege ve Grün tarafından savunulan " gerçek sosyalizm " görüşünün işçi sınıfı hareketini saptırdığını açıkladılar.

Engels 1847'de'de "Adiller Birliği " Kongresi'ne Paris delegesi olarak katıldı. Londra'da yapılan kongrede " Adiller Birliği" adını değiştirdi ve "Komünist Ligi" adını aldı. Adiller Birliği'nin " Bütün insanlar kardeştir" belgisinin yerini de " Bütün ülkelerin işçileri birleşin ! " proleter enternasyonalist belgisi aldı. Komünist Ligi'sinin Engels tarafından yazılan tüzüğünde sınıf çelişkilerine dayanan burjuva toplumunun işçi sınıfının savaşımıyla yıkılacağı ve yerini özel mülkiyete dayanmayan ve sınıfsız topluma giden topluma alacağı belirtildi.

Marx ve Engels, Komünist Ligi'nin II. Kongresi'ne katılmak üzere Kasım 1847'de geldikleri Londra'da çok sayıda devrimci ile tanışma ve tartışma olanağı buldular. Engels, Londra'daki bir konuşmasında marksizmin ulusal sorudaki temel görüşü olan, " başka bir ulusu ezen bir ulus özgür olamaz" ilkesini dile getirdi. Kongrenin kararıyla Marx ve Engels " Komünist Manifesto"yu yazdılar. Manifestonun ilk taslaklarını Engels hazırladı. Manifesto, diyalektik ve tarihi materyalizmi özetleyerek işçi sınıfının tarihsel rolünü belirtmiş ve proletarya diktatörlüğü, proletarya enternasyonalizmi ve komünist partisinin öncü rolünü formüle ederek açıklığa kavuşturmuştur. Marx'ın ölümünden sonra Engels, Manifesto'nun çeşitli dillerdeki baskılarına önsözler yazmıştır.

Engels, Marx'ın başkanı olduğu Komünist Ligi'nin yönetim kuruluna seçilmiş ve Marx ile birlikte Almanya'daki kitleleri örgütleme görevini üstlenmişlerdir.

Almanya'da işçi sınıfı hareketi gelişme gösterince Marx ve Engels, 1848'de "Alman Komünist Partisi'nin İstekleri" adlı önemli bir yazı yayınladılar.

Marx ve Engels , 1 Haziran 1848'de Neue Rheinische Zeitung'u çıkardılar. Gazete geniş etkilerde bulundu. Bunun üzerine Prusya Hükümeti gazeteyi kapattı ve Engels'i sı-

nır dışı etti. Gazete sıkıyönetimin yasaklama kararına rağmen elden ele dolaştı. Engels yeniden Almanya'ya geldiğinde 1849'da Marx ile birlikte mahkemeye verildi. Uzun yargılamalardan sonra serbest bırakıldılar.

Engels 1849 baharında Dresden, Ren bölgesi, Westphalia Pfalz ve Baden gibi yörelerde Prusya ordusunun işgaline karşı direnen işçilerle birlikte bizzat çarpışmalara katıldı.

Marx ve Engels'in birlikte yazıp dağıttırdıkları "Merkez Komitesinin Komünist Ligasına Hitabı" adlı dokümanda 1848 - 1849 devriminin değerlendirilmesi yapılmakta ve gelecekteki devrimci hareket için proletarya partisinin taktikleri belirtilmekte ve alınması gereken dersler açıklanmaktadır.

Engels'in Almanya'daki köylü savaşları üstüne yazdığı seri makaleleri 1870 yılında "Almanya'da Köylü Savaşları" altında bir broşür olarak yayınlandı. Bu eser köylü ayaklanmaları üstüne ilk marksist eserdir. Bu yazıda Engels, eserlere askeri yanıyla ve derinlemesine yaklaşıyor.

Gelişen gerici akımın güçlenmesi üzerine Marx ve Engels 1852'de Komünist Liga'yı lağvettiler. 1850'de Engels, Marx'ın isteği üzerine Newyork Daily Tribune Gazetesi'ne Marx imzası ile seri makaleler yazdı. 1850'den sonra büyük maddi sıkıntı çeken Marx'a destek olarak onun rahatça çalışmasını ve yapıtlarını yazmasını sağladı.

Marx'ın on yıl süre ile yazı yazdığı Newyork Daily Tribune gazetesindeki askeri makalelerin çoğunu Engels kaleme aldı.

Engels 1857 yılında New American Cyclopedia için çeşitli askeri konularda yazılar yazdı. Engels, Marx'la birlikte yazdığı "Amerika'da İçsavaş" adlı eserin önsözünde "Proletarya eğer burjuvaziyi yenecekse, ilk olarak savaş stratejisi ve savaş sanatını çok iyi öğrenmelidir" diye yazar. Lenin ve günümüzün gerilla uzmanları Engels'ten etkilenmişlerdir.

Engels 1859 yılında yazdığı "Po und Rhein" adlı broşüründe İtalya'daki Fransa - Avusturya savaşına ilişkin sorunları tartışıyor. 1860'da Volunteer Journal for Lancashire and Cheshire'da İngiltere'deki gönüllüler hareketi üzerine ve Manchester Guardian'da Yedi Hafta Savaşı üstüne yazılar

yazdı. 1871'de Pall Mall Gazette'de Fransa - Prusya savaşı-na ilişkin 60 makale yayınladı. 28 Eylül 1864'de Londra'da kurulan Enternasyonal İşçiler Birliği Genel Konseyi'nde Engels uzun yıllar görev aldı. Engels 1865'de Prusya'nın Askeri Sorunu ve Alman İşçi Partisi adlı broşürüyle ve yandaşlarını eleştirdi. Marksizme karşı çıkan Proudhoncular ve Lassalleciler ve Bakunincilerle Engels yoğun bir kavgaya girişti. Engels 1871'de Paris Komünü esnasında uzaktan da olsa Paris'teki devrimcilere gücü oranında destek verdi. Komüne ilişkin görüşlerini, Komün'ün yıkılışından 20 yıl sonra Marx'ın " Fransa'da İçsavaş " adlı yapıtına yazdığı önsözde belirtti.

Engels, Marx ile birlikte yazdıkları "Enternasyonal İşçi Birliğine Karşı Komplo : Bakunin ve Sosyal Demokrasideki İttifaklar Üzerine " adlı broşürde İtalya, İspanya, İsviçre gibi ülkelerde proleter devrimci partilerin kurulmasını engelleyen küçük burjuva anarşist hareketlere dikkat çekilerek Bakunin'in "Enternasyonal"deki bölücü tavrı anlatılmaktadır.

Engels, Berlin Üniversitesi doçentlerinden Eugen Dühring'in yeni bir " sosyalist sistem " isteyen ve bilimsel sosyalizmin ana ilkelerini saptıran yazılarına karşı 1876 yılında "Anti - Dühring " adlı eserini yazdı. Eser 1876 yılında tamamlandı. Eserin bir bölümünü Marx yazdı ve tümünü baskıya girmeden önce okudu. Kitabı hazırlarken matematik ve doğa bilimleri dalındaki çalışmalarını daha sonra " Doğanın Diyalektiği " adlı yapıtını oluşturdu. Anti - Dühring, marksizmin ansiklopedisi niteliğinde bir yapıttır ve Engels'in üstün bilimselliğini ve dehasını ortaya koyan güçlü ve savaşımçı bir yapıttır. Engels, 1892'de bu yapıta tarihi materyalizmi özetleyen bir önsöz yazdı.

Marx ve Engels 1875'lerden sonra Rusya'ya iyiden iyiye ağırlık vermeye başladılar.

1883'de Marx'ın ölümünden sonra, Marx'ın eserlerinin yayımı da dahil olmak üzere Engels, tüm devrimci görevlerini tek başına yerine getirmek zorunda kaldı.

1884'de Engels, "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni"ni yayınladı. Eser bu konuda Marx'ın daha önce çıkardığı notlar üzerine inşa edildi. Büyük ilgi gören bu yapıt üretim biçimleri kavramına açıklık getirdi ve ilkel toplumda

kandaşlık ilişkilerine yer verdi.

Engels, 1885 yılında Kapital'in ikinci cildini yayınladı. 1886'da felsefe üzerine seri makaleler yayınlayan Engels'in bu ürünleri daha sonra 1888'de "Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu" adıyla bir kitap halinde yayınlandı. Bu makalelerde Engels, genel olarak diyalektik ve tarihi materyalizmi özetliyor.

Engels 1893'de Enternasyonal'in Zürich Kongresi'nde onursal başkanlığa getirildi ve büyük saygı gördü. 1894 yılında Kapital'in üçüncü cildini yayınladı.

Engels'in Marx'la mektuplaşmaları bilimsel sosyalizmin klasikleri arasına girecek değerdedir.

Lenin, son günlerinde yaşlı Engels'i görmek istemiş ancak Engels'in hastalığı dolayısıyla bu gerçekleşmemiştir.

Engels 5 Ağustos 1895'de Londra'da öldüğü zaman 75 yaşındaydı. Vasiyeti üzerine cesedi yakılarak külleri Manş Denizi'ne serpildi.

Ölümü'nin 86. yıldönümünde insanlığın bu büyük evladı tüm görkemi ile devrimci harekette yaşıyor ve yaşayacak.

(1) F. Engels, *Almanyada Köylü Savaşı*, Payel yayınları s:6

(2) Engels, *Anti - Dühring*, Sol Yay. s: 67

(3) Engels'in Marx'ın mezarı başında yaptığı konuşma

(4) K. Marx - F. Engels, *Felsefe İncelemeleri*, Sol Y. s: 20

(5) K. Marx - F. Engels, *Felsefe İncelemeleri*, Sol Y. s: 44

Paşalar Demokrasisine Doğru

M. Ali Çetin

12 Eylül 1981'e gelirken tekeli burjuvazinin gereksindiği önlemleri birer birer alan faşist paşalar iktidarı, içte ve dışta durumunu sağlamlaştırmak için şimdi "demokrasiye dönüş" hazırlıklarının yapıldığını duyuruyor.

İktidara el koyduktan sonra ilerici, devrimci, demokrat ve yurtsever kuruluşları kapatan ve ilerici, devrimci düşün ve örgütlenmeyi yasaklayan elikanlı paşalar, onbinlerce ilerici, devrimci, yurtsever Türk ve Kürt'ü tutuklatarak ağır işkencelerden geçirdiler. Paşalar iktidarı, işçi ve emekçi kitlelerin daha da sömürülmesi için her türlü önlemi alıp yasaklar koydular. İşçi sınıfı sendikal haklarını kullanmaktan alıkonuldu. Devrimci sendika yöneticileri tutuklandı...

Bugün Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda eşine az rastlanır cinsten baskı ve zulüm vardır. Emekçi kitlelerin yaşam yükü her geçen gün biraz daha ağırlaşıyor. Buna karşı faşist paşalar elleri ilerici insanların kanına bulanmış olarak ilericilere karşı saldırılarını sürdürüyorlar.

Kurtarıcı görünümünde gelen ve "sağa da sola da karşı" olduğunu söyleyen paşalar, her uygulamaları ile kime karşı ve kimden yana olduklarını çok açık biçimde ortaya koyuyorlar.

İMF Reçeteli Ekonomik Politika:

12 Eylül'den sonra iktidara el koyan paşalar, önceki iktidarın tekelci burjuvazinin temsilcisi planlama teşkilatının başkanını ekonomiyi düzenlemekle görevlendirdi. Tekellerin çıkarları için işe koyulan Başbakan Yardımcısı gerekli ön koşulların hazırlığına girişti.

12 Eylül öncesi iktidardan devralınan yüksek enflasyon hızı, yeni iktidarın başta çözmesi gereken bir durumdu. Enflasyonun hızını düşürmek için IMF'nin kısıcındaki tüm geri kalmış bağımlı ülkelerde yapılanın aynına başvuruldu. Ücretler donduruldu. Banka - kredi işlemlerinin yoluna gidildi. Para fazlasının emilmesi ve piyasada istikrarın sağlanması amacıyla kredi muslukları kısıldı ve reeskont hadleri yükseltildi. Sendikal faaliyetin yasaklanmasıyla işçi ve emekçilerin ücretleri donduruldu. Buna koşut olarak fiyatlardaki artış da belirli bir yavaşlama gösterdi. Ne var ki enflasyon hızının düşmesi ekonominin rahatlamasına yetmedi. Bu kez yatırımlar yavaşladı ve halkın alımgücü düştü. Böylece daha küçük girişimciler büyük ekonomik sıkıntılar altında batma noktasına ulaştılar. Tekelci burjuvazinin temsilcileri yükseltmeye başladı. Kredi darlığı konusunda şikayetler belirdi.

Hükümet, işsizliği ve ekonomik durgunluğu hafifletmek için yeni yatırımlar yapılması için gerekli önlemlere yönelme eğilimi gösterdi.

Tekelci burjuvazinin çıkarları gözetilerek para - kredi politikasında yeni ayarlamalara gidildi. Dışsatımı kolaylaştırmak için teşvik önlemlerine gidildi. Bunun yanısıra yabancı sermaye yatırımları için daha elverişli koşullar yaratıldı. Arap ülkeleriyle İran'a yapılan dışsatımların artırılması yolunda bazı gelişmeler görüldü. Ancak tüm bu gelişmeler ve ayarlamalar ekonominin düzlüğe çıkmasına yetmiyordu. Yine IMF'eye avuç açma zorunluğu vardı. IMF'ye de her gildiğinde yeni önlemlerin alınması koşulu ortaya atılıyordu. Bunlardan bir tanesi para ve kur ayarlamalarının her gün yapılarak açıklanmasıydı. Böylece Türk lirası yabancı

paralara karşı bir kararlılık göstermeyecek ve her ayarlanışında günlük olarak değeri düşürülecektir. Bu değişik ve sürekli bir devalüasyon biçimidir. Bu kararın alınmasından sonra Türk parası özellikle dolara karşı sürekli değer kaybetti. Bunun sonucu fiyatların kronik bir biçimde artması ve ücretlerin sabit kalması ve böylece emekçilerin yaşam yükünün her gün daha da ağırlaşmasıdır. Petrol fiyatlarında görülen sürekli artış bunun açık göstergesidir. Petrol gibi dövizle alınan bir temel maddeye yapılan zamlar diğer mallara yansımakta gecikme göstermiyor. IMF yalnızca kur ayarlamalarının günlük yapılmasını değil Kamu İktisadi Kuruluşları'nın (KİT'lerin) ıslah edilmesini yada " kamu " kuruluşu olmaktan çıkarılmalarını istiyor. Bu, içinde tekelleşmeyi taşımaktadır. KİT'lerin ıslahı için öne sürülen koşullardan biri, KİT'lerdeki maliyet artışlarının fiyat zammı ile karşılanmasını öngörmektedir. Bunun böyle olması halinde fiyatlar sürekli yükselecek ve buna bağlı olarak enflasyon hızı artacaktır. Bunlara karşılık IMF'nin vereceği krediler temel yatırım alanlarından çok tekelci burjuvazinin döviz gereksinimlerini karşılamakta kullanılacak. En önemlisi IMF ekonomik istikrarı ücretlerin dondurulmasında, üretimin artırılmasında işin sürekliliğinde görüyor. Buna göre göre işçiler tam kapasite çalışacak, ücretler belli bir ölçüde kaldığından sömürüleri yoğunlaşacak ve tekelci burjuvazi hiç bir direnç görmeden ucuz işgücüne kavuşmuş olacaktır. Böylece elde edilen ürünlerin fiyatları büyük artışlar göstermeyerek dışsatım olanakları elde edilebilecektir.

Bu doğrultudaki ekonomik ve mali önlemler ve çabalar önceleri enflasyon hızının düşürülmesinde kendini gösterdi. Ama buna karşılık bir çok sektör zor durumda kaldı. Bunlardan inşaat sektörü büyük bir sarsıntı geçirdi. Bir çok girişim durumunu kurtaramayarak battı. Yüksek faiz hadleri kısa vadeli mevduatı toplamakla birlikte bir çok ticari bankanın gelecekte sarsılmasının belirtilerini de veriyor.

Çok açıktır ki ilerici, devrimci güçlere sokak kabadayısı edasıyla meydan okuyan ve caka satan elikanlı generaller çetesi geri kalmış, emperyalist bağımlılıktaki kapitalist bir yapıyı düşledikleri biçimde esenliğe çıkaramayacaklardır. Onlar ancak var olan işsizliği daha da artıracak, kitlelerin

yaşam yükünü iyiden iyiye ağırlaştıracak, emperyalizme olan bağımlılığı pekiştirecek, askeri harcamaları artıracak, IMF'nin istemlerini yerine getirecek, tekelci burjuvazinin tüm istemlerinin yerine getirecek, anti - komünizmi sistemleştirecek, NATO'daki gücünü artıracak.

Kemalizm: Her Derde Deva

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana egemen çevreler her dara girdiklerinde "komünizm ve bölücülük" yaygarası koparmakta ve hemen Türkiye'yi kurtuluşa götürecektir yola "kemalist" yola girilmesi istenmektedir.

Nedir bu Türkiye'ye musallat olacak belanın panzehiri Kemalizm? Mustafa Kemal'in adından gelen kemalizm, başlıbaşına bir ideoloji midir? Dünyada eşine rastlanmayacak olan sınıflarüstü bir yönetim biçimi mi? Bu konuda daha önce ve halen çok kereler yazılıp çizildi ve tartışıldı. Faşist paşaların iktidara el koymasıyla bu tartışmalar yeniden gündeme geldi. Elbet bunun gündeme gelmesi nedensiz değildir. Bir kere faşist paşalar kendilerinin "atatürkçü" (yada kemalist deyin) olduklarını, sarsılan devlet otoritesini sağlayarak demokrasiye işlerlik kazandırdıktan sonra kışlarına çekileceklerini belirtiyorlar. İkincisi bazı "sol" kesimler, paşaların gerçek "atatürkçü" olmadığını belirtiyor ve "atatürkçülük" konusunda paşaları uyarıyorlar. "Şunu, şunu yapmanız gerekir, kemalist olmanız için" deniyor... Özellikle Cumhuriyet Gazetesi'nde kümelenen "sol" kemalistler böylece demokratik görevlerini yerine getirdiklerine inanıyorlar.

Mustafa Kemal, Türk Kurtuluş Savaşı'na öncülük etmiş kadronun şefidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntıları üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Bu kadronun ideolojik yapısı abece bilen herkesin bileceği gibi burjuvaziye dayanıyor. Burjuvazinin anti - emperyalistliğini tartışmaya gerek yok. Zaten yazının konusu kemalizmi enine boyuna "tahlil" etmek değildir. Burada kısaca bazı değerlendirmeler yapmak demokrasiye (!) yönelen paşalar için belli sonuçlara varmak için yardımcı olacaktır. Günün koşullarında

larında anti - emperyalist bir konuma giren kurtuluş kadrosu, yapıları gereği olarak özel mülkiyete dayalı bir ekonomik yapı kurup geliştirmeye başladılar.

Kurtuluş kadrosu kendini tüm ulusun temsilcisi ilan ederek sınıf gerçeğini daha baştan yadsıdı. Daha başarıya ulaşmadan ilerici, devrimci, yurtsever unsurlara olan kin ve nefretin en bayağısını ve barbarını göstermekte duraksamadılar. Mustafa Suphi ve arkadaşlarının katledilmeleri bunun herkesçe bilinen açık örneğidir. Atatürk'ü diğerlerinden ayırmak ve ona zorla bir ilericilik, devrimcilik " izafe " etmek isteyen kemalist " solcular" bu cinayetin Atatürk'ün bilgisi dışında ve Kazım Karabekir'ce planlandığını ileri süregeldiler (Doğan Avcıoğlu gibileri). Atatürk döneminde yapılan tüm baskı, zulüm uygulamalarından sanki o, bunun dışındaymış gibi sürekli olarak başkaları sorumlu tutuluyor. Başarılar, ilerici görünümün onun ama onun dönemindeki baskılar, kıyımlar, zulümler ve ilerici düşmanlığı onun bilgisinin dışında diğer yöneticilerce yapılmış ...

M. Kemal'in devlet başkanlığı döneminde ilerici, devrimci, yurtsever insanlara ve tümüyle Kürt halkına dünyada eşine az rastlanır biçimde bir baskı ve zulüm politikası uygulandı. İşçi ve emekçi kitleler en küçük demokratik hak ve özgürlüklerden yoksun olarak yıllar yılı burjuvaziyi palazlandırmak için adeta karın tokluğuna çalıştırıldılar. Kürt halkı inim inim inletildi. Şimdi bunların hangisi Atatürk'ün bilgisi dışında yapılmıştır ? Ve neden Atatürk bu kadronun başı ve karşı konulmaz şefiydi. Bu katliamların, baskıların, sömürünün, kıyımların yapıldığı dönemde devlet erkinin en güçlü unsurunu " yağdan kıl çekercesine " bundan irak tutmak neyi halleder ? Türk burjuvazisinin henüz güçsüz olduğu bir dönemde iktidara gelen bir kadro, burjuvaziyi geliştirmek için başka ne yapar ki ? Atatürki Cumhuriyetin kuruluşunun önderi olarak Türk burjuvazisinin de önderi değil midir ? Onun Sovyetler Birliği ile iyi komşuluk ilişkilerine girişmesi ve savaş sırasında onlardan yardım alması bütün bunları ortadan kaldırırmı ? Kemalist yönetim Sovyetler Birliği ile iyi komşuluk ilişkilerini sürdürürken İngiltere, Amerika, Almanya, Fransa ve İtalya gibi emperyalist devletlerle nasıl bir ilişki içindeydi ? Kaldı ki iyi komşuluk ilişkisi-

lerini abartıp bundan bitip tükenmez bir anti - emperyalist sonuç çıkarmak kadar yanıltıcı bir şey var mı ? Dünya konjonktürü bunu yalnız Atatürk'e değil bir çoklarına da dayatmıştır. Kemal'den sonraki iktidarlar da aynı yolu izlediler mi ? Örneğin Demirel, Sovyetlerle bir dizi ekonomik anlaşmaya imza atmadı mı ? Bu Demirel'in anti- emperyalist olduğunu mu gösterir ? Bugün burjuvazinin en gerici kesimi neden atatürkçü olduğunu söylüyor ? Şimdi, atatürkçülüğün anti - emperyalist yanının günümüzde ne kadar geçerliliği var ? Bunları cevaplamak gerekir.

Bunları bırakmanın zamanı çoktan geçti. Atatürk'ten solculara hayır gelmediği gibi atatürkçülerden de gelmez. Atatürkçülük Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda zulmün, baskının, katliamların adı olageldi. Elikanlı paşalar bu ismin devamcılarıdır. Doğrudur bu ... Onun içindir ki işçi ve emekçi kitleler yoğun bir sömürü ve baskı altında yaşıyor. Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda ilerici, devrimci, yurtsever onbinlerce insan zindanlarda tutuluyor. İlerici düşün ve örgütlenme yasak... Paşalar yansız olduklarını söylüyorlar. Atatürk de böyle diyordu, " tasada ve kıvançta bir " olan bir ulustan dem vuruyordu. Şimdi yine birliği bozulmuş "ulusun" birliğinin sağlanmasından söz ediliyor. Atatürk ve kadrosu birliği kan ve baskıya dayandırarak sağlıyordu. Şimdikiler de öyle... Atatürkçü " solcu"ların, "Mustafa Kemal yurtta sulh, cihanda sulh diyordu. O, ülkenin bağımsızlığını korurdu vb..." türünden sözleri ve yazıları kitlelerin gerçekleri öğrenmesini engellemekten başka neye yarar ? Bu günkü dahil olmak üzere zulüm yönetimlerini hoş göstermeye hizmet etmez mi ? Atatürk döneminde NATO ittifakı var mıydı ki o buna katılmadı ? ABD ve diğer emperyalist ülkelerin durumu Türkiye'yi yeniden ele almaları konusunda acele etmelerini gerektiriyor muydu ? Savaş sonrası her emperyalist devlet kendi durumunu yeniden düzenlemeye giderken yabancı sermaye neden Türkiye'ye gelsindi ? Hangisi geldi de kabul edilmedi ? Ve neden ? Böylesi sorulara yanıt vermek bile artık gereksiz. Burjuvazinin en baskıcı iktidarlarından birini şu yada bu yönüyle ele alıp onu hoş göstermek son derece kötü sonuçlara götürür.

Kısacası bugünkü paşaların Atatürkçülüğüne diyecek yok. Ama Atatürk'ün günümüzdeki "ilericiliği" devrimci harekete, ilerici kavgaya teorik ve ideolojik karşılıklar getirmekten başka bir işe yaramaz.

Elikanlı paşalar "herderde deva kemalizm" formülüne sıkı sıkıya sarılarak, "komünizme, bölücülüğe ve yıkıcılığa" karşı savaş açıyor ve bununla ülkenin bölünmezliğini koruyor (!) milletin birliğini (!) sağlıyorlar... Ama "bu millet isterse herşeye sahip olabilir" türünden laflar eden ve idam fermanları veren paşalar aynı cüretkârlığı dışa karşı göstermiyor. ABD'ye, Federal Almanya'ya ve diğerlerine el oğuşturup temenna ediyorlar. IMF'nin karşısında paşaların Başbakan yardımcısı elpençe divan duruyor. Türkiye ekonomisi debelenip duruyor bataktaki. İşsizlik ve yoksulluk almış yürümüş. Dış ticaret açığı büyüdükçe büyüyor. 1980'in ilk üç ayında 671 milyon dolar olan dış ticaret açığı şimdi 1 milyar 277 milyon dolardır. Aynı dönemde 345 milyon dolar olan cari işlemler açığı 872 milyon dolara tırmandı. 1981 yılının ilk üç aylık döneminde dış kaynak gereksinimi 933 milyon dolardır. Bu yıl yüzde 4'lük bir kalkınma hızını gerçekleştirebilmek için 3 milyar dolar civarında hesaplanan cari işlemler açığını finanse etmesi gerekir. Bunun için de "kurtarıcı paşalar" IMF kışkacında bağırıp çağırıyor ve hınçlarını "komünist ve bölücülerden" almaya çalışıyor. Kemalizmi gerçek kurtuluş yolu olarak göstermeye çabalayanlar sözüm ona paşalara akıl öğretiyorlar. Ama boşuna. Türkiye dünyadan soyut değildir. Kapitalist ekonomi bir sistem içinde anlamını buluyor. Geri kalmış, dışa bağımlı bir devletin başka seçeneği yoktur. Bu yola Atatürk döneminde girilmiş ve İzmir İktisat Kongresi'nde ete kemiğe bürünmüştür. Paşalar da bu yola devam etmekten başka bir şey yapamadılar ve yapamazlar. Bir serüvene dönüştürülen kemalizm masalı burjuvazinin baskı yöntemi olarak bugün yeni sahnesinde oynanıyor...

Paşalar Baskı ve Zulüm Politikasını Gevşetmeden Sürdürüyor!

Kurtarıcı pozlarında iktidara el koyan faşist paşalar komünizm ve bölücülük tehlikesi biçiminde yıllar yıldır orta-

ya atılan gerici ve pash silaıı kullanıyor. Ülkenin " gitti gidecek " , " komünizm geldi gelecek " bir tehlike olduğunu ileri süren paşalar bununla gerici saldırılarına bir kılıf buldular.

Onbinlerce ilerici, devrimci, demokrat insanı işkenceye uğratan ve tutuklevlerine dolduran paşalar çetesi, dizginlenmez biçimde ilerici insanların kanına elini bulamaya devam ediyor. Güpegündüz sokak ortalarında vurulan ilericiler, gece sabahlara karşı evlerinden alınan yurtseverler, etrafi kuşatılarak bir savaş havası içinde basılan Kürt köyleri, kadın çoluk, çocuk, ihtiyar ayırımı yapılmaksızın yapılan baskı uygulamaları, akıl almaz işkenceler... Bütün bunlar, paşaların " devleti ve vatani kurtarma " çalışmalarıdır...

Ardından paşalar kendilerini " adil " ve mazur göstermek için sıkıyönetim savcılarica ve MİT işkencehanelerinde elde edilen "itiraflar"a dayanarak iddianameler yayınlamakta ve basın- yayin aracılığıyla bunu duyurmaktadır.

Yayımlanan iddianameler ve yapılan duruşmalarla bir yandan anarşı, terör ve bölücülüğün sağlanması yapılmaya çalışılırken öteyandan da eski bakanların yada devlet görevlilerinin rüşvet, irtikâp ve yolsuzluklarını içeren duruşmalar yapılarak kendilerinin, ülkenin çıkarları için ve onun bölünmesini önlemek için çalıştıklarının kanıtını vermeye çalışıyorlar. Bir de daha önce MHP'liler yada ona bağlı yan kuruluşlar hakkında açılan davalar sürdürülmekte, MHP yöneticileri ve bazı mensupları hakkında idam istemiyle davalar açılmakta ve böylece yalnız komünizm ve bölücülükle değil, bunun yanı sıra " yansız " bir tutumla her türlü " cinayet odağı"nın üzerine de gidildiği görünümünü yaratmak istiyor. Böylece yalnız içte değil, dünya ilerici kamuoyunda da kendisini " yansız , adil ve zorunlu " olarak göstermeye çalışmaktadır.

Paşalar Demokrasi (!) Hazırlığı Yapıyor...

12 Eylül 1981'de iktidara el koyan paşalar onbinlerce ilerici, devrimci, yurtsever ve demokrat insanı işkenceden geçirip tutuklatan, sendikaları kapatıp devrimci yöneticilerini içeri koyduktan , ekonomiyi emperyalizme iyiden iyiye ba-

ğimliliğe ve tekelcilerin isteklerine uygun bir duruma getirdikten, grevleri yasakladıktan ve fiyatları ayarlayıp ücretleri dondurduktan, paranın değerini her gün düşecek biçimde ayarladıktan sonra şimdi yavaş yavaş gitme hazırlığı yaptıklarını açıklıyor.

Emperyalizmin güdümünde geri kalmış bir çok ülkede zorda kalındığında paşalar iktidara el koyuyor. Onlar da Türkiye'dekiler gibi "komünizm" tehlikesini ileri sürüyor ve ülkedeki kargaşaya son vereceklerini açıklıyorlar. Geldikten sonra onlar da ilerici düşün ve örgütlenmeye yasak koyuyorlar. Onlar da ücretleri dondurup fiyatları sürekli artıracak bir ayarlamaya tabi tutuyorlar. Onlar da sendikal çalışmalara yasak koyuyorlar. Onlar da askeri harcamaları artırıyorlar. Onların döneminde de belli bir süre terör duruyor. Ama yoksulluk, işsizlik ve sefalet gittikçe artıyor. Tekelleşme hızlanıyor. Zindanlara doldurulan ilerici devrimcilerle karşı, ilerici devrimci savaşımın yasaklanmasına karşı ekonomide kararlılık sağlanamıyor ve toplum esenliğe çıkamıyor. Zulüm ve baskı politikası emperyalizmin uzantısı bir avuç tekelci burjuvazinin çıkarına çalıştırılıyor.

Latin Amerika'daki bir çok ülkede sahnelenen budur. Emperyalizmin dünyaya bir "mucize" gibi göstermeye kalkıştığı Brezilya modeli geniş emekçi kitlelerin kanı ve alın teri üzerinde emperyalizmin çıkarlarını koruyan ve tekelci burjuvazinin kârlarının büyümesi için çalışan bir iktidarın halk düşmanı tutumudur. Bugün Brezilya'da geniş emekçi kitleler eşine az rastlanır bir baskı ve sömürü altındadır. Brezilya'lı ilerici, devrimci, yurtsever binlerce insan yıllardan beri zindanlarda tutuluyor. 1981'in başından Haziran ayı sonuna kadar Brezilya parası tam 18 defa devalüe edilerek dolara karşı yüzde 45 civarında değer kaybetti. Ekonomik istikrar tüm çabalara karşı sağlanamıyor. İşsizlik, pahalılık sürüp gidiyor. Tekelci burjuvazi, tekel dışı sermayeyi yokluğa itiyor. Brezilya'daki iktidar Brezilya halkının değil, Brezilya'daki bir avuç sömürücünün ve onların ardındaki emperyalizmin çıkarlarını koruyor ve Brezilya halkına bunun için zulmediyor. Bu ekonomik ve toplumsal çalkantılar ve derin çözümsüzlükler içinde onların baskı ve şiddet yönteminden, zulüm ve kandan başka ayakta durma yolları yoktur. Ama

bu yol da dünyanın hiç bir yerinde ve tarihin hiç bir döneminde kalıcılık sağlamadı ve sağlayamayacak. Brezilya'ya göre daha değişik konuma sahip bulunan ama o da onun gibi yıllar yılı sömürgecilerin ve emperyalistlerin sömürü ve bağımlılığı altında kalarak gerilik çemberini yırtamayan Arjantin'de de paşalar ülkeyi "kurtarmak" için gelmişlerdi. Açlığın, yoksulluğun, yokluğun, cehaletin, işsizliğin pençesinde yıllar yılı inletilen Arjantin halkı bir çok kez generalerin iktidarına tanık oldu. Hiç bir iktidar Arjantin halkına mutluluk getirmedi. Çünkü hepsi de halkı kurtarmak için geldiklerini söylemelerine karşın aslında emperyalizmin uzantısı bir avuç egemen gücün çıkarını korumak gelmişti. Arjantin'de geri kalmış kapitalist yapı içinde tekelci burjuvazinin sömürü ve yağması generallerin iktidarı ile birlikte daha da yoğunlaştı. İşsizlik ve sefalet büyüdü. Ekonomik bunalım daha da büyüdü. 1979 yılında 1 Amerikan doları 1000 Arjantin Pezos'u iken 1981'de 1 dolar 2.000 pezos oldu. Bu kez kredi muslukları kısılarak yüzde 650 civarında olan enflasyonun hızının azaltılması için çalışıldı. Enflasyon kredi musluklarının kısılması, ücretlerin dondurulması ile yüzde 150 dolayına indirilebildi. Ama ondan sonra da ekonomik durgunluk başgösterdi. Yatırımlar durdu. İşsizlik arttı. Gümrük, fiyat ve döviz denetimleri kalktı. Sürekli devalüasyon yapıldı. Yabancı sermayenin Arjantin'e girmesi için elverişli koşullar yaratıldı. Tarıma ağırlık verildi. Devlete ait çelik, kağıt, tekstil, şeker fabrikaları ile maden ocakları açık artırmayla satışa çıkarıldı. Fiyat artış oranı yüzde 900 iken bu fabrikalar yüzde 7 faiz üzerinden taksitle satıldı. Kredi faizleri yüzde 85'e fırladı. Banka iflasları hızlandı. Bir çok firma birbiri ardınca devrildi. İlerici düşün ve örgütlenmenin, sendikal faaliyetin ve demokratik her türlü gelişmenin yasaklandığı ve ezilmeye çalışıldığı Arjantin'de 1976 yılından bu yana sürüdürülen bu yönetimle kitlelerin sefaleti derinleşti. O günden bugüne onbinlerce ilerici, devrimci, yurtsever ve demokrat insan zindanlarda tutulurken, bu süre içinde sokak ortalarında ve çöplüklerde "faili belirsiz" altı bin kişinin cesetleri bulundu.

Bu baskı ve zulüm politikası Arjantin toplumunun esaretini pekiştirirken, burjuvazinin düzlüğe çıkmasına da el ver-

miyordu. Bunun üzerine generaller kendilerine bir çıkış yolu aramaya koyuldular. Çünkü ilerici, devrimci insanları en aşağılık metotlarla öldürtüp çöplüklere atırmak bir iktidarı ayakta tutmaya yetmiyor. Şimdi generaller bir yol bulup kendilerini kenara çekmenin çarelerini arıyorlar. Kendi denetimlerinde bir iktidarı sivillere devretmek yada doğrudan doğruya seçime gitmek yada daha bir süre iktidarda kalıp gitme hazırlığı mı yapmak gerektiği konusunda en uygun çıkış yolu aranıyor. Bu Latin Amerika cuntaları "mot a mot" Türkiye'ninkilere uymasa da özü itibariyle aynı gerekçelere ve aynı temele dayandığından çok büyük benzerlikler de gösteriyor. Latin Amerika'dakiler gibi Türkiye'de de paşalar " yurdun bütünlüğünü " sağlamak ve komünizmi önlemek için geldiklerini ileri sürüyorlar. Geri kalmış kapitalist yapı içinde tekelci burjuvazinin gelişimi için gerekli önlemleri alıyor ve emperyalizme olan bağımlılığı iyiden iyie pekiştirerek ilerici, devrimci, yurtsever güçlere saldırıyı yoğunlaştırıp geniş emekçi kitleler üzerinde baskıya, zulme dayanan bir mekanizmanın kayışlarını sıkıştırarak ve yağlayarak oturuyorlar. Daha sonra işin içinden çıkamayınca ekonomik ve toplumsal çelişkiler iyiden iyie derinleşince, verdikleri sözlerin bir aldatmacadan öteye gitmediği anlaşılınca, bu kez " ordunun demokratik geleneğinden, politika dışı kalması gerektiğinden,vb..." bahsedilerek iktidarın yeniden sivillere devredilmesi hazırlığı yapıyorlar. Böylece yıpranma belli bir ölçüde önlenecek yine perde arkasında kalınıyor ve sırası geldiğinde yeniden sahnede boy gösteriliyor.

İktidardaki Evren ve arkadaşları da şimdi gerekli önlemleri alarak, ilerici, devrimci, yurtsever insanları ağır cezalara çarptırdıktan, geniş emekçi kitlelere gerekli gözdağını verdikten sonra, onların yaşam yükünü çekilmez bir biçimde arttırarak gitmenin hazırlığına koyuluyorlar...

Sıkıyönetim savcılıklarının iddianameleriyle, bakanlıklarda yapılan yolsuzluk dosyaları birer birer basın aracılığıyla ve devletin yayın kurumlarınca Türkiye'nin ve Türkiye Kürdistanı'nın dört bir yanına duyuruluyor. Sağda ve solda teröre karışmış insanlar yargılanıp idama mahkum ediliyor ve idam fermanları uygulanıyor. Böylece paşalar, yolsuzlukla-

rın, çürümüşlüklerin ve cinayet faillerinin üzerine yürüdüklerini ispatlamaya çalışıyorlar. Ama bunun yanında en küçük terör olayına karışmamış ilerici, devrimci kuruluşları da neden kapattığını ve üyelerini neden tutukladıkları işkenceye uğrattığını açıklayamıyor. Bu hay huy içinde onu da terör ve anarşinin bir kesimi olarak göstermeye çalışıyor. Faşist cinayet şebekesi MHP militanlarıyla bir bütün olarak sol ve Türkiye Kürdistan'ı ulusal demokratik hareketi aynı kefeyle oturtularak kitlelerin ve dünya kamu oyunun gözünden gerçekleri gizlemeye çalışıyor. Ne var ki paşalar bununla kimseyi aldatamazlar. Onların kimin hizmetkârı oldukları ve kim karşı olduklarını zaman geçtikçe herkes iyiden iyiye kavıyor. Şimdi Türk ve Kürt halklarının düşmanı, ırkçı, şöven paşalar "demokrasiye dönme hazırlığı yaptıklarını" ilân ediyorlar.

Nasıl bir demokrasiye dönülecek? Nedir paşaların demokrasi anlayışı? Çıkardıkları yasalar, konuşmaları, demeçleri bunların nasıl bir demokrasi anlayışı içinde olduklarını ve bunu nasıl kuracaklarını ortaya koyuyor. Anayasa'yı yapmak için 1981'in sonbaharında oluşturulacak "Danışma Meclisi" nin 160 üyesinden 140'ı, valilerin göstereceği adaylar arasından ve Milli Güvenlik Konseyi tarafından ve bunların 20'si de doğrudan MGK tarafından seçilecek. Açıkcası kendi adamlarını kendileri "seçecekler". Ama bunların yapacakları yasa önerisi bile yine MGK'nun oluruna sunulacak ve MGK bunu dilediği biçimde değişikliğe uğratarak ya da aynıysa onaylayabilecek. Demek ki, kendisinin tek tek belirliyeceği adamlara bile güven duymuyorlar. Buna rağmen bu uydurma meclisi kurmalarının nedeni nedir? Bu açık. Türkiye'ye ve Dünya'ya, sözüm ona demokrasiye geçtiklerini göstermek için. Seçeceklerinin siyasi partilerle ilişkileri bulunmayacak ve Atatürkçü olacaklarmış.

Paşalar "âlâyı vâlâ" ile iktidara el koydular. İlercilere karşı saldırıya geçtiler. Göstermelik MHP davasıyla yansızlıklarını ispata koyuldular. Ama demokrasinin düzlüğe çıkmasını sağlayamadılar ve sağlayamazlar. İlerici kanına gırtlığına kadar bulanarak ve Kürt halkına nefretlerini kusarak şimdi gitme hazırlığı yapıyorlar. Bununla yıpranmalarını önleyecek ve ordunun her zaman "devletin" gerçek sahibi

olarak her türlü tehliye karşı hazır beklediğini gösterecekler. Bunun yanında ordunun hiç bir zaman "politikaya bulaşmak" istemediği, ancak devletin geleceğinin tehlikeye düşmesiyle zorunlu olarak ve devletin geleceğini korumak amacıyla müdahalede bulunduğunu ve bu görevini tamamlayınca da çekip gittiği imajını pekiştirmek istiyor. Atatürkçü "sol"cular da bu durum karşısında avuçlarını ovuşturmakta ve ordunun "Atatürkçü geleneği"ni sürdürdüğünü söyleyerek sevinmektedirler. Bu arada içte demokrasiye (!) geçiş hazırlıkları yapılırken, dışta izlenen politika da Kemalistlerin övünmelerine yol açmış, özellikle İsrail'le diplomatik ilişkilerin sınırlandırılması yolunda alınan karar yerinde ve kişilikli olarak değerlendirilmiştir. Oysa Türkiye ile İsrail'in ilişkileri zaten sınırlı olduğu gibi, Türkiye bu kararı Arap ülkelere hoş görünerek dış satımlarını arttırma amacına yönelik yaptı. Ama çok geçmeden aynı kararı bu kez, Afganistan için aldı. Aslında bu davranış doğrudan doğruya Sovyetler birliğine karşıdır. Ama dünya konjonktürü ve komşuluk durumu onları bu biçimde bir tavır takınmaya sevk ediyor. Böylece hem ABD politikasına olan bağlılıklarını gösteriyorlar, hem islâm ülkelerine hoş görünmeye çalışarak dış satımlarını ve örneğin Suudi Arabistan'dan kredi olanaklarını yaratmak istiyorlar ve dışsatımları ile işgücü 'ihracını' öngörüyorlar. Bu paşaların iç politikalarının dışa yansımalarının bir belirtisidir. Onun için bakın Arap ülkeleriyle ilişkiler düzenlendi, İsrail'la ilişkiler asgariye indirildi, İran'ın iç işlerine karışılmıyor gibisinden laflarla "Atatürkçü dış politika" yeniden kuruluyor deyip kafa bulandırmanın ne denli yanlış olduğu ve eli kanlı paşalar iktidarının meşrulaştırılmasına hizmet edeceği ortada. NATO paşaları yansız bir politika izliyemezler ve ne denli demokrasiye gideceklerini ilân etseler de onların baş vuracağı yeni düzenleme hiç bir zaman için demokrasi olmayacak. Türkiye'nin bu ekonomik ve toplumsal bunalımı, Kürt ulusal sorunu, burjuvazinin çözümsüzlüğü ortada dururken egemen güçler demokrasi masalları söylemekten ileri gidemezler. Hem demokrasiyi burjuvazi değil, işçi ve emekçi kitleler kendi savaşlarıyla elde ederler. Dünyanın neresinde egemen güçler demokratik düzenlemeleri kendi rızalarıyla yaparlar? Kaldı ki neden yap-

sınlar? İktidarlarını kitlelerin sömürüsüne dayandıran sömürücü güçler, emperyalist çağda olanak buldukları her zaman ve her yerde baskı ve şiddete baş vurur. Türk egemen güçlerini ve onların vurucu gücü orduyu bunun dışında tutmak olanaklı mıdır? Elbette değil. Türk ordusu da ne derse desin, nasıl bir görünüme bürünürse bürünsün özünde bujuva devleti nin vurucu ve koruyucu gücü olarak görevini yapar. Bu ordu içinde ilerici, yurtsever unsurların olamayacağı anlamına değildir. Aksine bu unsurlar, orduda da vardır. Ama bir kurum olarak ordu, egemen güçlerin vurucu ve koruyucu gücü ve etkin unsuru durumundadır. İkisi birbirinden ayrı şeylerdir. Türk ordusunun demokrasi geleneği, yansızlığı, bağımsızlığa olan eğilimi gerçekleri çarpıtmaktan ve hayali savlar yaratarak faşist paşaların durumunu meşrulaştırmaktan başka işe yaramazlar. Aynı şeyler yıllar yılı Şili ordusu içine de söylendi durdu. Ama Şili'de tekelci burjuvazinin çıkarları tehlikeye düştüğünde Ordu'nun en küçük bir duraksama göstermeden iktidara el koyduğunu ve faşist bir yönetimi kurumlaştırdığını gördük. Bu savsataları ısıtıp ısıtıp ileri sürmenin gereği yok. Her şey apaçık ortada ve paşaların kimin emrinde, kime hizmet ettikleri kimin düşmanı oldukları da açık.

Onlar demokrasiye geçemezler. Demokrasiyi ancak Türk ve Kürt halkı devrimci savaşıyla gerçekleştirecektir. Onlar olsa olsa zulüm ve sömürüye dayalı bir "Paşalar Demokrasisi" yasallaştırmak için çabalayacaklardır.

Böylece hem ABD politikasına olan bağlılıklarını gösteriyorlar, hem islâm ülkelerine hoş görünmeye çalışarak dış satımlarını ve örneğin Suudi Arabistan'dan kredi olanaklarını yaratmak istiyorlar ve dış satımları ile iş gücü "ihracını" öngörüyorlar. Bu paşaların iç politikalarının dışa yansımalarının bir belirtisidir. Onun için bakın Arap ülkeleriyle ilişkiler düzenlendi, İsrail'la ilişkiler asgariye indirildi, İran'ın iç işlerine karışılmıyor gibisinden laflarla

"Atatürkçü dış politika" yeniden kuruluyor deyip kafa bulandırmanın ne denli yanlış olduğu ve eli kanlı paşalar iktidarının meşrulaştırılmasına hizmet edeceği ortada. NATO paşaları yansız bir politika izliyemezler ve ne denli demokrasiye gideceklerini ilân etseler de onların baş

vuracağı yeni düzenleme hiç bir zaman için demokrasi olmayacak. Türkiye'nin bu ekonomik ve toplumsal bunalımı, Kürt ulusal sorunu, burjuvazinin çözümsüzlüğü ortada dururken egemen güçler demokrasi masalları söylemekten ileri gidemezler. Hem demokrasiyi burjuvazi değil, işçi ve emekçi kitleler kendi savaşlarıyla elde ederler. Dünyanın neresinde egemen güçler demokratik düzenlemeleri kendi rızalarıyla yaparlar? Kaldı ki neden yapsınlar? İktidarlarını kitlelerin sömürüsüne dayandıran sömürücü güçler, emperyalist çağda olanak buldukları her zaman ve her yerde baskı ve şiddete baş vurur. Türk egemen güçlerini ve onların vurucu gücü orduyu bunun dışında tutmak olanaklı mıdır? Elbette değil. Türk ordusu da ne derse desin, nasıl bir görünüme bürünürse bürünsün özünde bujuva devletinin vurucu ve koruyucu gücü olarak görevini yapar. Bu ordu içinde ilerici, yurtsever unsurların olamayacağı anlamına değildir. Aksine bu unsurlar, orduda da vardır. Ama bir kurum olarak ordu, egemen güçlerin vurucu ve koruyucu gücü ve etkin unsuru durumundadır. İkisi birbirinden ayrı şeylerdir. Türk ordusunun demokrasi geleneği, yansızlığı, bağımsızlığa olan eğilimi gerçekleri çarpıtmaktan ve hayali savlar yaratarak faşist paşaların durumunu meşrulaştırmaktan başka işe yaramazlar. Aynı şeyler yıllar yılı Şili ordusu içine de söylendi durdu. Ama Şili'de tekeli burjuvazinin çıkarları tehlikeye düştüğünde Ordu'nun en küçük bir duraksama göstermeden iktidara el koyduğunu ve faşist bir yönetimi kurumlaştırdığını gördük. Bu savsataları ısıtıp ısıtıp ileri sürmenin gereği yok. Her şey apaçık ortada ve paşaların kimin emrinde, kime hizmet ettikleri kimin düşmanı oldukları da açık.

Onlar demokrasiye geçemezler. Demokrasiyi ancak Türk ve Kürt halkı devrimci savaşımıyla gerçekleştirecektir. Onlar olsa olsa zulüm ve sömürüye dayalı bir "Paşalar Demokrasisi" yasallaştırmak için çabalayacaklardır.

Paşaların "danışma meclisi" oluşturmaya çalıştıkları "yasal" düzenlemelerin nasıl olacağını da göstergesidir. Ordunun her an müdahale edeceği, her zaman aba altından sopa göstereceği, demokratik hak ve özgürlüklerin olmadığı sözüm ona seçimle iktidara gelen sivilin yönetimi

olacak.. Böylece esas güç yine orduda kalmasına karşın görünürde siviller iktidarı yürütecekler. İşçi ve emekçi kitlelerin yaşam yükü daha da ağırlaşacak, işsizlik artacak, Kürt halkı üzerindeki zulüm katmerleşecek ve dışa karşı "bizde demokrasi var" denecek. Bu ne kadar sürer ve sonu nereye varır? Bunu değil, oturtacakları yönetimi düşünüyor paşalar...

Evet önümüzde "Paşalar Demokrasisi" duruyor... Ama, kendini dünya kamu oyuna demokrat göstermeye çalışan paşalar iplikleri pazara çıkınca, şimdi de "Demokrasiye" geçiş hazırlığı yaptıklarını söylüyorlar. Bir süre de bu aldatmacayla varlıklarını zulüm üzerinde tutmaya çalışacaklar.

Ne var ki, ne kadar sürerse sürsün, oluşturulmak istenen "sivil" halk düşmanı iktidarın da ipliği pazara çıkacak.

"Paşalar Demokrasisi" iflâs edecektir!

www.netewe.com

Kurdistan

Hezar, hezar sal û zeman
Hat dabır in, çiyaên me man
Hezar, hezar av û tofan
Kışyan û çun kanien me man

Hezar, hezar qebil û ber
Ser axa me saz kırın şer
Weke berfa singê sipan,
Helyan, disa çiyaên me man.

Hezar, hezar car par kırın,
Hezar, hazer nav lé kırın,
Tofanê şuşt disa bırın,
Disa navên oedim ser man

Hezar, hezar sed sal herin,
Merd û namerd ser bıgerin,
Te bernadin em jı destan,
Welatê me xweş Kurdistan.

Rızalîê Reşit

Kürdistan

Binlerce ve binlerce yıl ve zaman
Unutulup gitti, dağlarımız kaldı
Binlerce ve binlerce sel ve tufan
Akıp gitti, pınarlarımız kaldı

Binlerce ve binlerce klân ve aşiret
Toprağımızda savaştı
Süphan dağlarındaki kar gibi
Eridi, yine dağlarımız kaldı

Binlerce ve binlerce kez bölüştüler
Binlerce ve binlerce ad taktılar
Tufan silip süpürdü, yine alıp götürdüler
Üstünde eski adı kaldı

Binlerce ve binlerce yüzyıl geçse
Mertler ve namertler üzerinde dolaşsa
Bırakmayız serî elden
Güzel Ülkemiz Kürdistan ...

Rızalîê Reşit